

NA KANAWAI

O KA

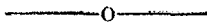
REPUBALIKA O HAWAII

I KAU IA E KA

HALE AHAOLELO KAU KANAWAI,

I KE

KAU KUIKAWA O 1895.

HONOLULU:

ROBERT GRIEVE, STEAM BOOK AND JOB PRINTER.

No. 209 Merchant Street (up stairs).

1895.

NA KANAWAI
O KA
REPUBALIKA O HAWAII.

KANAWAI 1.

HE KANAWAI E HOOKAAWALE AI I PUU DALA NO NA LILO O
KE KAU AHAOLELO KUIKAWA O KA MAKAHIKI 1895, MAI-
LOKO AE O KA WAIHONA O KA LEHULEHU.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. E hookaawaleia, a ma keia, ke hookaawaleia
nei na dala he Umikumamalua Tausani (\$12,000.00) mailoko
mai o ka Waihona o ka Lehulehu no ka uku ana i na lilo o
ka Ahaolelo Kuikawa o ka makahiki 1895.

PAUKU 2. E mana aku no keia Kanawai mai a mahope
aku o kouna la e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 2 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 2.

HE KANAWAI E HAAWI AI I KA MANA I KA ILAMUKU A ME
KONA MAU HOPE, NA MAKAI NUI A ME KO LAKOU MAU
HOPE I KA MANA E HOHIKI AKU I NA OLELO HOHIKI.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ma keia ua haawii ka mana i ka Ilamuku a me kona mau Hope, a me na Makai Nui a me ko lakou mau Hope pakahi e hohiki aku i na olelo hohiki ma na hana a pau i ae ia ma ke kanawai, a i ole ia, i kauohaia e hohikiia, a i ole ia, i kupono e hohikiia kekahi olelo hohiki.

PAUKU 2. E maua keia Kanawai mai kona la aku e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 9 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 3.

HE KANAWAI E PILI ANA I KA HOHAIKI ANA I KA HELE ANA
MAI O NA EEMOKU PAKE.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ua ku no i ke Kanawai ke haawi ke Kuhina o ko na Aina E i na Palapala Ae e like me ka mea e hoikeya aku ana e ka Papa Hoopae Limahana mamuli o ke noi ana mai o ka poe e hoohana ana i na limahana ohana, mahiai a halewili paha, i kekahi Pake e noho nei i keia manawa

maloko o ko Hawaii Pae Aina malalo o na Palapala Ae e noho no ka manawa pokole i hoopukaia e like me na olelo o ka Pauku 2 o ka Mokuna 80 o na Kanawai o ke Kau o 1892, e noho iloko o keia Aupuni ma ke ano he mau limahana, oihana mahiai, a i ole ia, limahana ohana.

PAUKU 2. E hookomoia maloko o ia mau Palapala Ae, ke kumu i pa'i ia ma ka olelo Enelani a me na hoailona hua Pake, ua aeia ka mea e paa ana e noho iloko o keia Aupuni mamuli wale no o ke kumu oiai oia e noho ana maanei, aole oia e lawelawe aku ma kekahi oihana kalepa a hanalima akamai paha, mawaho ae o ka lawelawe hana ohana a hana mahiai paha ma na mahinaai, a i ole ia, maloko o na halewili laiki a ko paha, a i kona manawa e hoopau ai i ka hana ana ma ke ano limahana oihana mahiai, a i ole ia, iloko o na halewili ko a raiki paha, a i ole ia, ma ke ano kauwa ohana, e haalele mai no oia i keia Aupuni, a no kela a me keia uhai ana i ua kumu ala, ke ahewaiia oia e kekahi Lunakanawai Apana e kauia maluna ona ka hoopai o hookahi haneri dala.

PAUKU 3. I ka wa e haawiiia ai o ia palapala ae i kekahi limahana, a i ole ia, kauwa paha, e pau no na kumu i komo mai ai oia iloko o keia Aupuni, a o ka bona i haawi mua ia eia e hoopau ia no, a e kaa no oia ma ia hope iho malalo o na kumu, na hoohaiki ana, na hooponopono ana a me na hoopai a pau i kau ia ma ke kanawai maluna o na Pake i hele mai i keia Aupuni e lawelawe ma na hana ohana, a i ole ia, limahana mahiai ma na mahinaai, a i ole ia, iloko o na halewili raiki a ko paha, mamuli o na palapala ae i haawiiia ia lakou malalo o na olelo o ka Mokuna 80 o na Kanawai o 1892, e like me ia i hoololiia ai e ke Kanawai 74 o ke Aupuni Kuikawa a me ke Kanawai 27 o na Kanawai o ka Repubalika o Hawaii.

PAUKU 4. O ia mau limahana a mau kauwa Pake e huiia no a o lakou kekahi hapa o na Pake he elima tausani i aeia e komo mai iloko o keia Aupuni malalo o ka Pauku 2 Mokuna 80 o na Kanawai o ke Kau o 1892.

PAUKU 5. E mana keia Kanawai mai kona la aku e apono ia ai.

Aponoia i keia la 12 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 4.

HE KANAWAI E PAPA ANA I KA PEPEHI WALE IA O NA MANU
AHIU.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Aole i ku i ke kanawai ka lawe ana, pepehi ana a hana ino ana paha i kekahi Koloa-lele o na Aina E, Kolea, Ulili, Akekeke, Kioea, (curlew) Kukuluaeo, a i ole ia, Alae paha, mawaena o ka la 1 o Mei a me ka la 15 o Sepatemaba ; o ka lawe, pepehi a hoopoino ana i kekahi Nene Hawaii a me ke Koloa o ka aina pono nei mawaena o ka la mua o Feberuari a me ka la 15 o Sepatemaba ; o ka lawe, pepehi a hoopoino ana i kekahi Manu Kapalulu, a i ole ia, Kolohala (Pekina) mawaena o ka la ekahi o Maraki a me ka la umikumamalima o Sepatemaba ;

O ka lawe, pepehi a hoopoino ana i kekahi Nunu Ahiu a Ku Ahiu mawaena o ka la ekahi o Feberuari a me ka la ekahi o Iulai ;

O ka lawe, ohi, a i ole ia, hoopoino paha i ka hua o kekahi Koloa, Alae, Kolohala (Pekina), Nunu, Ku, a i ole ia, Manu

Kapalulu i na manawa a pau. E kuai, kuai aku a lawe paha no ke kuai, halihali, a i ole ia, malama paha i kekahi o na manu i oleloia iloko o na manawa i papaia ma ke kanawai ka pepehi ana o ia mau manu.

PAUKU 2. O kekahi kanaka i hoahewaia imua o kekahi Lunakanawai Apana no ka uhaki ana i na mea i hoakakaia ma keia Kanawai, e hoopaiia oia aole e emi malalo o Umi Dala (\$10.00), a aole hoi e oi aku mamua o Kanalima Dala (\$50.00.)

PAUKU 3. O ka Mokuna LX. o na Kanawai o ke Kau o 1886, i kapaia "He Kanawai e papa ana i ka Pepehi wale ia o na Manu o ka Lewa," a i aponoia ma ka la 15 o Okatoba, 1886, ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 4. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o kona hoolahaia ana.

Aponoia i keia la 19 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 5.

HE KANAWAI E HOOMANA AI I KA HAAWI ANA I KEKAHI PONO NO KA HANA ANA A ME KA HOOLAKO ANA I KA MALAMALAMA MAI KA UWILA MAI A ME KA IKAIKA HOOHANA, MA KE TAONA O HILO.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. Ma keia ua haawii ka mana i ke Kuhina Kalaiaina e haawi aku i ka Hilo Electric Light Company i pono no na makahiki he kanalima mai ka la i hanaia ai e haawi aku ana i ka Hui i oleloia; i ka pono no ka manawa i

oleloia e hana a hoolako aku i ka malamalama mai ka uwila mai a me ka ikaika hoohana ma ke taona o Hilo ma ka Mokupuni o Hawaii.

PAUKU 2. E loa a i ka Hui i oleloia ke kuleana malalo o ka aponoia o ke Kuhina Kalaiaina e kukulu i na pou a e kau i ka uwea no ka lawe ana i ka uwila ma na alanui a me na wahi o ka lehulehu, ma na uwapo a me na wahi e ae e like me ka mea i kupono i kela a me keia manawa.

Ua hiki e laweia na paipu wai malalo o na alanui a me na alaloo, a maluna aku o na aina, ma na wahi i kupono no ka hoohana ana i kona pono, aka, aole e hanaia pela maluna aku o na aina o kekahi poe, aia wale no a hiki ole e aelike me ka ona o ia waiwai a ua lawelaweia na hana ma ke ano mau no ka lawe ana ia waiwai me ke kanawai.

PAUKU 3. Aole no e haawi ia ua pono la aia a hoike aku ua Hui la i ke Kuhina Kalaiaina ma o na hooia la i kupono i kona mana, ua hiki i ua Hui la ia wa a me na manawa a pau oiai e mau ana ia pono e hoolako koke aku me ka lawa pono i ka malamalama mai ka uwila mai a me ka ikaika hoohana ma ke taona o Hilo e like me ka mea i makemakeia i kela a me keia manawa, a iloko o hookahi makahiki mai ka la i haawiia ai ka pono e makaukau e hana a hoolako aku ia malamalama mai ka uwila mai a me ka ikaika hoohana ma na wahi a pau maloko mai o elua tausani kapuai mai ka Hale Hookolokolo ma Hilo, eia no nae hoi, aole ia i koiia e hana a malama i kekahi laina no ka lawe ana ia malamalama mai ka uwila mai me ka ikaika hoohana ina aole i lawa ka nui o na kukui a me ka nui o ka ikaika hoohana i aeia e lawe, e paa ai a e hiki ai e hanaia ia laina.

PAUKU 4. O ka lawelaweia ana e ka Hui o na alanui o ka lehulehu ma na wahi, a i ole ia, na waiwai e ae o ka lehulehu, e kaa no ia malalo o na rula a me na hooponopono kupono i

hanaia e ke Kuhina Kalaiaina, e malamaia ai i na manawa a pau na pono o ka lehulehu ma ko lakou lawelawe ana i na alanui a me na wahi o ka lehulehu.

PAUKU 5. Ma keia, ua aeiā ke Kuhina, a ua hoomanaiā e hana i kekahi aelike me ka Hui i oleloia malalo o na kumu ana i manaō ai he kupono no ka hoomalamalama ana i na alanui ma na wahi o ka lehulehu, a me na Hale Aupuni ma ke taona o Hilo i oleloia.

PAUKU 6. E lilo keia i Kanawai māi kona la aku i hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 19 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 6.

HE KANAWAI E HOOLOLI AI I KA PAUKU 31 O KA MOKUNA LVII. O NA KANAWAI O KE KAU O 1892, I APONOIA MA KA LA 25 O NOVEMABA, M. H. 1892, E PILI ANA I NA KAU O NA AHA HOOKOLOKOLO KAAPUNI.

E Hoololoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. E hoololiā ka Pauku 31 o ka Mokuna LVII. o na Kanawai o ke Kau o 1892 i aponoia ma ka la 25 o Novemaba, M. H. 1892, e pili ana i ke Kau o na Aha Hookolokolo Kaapuni, a penei e heluheluaia ai:

“Pauku 31. E malamaia na Kau o na Aha Hookolokolo Kaapuni pakahi penei:

“Ma ka Apana Kaapuni Ekahi, ma Honolulu, ma na Poakahi mua o Feberuari, Mei, Angate a me Novemaba.

“Ma ka Apana Kaapuni Elua, ma Wailuku ma ka Mokupuni

o Maui, ma ka Poakolu mua o Iune, a ma Lahaina ma ka Poakolu mua o Dekemaba.

“Ma ka Apana Kaapuni Ekolu, ma Kailua ma ka Apana o Kona Akau, ma ka Poakolu mua o Aperila, a ma ka Apana o Kohala Akau, ma ka Poakolu mua o Okatoba.

“Ma ka Apana Kaapuni Eha, ma ke Taona o Hilo, iloko o ka Apana o Hilo, ma ka Poakolu mua o Ianuari, a ma Honokaa ma ka Poakolu mua o Iulai.

“Ma ka Apana Kaapuni Elima, ma Lihue ma ka Moku-puni o Kauai, ma ka Poakolu mua o Maraki a me Sepatemaba.”

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai a mahope aku o kona la e aponoia ai, a o na kanawai a me na hapa kanawai a pau e kua ana i keia ma keia ua hoopau loa ia.

Aponoia i keia la 19 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 7.

HE KANAWAI E HOOKUU AI I KA CANAIGRE A ME NA MEA ULU OLONA A ME NA MEA A PAU I HOOMAKAUKAUIA A I HANAIA MAILOKO MAI O KA CANAIGRE A ME NA OLONA A PAU MAI UA MEA ULU MAI, A ME NA HALE WILLI, NA MIKINI, NA LAKO HANA, NA MEA HANA A ME NA HALE I LAWELAWEIA ME KA MALAMA ANA, MAHI ANA, A I OLE IA, MA KA HOOMAKAUKAU ANA WALE NO O IA MAU MEEA, MAI NA AUHAU A ME NA DUTE KUMU MAI A PAU.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Mai a mahope aku o ka hooholoia ana o keia Kanawai, a no ka manawa o umi makahiki mai ka la i hanaia

ai keia nei, o na canaigre a me na mea ulu olona a pau, a me na mea i hoomakaukauia a i hanaia mailoko mai o ke canaigre a me na olona a pau mai na mea ulu mai i hoouluia iloko o keia aina, a me na hale wili, na mikini, na lako hana a me na mea hana, a me na hale i lawelaweia ma ka malama ana, mahi ana, a i ole ia, hoomakaukau ana i ke canaigre a me na mea ulu olona e hookuuia a ma keia ke hookuuia nei mai na auhau a me na dute a pau.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai kona la aku e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 26 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 8.

HE KANAWAI E HOOKAAWALE ANA I MAU HAAWINA PAKUI NO NA HANA O KE AUPUNI O KA REPUBALIKA O HAWAII NO NA MAKAHIKI ELUA E PAU ANA MA KA LA 31 O MARAKI 1896.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O na huina dala mahope iho nei i hiki ka huina i ka \$8,300.00, ma keia ke hookaawaleia nei mailoko ae o kekahi mau dala e loaa ana i ka Waihona iloko o na makahiki elua e pau ana i Maraki 31, 1896, mai ka aie ana i hoomanaia e ke Kanawai i aponoia i Ianuari 11, 1893, a me Kanawai 16 o ke Aupuni Kuikawa i aponoia ma Feberuari 18, 1895, a mai na koena loaa mai na hoahu ana iloko o ka Baneko Hale Leta, a mai na loaa mau mai; eia nae, o kekahi mau dala i haawii mai na loaa mau mai, a i ole ia, mai na hoahu ana iloko o ka Baneko Hale Leta no na hana i oleloia,

ua hiki no iloko o ka manawa e hiki ai e hana pela e hoihoi hou ia mailoko ae o na dala i loaai mai mamuli oia aie ana :

OIHANA KALAIANA.

Na Uicapo Hou, Palekai, Eli ana i ke Aua o Honolulu a me ka Nukii.

Papohaku pale lepo, kahawai o Haaliliamanu \$2,500 00

Na hale hou, na lua pao, hale hoahu pauda a me na Halemai.

Hale noho no ke Kumu Kula, Puna 800 00

Oihana Wai.

No ka pakui ana o na paipu wai no ka Oihana Wai

o Hilo, mai ke poo aku 5,000 00

\$8,300 00

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o kona ia e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 26 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 9.

HE KANAWAI E PALE AKU AI I KA UMII ANA I KA WAWAE.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. O na huaolelo "Umii ana i ka Wawae" e like me ia i lawelaweia ma keia Kanawai, e manaia, oia no ka umii ana, hana ino ana, hoopoino ana, a i ole ia, kina i hana ia i na wawae o na kaikamahine opiopio ; a pela pu no hoi me na mea i lawelaweia ma ia umii ana, hana ino ana, hoo-

poino ana, a i ole ia, hookina ana i na wawae, a pela no hoi kekahi hoao ana e hana ia mea.

PAUKU 2. Ma keia ke papa loa ia nei na hana umii wawae a o kekahi mea nana i umii, a i ole ia, nana i hoao e umii i na wawae e like me ia i hoakakaia, a i ole ia, i manaoia e hoakaka ma ka Pauku 1 o keia Kanawai, a i ole ia, i hoomana aku e ae aku paha i na hana umii wawae, a i ole ia, me ka ike no ua kokua wale aku ma ia umii wawae ana, ina oia he kanaka lanakila, a i ole ia, ma kekahi ano oia kekahi i hana a i ike paha, a i ole ia, ma kekahi ano ua kokua a ae aku paha ia hana, e hoopaiia oia ina e ahewaia imua o kekahi Lunakanawai Apana e uku i kekahi hoopai aole e emi malalo o iwakalnukumamalima dala, a aole hoi e oi aku mamua o elima haneri dala, a i ole ia, hoopaaahaoia ma ka hana oolea aole e emi malalo o umi la, a aole hoi e oi aku mamua o elua makahiki, a i ole ia, oia mau hoopai a i elua e like me ka manao o ka Lunakanawai he pono, a i ole ia, ua hiki i na mea la a mau mea paha ma kahi o ia hoopai e haalele i ko Hawaii Paeaina ma kekahi manawa i hoakakaia e ia Lunakanawai, a o kekahi hoi ana mai iloko o elima makahiki e manaoia no ia he hoala hou ana ae i ka hoopai i kaohiia mamuli o ia haalele ana.

PAUKU 3. E pili no na hoakaka ana o keia Kanawai i na hana umii wawae a pau e hanaia ana i ka manawa e mana ai o keia Kanawai, ina aole i hoopau kokeia ia mau hana, a o kela a me keia hoomau ana aku o ia mau hana umii wawae e lilo no ia i mau hana hewa hou ana. Aole e manaoia kekahi mea maloko nei he mea e hookuu ia ai kekahi mea nana i kokua, a i ole ia, i ike i kekahi umii wawae ana mai na kauhaha a me na hoopai o na kanawai e pili ana i ka hoeha a me na hana e kina ai, a i ole ia, na hana malalo o kekahi kanawai kupono e ae.

PAUKU 4. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o ka la e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 26 o Iulai, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 10.

HE KANAWAI E HOOKAAWALE ANA I MAU HAAWINA PAKU NO NA HOOLILO O KE AUPUNI O KA REPUBALIKA O HAWAII NO NA MAKAHIKI ELUA E PAU ANA I KA LA 31 O MARAKI, 1896.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O na huina dala mahope iho nei i hiki aku ka huina i ke \$56,600.00 ma keia ke hookaawaleia nei e ukuia ae mailoko mai o na dala a pau iloko o ka Waihona Aupuni i loa mai mailoko mai o na loa mau o ko Hawaii Pae Aina i pakuiia mawaho ae o na huina dala i hookaawaleia mamua aku nei, no keia mau kumu, penei:

KEENA O NA AINA E.

Ka Bana \$ 600 00

KEENA O KA LOIO KUHINA.

Uku o na Makai, Oahu \$40,000 00

Uku o na Luna Halepaahao, na Kiai a
me na Luna o na Paahao 10,000 00

—————\$50,000 00

KEENA KALAIAINA.

Oihana Kinaiahi o Honolulu, Papa Uku \$ 4,000 00

Uku o ka Agena Aina (ma ka \$3,000 o
ka makahiki) 2,000 00

————— 6,000 00

—————
\$56,600 00

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o ka la e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 6 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 11.

HE KANAWAI E PAKUI HOU ANA I HAAWINA NO KE KAU AHAOLELO KUIKAWA O KA REPUBALIKA O KE KAU O 1895.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. O ka huina malalo ae nei nona ka huina ekolu tausani dala (\$3,000.00) e laweia ae mailoko ae o na dala a pau o ka waihona dala i loaā mai na loaā mau mai o ke Aupuni o ko Hawaii Pae Aina iloko o ka manawa e pau ana i ka la kanakolu-kumamakahi o Maraki, M. H. 1896.

AHAOLELO.

Na lilo o ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoa...\$3,000 00

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kona la e hoolahaia ai. Aponoia i keia la 10 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 12.

HE KANAWAI E HOOKUUIA AI NA WAIWAI A PAU O NA HALE LEHULEHU PALAPALA I HOOKUUIA O KA LEHULEHU.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. O na waiwai a pau oia na waiwai paa a me na

waiwai lewa o na hale heluhelu palapala i hooiuiia o ka lehulehu e hookuu loa ia mai na auhau a pau o ke Aupuni.

PAUKU 2. E lilo keia i Kanawai mai kouna la aku e hoolahaia ai, a e komo ana na helu ia ana o ka makaliki 1894.

Aponoia i keia la 10 o Angate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Reptubalika o Hawaii.

KANAWAI 13.

HE KANAWAI E HOOPAU AI I KA MOKUNA 41 O NA KANAWAI O KE KAU O 1884, I KAPAIA "HE KANAWAI E HOOHOIHOI AI I NA UWEA OLELO MOANA," MOKUNA 27 O NA KANAWAI O KE KAU O 1887, I KAPAIA "HE KANAWAI E HAAWI AI I KA MANA I KE AUPUNI HAWAII E HANA AELIKE NO KA HANA ANA I NA UWEA TELEGARAPA ME NA AINA E, A MAWAENA O NA MOKUPUNI O KEIA PAE AINA," MOKUNA 14 O NA KANAWAI O KE KAU O 1888, I KAPAIA "HE KANAWAI E HAAWI AI I KA MANA I KE AUPUNI HAWAII E HANA AELIKE NO KA HANA ANA I NA UWEA TELEGARAPA MOANA UWILA MAWAENA O NA MOKUPUNI O KEIA PAE AINA;" A ME KA MOKUNA 70 O NA KANAWAI O KE KAU O 1890, I KAPAIA "HE KANAWAI E HAAWI ANA I KA MANA I KE AUPUNI HAWAII E HANA AELIKE AKU NO KA HANA ANA A MALAMA ANA I NA UWEA TELEGARAPA MOANA.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Reptubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O ka Mokuna 41 o na Kanawai o ke Kau o 1884, i kapaia "He Kanawai e Hoohoihoi ai i na Uwea Olelo Moana;" Mokuna 27 o na Kanawai o ke Kau o 1887, i kapaia "He Kanawai e haawi ai i ka mana i ke Aupuni Hawaii

e hana aelike no ka hana ana i na Uwea Telegarapa me na Aina E, a mawaena o na Mokupuni o keia Pae Aina ;” Mokuna 14 o na Kanawai o ke Kau o 1888, i kapaia “He Kanawai e haawi ai i ka mana i ke Aupuni Hawaii e hana aelike no ka hana ana i na Uwea Telegarapa Moana Uwila mawaena o na Mokupuni o keia Pae Aina ;” a me ka Mokuna 70 o na Kanawai o ke Kau o 1890, i kapaia “He Kanawai e haawi ana i ka mana i ke Aupuni Hawaii e hana aelike aku no ka hana ana a malama ana i na Uwea Telegarapa Moana,” ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai kona la aku e aponoia ai.

Aponoia i keia la 10 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 14.

HE KANAWAI E PILI ANA I KEKAHI KOMISINA LIMAHANA A E HOOPAU ANA I NA KANAWAI HELU 4 ME 11 O KA AHA HOOKO A ME KA KUKA O KA REPUBALIKA O HAWAII, E PILI ANA I KEKAHI KOMISINA LIMAHANA.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ma keia ua haawii ka mana a ke kauohaia nei ka Peresidena o ka Repubalika e hoonoho i Komisina o ekolu kanaka, a e ikeia lakou ma ke ano o ke “Komisina Limahana,” a e hana lakou a pau me ka uku ole.

Hookahi o na Komisina e hoakakaia e ka Peresidena i

Lunahoomaltu o ke Komisina, a e loa iaia ka mana e hoohiki aku i na olelo hoohiki. Ua hiki no e hoopauia na lala o ke Komisina i kela a me keia manawa e ka Peresidena.

PAUKU 2. O na hakahaka i loa mamuli o ka make, haa-lele ana, hoole ana aole e lawelawe i ka hana a mamuli paha o kekahi kumu e ae, e hoopihaiia no mamuli o ka hoonoho ana o ka Peresidena.

PAUKU 3. E lilo i hana na ke Komisina i oleloia e ninaninau piha a me ke akahela, me ka hoomaopopo pono i na mea mahope iho nei, ma na wahi o ia mau mea i hana ole ia e ke Komisina Limahana i hoomaopopoia maloko o ke Kanawai IV. o na Aha Hooko a me Kuka o ka Repubalika, a e hoike aku i kela a me keia manawa i ka Ahaolelo, ina e noho ana iloko o ke Kau, a i ole ia, i ka Aha Hooko ina ua hoopaneeia ka Ahaolelo.

1. I ka nui a me ka lahui a me kahi noho o na limahana oihana mahiai a pau loa e hoohanaia nei maloko o ka Repubalika, a e hoike ana i ka nui o na limahana i hoohanaia ma kela a me keia ano oihana mahiai.

2. Ka nui o ka uku hana i ukuia i na lahui like ole iwaena o na limahana ma na wahi like ole maloko o ka Repubalika.

3. Ka nui, ka lahui a me kahi noho o na mekanika a pau e hoohanaia nei ma na wahi a pau o ka Repubalika.

4. Ka nui o ka uku hana i ukuia i na lahui like ole iwaena o ia poe mekanika ma na wahi like ole iloko o ka Repubalika.

5. Na kumukuai i loa i ka poe mahiko Hawaii no na kopaa i hoomaemae oleia.

6. Ka lilo o ka hana ana a loa ke kopaa e hoike ana e like me ka mea e liki ana, i ka nui o na lilo o kela a me keia

hana ana mai ka hoomaka ana e kanu a me ka hoike pono ana i ka hapa o na lilo no na limahana akamai ole.

7. Ina paha, a i ole ia, aole e makemakeia ana e hoomahua-hua hou ae ma keia mua koke ilho na limahana mahiai a me na limahana akamai ole e ae, a ina pela, no na oihana hea a pehea ka nui o na limahana e makemakeia ana.

8. Na hoao ana i hanaia e pili ana i ka mahiai mahele, a i ole ia, ma ka mahele ana i na loa, ma ka oihana hana kopaa, ruiki a mea mahiai e ae paha iloko o keia Aupuni, me ka hoike pu mai e like me ka mea e hiki ana, i ke ano o na aelike a me ke ano o ka hana ana i hooholoia a me na hopena i loa.

9. Ina paha, a i ole ia, aole e hiki ana e kukuluia ma ke ano kanu ma ka mahele, a i ole ia, ma ke ano mahele i na loa, e pili ana i na hana oihana nui o ka aina nei, a ina he hiki, ma ke ano hea la e hiki ai.

10. Ina paha, a i ole, aole i hoohanaia kekahi hana o ia ano ma kekahi aina e aku i ano like kona kulana me Hawaii, a ma ka hooulu ana i na mea ulu i like me na mea ulu e hoouluia nei maanei; a ina ua hanaia pela, heaha na mea i loa.

11. Ina paha, a i ole ia, aole he mau mea kekahi e pili ana i ke ano o na kau, a i ole ia, he mea e ae paha e pili ana i keia aina i lilo i mea e hiki ole ai i na kanaka o Europa, a i ole ia, o Amerika e lawelawe me ka holopono i na hanalima ma na mahinaai iloko o keia aina.

12. Ina ua ikeia ua hiki no i na kanaka Europa, a i ole ia, o Amerika e hana ma ke ano he mau limahana ma na mahinaai, he hiki no auei e loa ka hele ana mai o na eemoku i kupono ka nui mai Europa, a i ole ia, mai Amerika mai e lawa ai i keia wa a me keia mua ilho na hemahema no na limahana

akamai ole ; a ina ua hiki, heaha ka uku a ma ke ano hea, a mai na aina hea mai.

13. Heaha na hopena i ikeia mamuli o ka hele ana mai o na eemoku Pake iloko o keia aina.

14. Heaha na hopena i ikeia mamuli o ka hoohaiki ana i ka hele ana mai.

15. He mea pono anei, a i ole ia, he mea pono ole paha, ka ae ana aku e hele hou mai na Pake. Ina he pono, malalo o na kumu hea e hele mai ai.

16. Heaha na hopena i ikeia mamuli o ka hele ana mai o na eemoku Iapana iloko o keia aina.

17. He mea pono anei, a i ole ia, he mea pono ole paha, ka ae ana aku e hele hou mai na Iapana. Ina he mea pono malalo o na kumu hea e hele mai ai.

18. Heaha ke kulana o na limahana ma na mahinaai a me na mekanika i keia wa a me ka wa mamua aku nei iloko o keia aina ke hoohalike ia me na aina e aku.

19. Heaha ka uku i haawia ma na aina e i na limahana akamai a me ka poe mekanika ma ka hana ana i na mea hana i like me na mea i hooulu ia maanei.

20. Ma ke ano hea a me ka nui o ke komo ana o na kanaka i laweia mai ma ke ano he poe limahana e ake'ake'a a paonioni me me na oihana hanalima akamai a kalepa paha o ka aina.

21. Na mea e ae i like ke ano a i pili hoi nana e hoomalamalama i keia kumuhana, a e kokua ai paha i ka imi ana i ka haina o na ninau e pili ana i na limahana iloko o keia aina.

PAUKU 4. Ua lilo i hana no na luna Aupuni a pau, na luna o na hui i hoohuia, a me na poe e ae a pau, e hoike aku ia, ua Komisina ala ke noi ia e lakou i na ike a pau i loa ia lakou e pili ana i ka mea i hoakakaia ma keia Kanawai ; a

ma keia ua haawiia ka mana i ua Komisina ala, a i ole ia, i ka hapanui o kona mau lala e hoopuka i na palapala kii hoike no na hoike e hele ae a e hoike imua o ia Komisina, a e hoike ae i na pepa imua o lakou, ma ke ano i like me ka hoopukaia ana o na palapala kii hoike ma ka Aha Hookolokolo Kiekie. O ka hoolohe ole, a i ole ia, ka hoole e pane i na ninau i ninauia mamuli o kekahi palapala kii hoike i hoopukaia e ia Komisina ua hiki no e hoopaiia e kekahi Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie ma kekahi palapala hoike aku iaia mai ke Komisina mai, a i ole ia, mai ka hapanui mai o na lala e hoike aku ana iaia no ia hoolohe ole, e like no ka hoopai me ka hoopai no ka hoolohe ole i ka palapala kii hoike o ka Aha Hookolokolo Kiekie.

PAUKU 5. Ma keia ua haawiia ka mana i ke Komisina i oleloia e hoohana i kekahi kakauolelo, a i ole ia, mau kokua kakauolelo e ae i kupono no ka oli ana a hooponopono ana i na mea i hoakakaia maluna; a pela no hoi kekahi kakau-pokole a me kekahi pa'i huapalapala i na manawa e make-makeia ai, a e hoololo i ko lakou uku malalo o ka hoaponoia ana e ke Kuhina Kalaiaina, a e hoolilo aku no hoi i na lilo kupono e pili ana me ka hooko ana aku i ka hana o ke Komisina, i huipua ma na lilo kaahela o na lala o ke Komisina, a me na hoike i kauohaia e lakou; eia nae aole e hooliloia kekahi dala no ka hele ana aku mawaho o na palena o keia Repubalika.

PAUKU 6. No na hana o ka hookaa ana i na lilo o ia Komisina, ma keia ke haawiia nei ka mana e uuhi mai ka Wai-hona ae o ka Lehulehu i kekahi koena i hoolilo ole ia mai ka huina i hookaawaleia no na lilo o ke Komisina Limahana maloko o ke Kanawai IV. o na Aha Hooko a me Kuka o ka Repubalika, mahope iho o ka hookaa ana i na lilo i hooliloia e ke Komisina i oleloia, a hiki i ka manawa e hoonoho ia ai

ke Komisina i hoomaopopoia ma keia Kanawai. O ke dala i hookaawaleia maloko o keia, e unuhiia no ia mai ka Waihona mai ma ke ano a malalo o na rula i hoakakaia e ka Aha Hooke.

PAUKU 7. Iloko o ka manawa kupono mahope iho o ka hoonohoia ana o ke Komisina i hoakakaia ma keia Kanawai, e hoihoi ae ke Komisina i hoomaopopoia ma ke Kanawai IV. o na Aha Hooke a me Kuka o ka Repubalika i na buke, na palapala moolelo a me na waiwai a pau o ka lehulehu e waiho ana ia lakou, a i ole ia, malalo o ka lakou hooponopono ana i ke Komisina, a ma ia manawa iho e pau no ia Komisina.

PAUKU 8. O na Kanawai 4 a me 11 o na Aha Hooke a me Kuka o ka Repubalika o Hawaii a me na kanawai me na hapa kanawai a pau i kulike ole me na hoakaka ana o keia Kanawai ma keia ua hoopauia.

PAUKU 9. E mana keia Kanawai mai kona la aku e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 10 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 15.

HE KANAWAI E HOOPAU AI I KE KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E HOOPONOPONO AI I KA HOOHOLA ANA I KA WAI MALUNA O NA AINA O KA POE I HOOPOMAIIKAI OLE IA MAMULI O IA MEA," OIA NO HOI KA MOKUNA 27 O NA KANAWAI O 1876.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hooponopono ai i ka hooholo ana i ka wai maluna o na aina o ka

poe i hoopomaikai ole ia mamuli o ia mea," oia hoi ka Mokuna 27 o na Kanawai o 1876, ma keia ua hoopau loa ia.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai ma kona la e aponoia ai. Aponoia ma keia la 12 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 16.

HE KANAWAI E HOOPAU LOA AI I KE KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E HAAWI AI I KA MANA E HANA I NA ALAHAO NO NA HANA MAHIAI MALUNA O NA AINA I HOOPOMAIKAI OLE IA E IA MEA," OIA HOI KA MOKUNA 60 O NA KANAWAI O 1890.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. O ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e haawi ai i ka mana e hana i na alahao no na hana mahiai maluna o na aina o na poe i hoopomaikai ole ia e ia mea," oia hoi ka Mokuna 60 o na Kanawai o 1890, ma keia ke hoopau loa ia nei.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai kona la e aponoia ai. Aponoia i keia la 12 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 17.

HE KANAWAI E KOKUA AI I KA HANA IA ANA A ME KA MALAMA IA ANA O NA UWEA TELEGARAPA MA KA MOANA PACIPIKA.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ma keia ua ae ia a ua haawiiia ka mana i ka Peresidena me ka ae o ka Aha Kuhina, e hana a hooholo i kekahi aelike a mau aelike paha, me ke kahi mea, a poe paha hui i hoohuiia a mau hui i hoohuiia paha, aupuni a mau aupuni paha, no ka hana ana, malama ana a hoohana ana aku i kekahi uwea telegarapa a mau uwea paha e hoohui ana i na Mokupuni o ka Repubalika, a i ole ia, e hoohui ana i ka Repubalika o Hawaii me na aina e waiho ana, a i ole ia, e pili pu ana me ka moana Pacipika.

PAUKU 2. Ua hiki no e hookomoia maloko o kekahi aelike a mau aelike paha o ia ano i kekahi mau kumu e ae ana e lawelaweia me ka uku ole i kekahi o na aina aupuni i kupono no ka hana ana, malama ana, a i ole ia, hoohana ana aku o kekahi uwea a mau uwea paha o ia ano ;

E hookomo mai me ke dute ole i na mea hana a pau e lawelaweia ana ma ka hana ana, malama ana, a i ole ia, hoohana ana aku wale no o kekahi uwea a mau uwea paha o ia ano ;

E ae aku i ka lawe ana a me ka hoohanaia ana e like me ke kanawai i na aina, ka waiwai, a i ole ia, na kuleana hele i kupono no ka hana ana, malama ana, a hoohana ana aku o ia uwea a mau uwea paha a me na hoohui ana ma ka aina oia mau uwea ;

E hookuu no kekahi mau makahiki i haia ka nui maloko o laila i na auhan a pau maluna o ka waiwai e waiho ana ma-

loko o ka Repubalika o ia uwea a mau uwea paha, a i pili paha i ia mau mea a i kupo no a i pili maoli paha i ka hana ana malama ana a hoohana ana aku o ia uwea a mau uwea paha ;

E hookuu i na uku a me na auhau o ke awa maluna o kekahi moku a mau moku paha e hoohanaia ana ma ka hoomoe ana a malama ana paha i kekahi uwea a mau uwea paha o ia ano, a i ole ia, i hoonohoia ma na kai o ka Repubalika no ia hana ; a,

E haawi aku i ia hana a mau hana paha i na kokua dala ana i ikeia ua kupo no a he pomaikai i ka Repubalika.

PAUKU 3. Oia kokua dala ana ua hiki no e hanaia ma ke ano o :

(1) He uku dala a kokua paha i hoomaopopoia i kela a me keia hapalua makahiki no kekahi manawa i hoakakaia ; a i ole ia,

(2) He hooia ana e ka Repubalika no ka hookaaia ana o ke kumupaa, a i ole ia, ka ukupanee, a i ole ia, o ia mau mea a i elua o kekahi huina i hoakakaia o na bona o kekahi mea, a i ole ia, kekahi hui e hana ana, a i ole ia, e hoohana aku ana i ia uwea a mau uwea paha ; a i ole ia,

(3) He uku kokua ma ka haawi ana aku i ka mea, a i ole ia, i ka poe i hoakakaia maloko o ia aelike i kekahi huina i hoakakaia o na bona o ka Repubalika e kau ana ka ukupanee ma ke ano a e hookaaia i ka manawa a mau manawa paha i hoakakaia maloko ; a i ole ia,

(4) He kakauinoa ana e lawe i na mahele kumuwaiwai o kekahi hui a mau hui paha i hoohuia, i kukuia no ka hana ana a me ka hoohana ana aku i kekahi uwea a mau uwea paha o ia ano ; a i ole ia,

(5) He hooia ana e loa ana kekahi huina loa i ka makahiki ; a i ole ia,

(6) Ke komo pu ana aku o keia aupuni me na aupuni e

ae ma ka hana like ana a noho ona ana no kekahi uwea o ia ano ;

(7) He hoohui ana ae o kekahi mau hana ana elua a oi ae paha o na ano hana i olelo mua ia ae nei maluna, a i ole ia, ma o kekahi mau mea kupono e ae i hoakaka mua ole ia ae nei maluna.

PAUKU 4. E hookomoia no hoi maloko o ia aelike a mau aelike paha, na kumu a ka Peresidena a me ka Aha Kuhina i mana ai ua kupono no ka malama ana i na pono o ka Repubalika maloko, a e pili ana i ka lawelaweia ana a me ka malama ana oia uwea.

PAUKU 5. O kekahi aelike a mau aelike paha i hooholoia malalo, a i ole ia, mamuli o ka mana o keia Kanawai, e pili ana i ka uku ana aku i kekahi dala, e kaa no ia malalo o ka hooholoia ana a aponoia ana e ka Ahaolelo.

PAUKU 6. Ma keia ua ae ia a ua hoomanaia ka Peresidena e hoohana aku i kekahi agena, a i ole ia, mau agena e kokua maloko o ka Repubalika, a i ole ia, ma kekahi aina e ma ka huli ana a loa na ike piha e pili ana i ka nui, ke kaumaha, ka hanaia ana a me ke ano o ke uwea a mau uwea paha i kupono no na hana i hoakakaia maloko o keia Kanawai, a me ka moku a mau moku hana uwea i kupono, a me na mea e ae a pau i pili pono i ka mana o keia Kanawai ; a me ka hooholo ana i kekahi aelike a mau aelike paha o ia ano.

PAUKU 7. I mea e hookaaiia ai na lilo e loa ana mamuli o keia Kanawai, ma keia ke hookaawaleia nei he umi tausani dala mailoko ae o kekahi mau dala iloko o ka waihona i hookaawale ole ia no kekahi hana e ae, a o ia mau dala, a i ole ia, o ka hapa oia mau dala i kupono e hooloia aku no ma ke ano i kauohaia ai e ka Peresidena.

PAUKU 8. E mana aku no keia Kanawai a e lilo i kanawai mai a mahope aku o kona la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 12 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 18.

HE KANAWAI E HOOPONOPONO AI I KA LOAA ANA O NA KULEANA HELE MALUNA O KA AINA O KEKAHI POE.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. I na manawa a pau e makemake ai kekahi mea e loaa kekahi kuleana hele pono i maluna o ka aina o kekahi mea, a i ole ia, kekahi poe no kekahi alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai, a i ole ia, auwai paha no na hana mahiai, na hana ana i na mea hana, na hale wili, na hana iloko o ka honua, na hana pili i ka noho ohana ana, a i ole ia, na mea pili i ka malama ana i ke ola kino, a ua hiki i ole e hooholo like me ka mea a mau mea paha nona ka aina, a i ole ia, mau aina paha maluna olaila i makemakeia ai e loaa ia kuleana hele, ua hiki no e noiia aku kekahi Lunakanawai Kaa-puni o ka Apana Hookolokolo iloko olaila i waiho ai ia aina, me ka hoakaka i ka inoa o ka ona, a i ole ia, na ona o ka aina, a i ole ia, na aina maluna aku o laila i makemakeia ai e loaa ia kuleana hele, a me na mea a pau a me na kii i kupono no ka hoomaopopo pono ana i ka hihia.

PAUKU 2. Mahope o ka hookoia ana o ka palapala noi e like me ia e kauohaia nei ma ke kanawai i keia manawa eo

na hana ma ke Keena, e hoomaka aku no ka Lunakanawai i noia maloko o ka palapala hoopii e lawe i na olelo hoike e pili ana i ke kupo a me ka pomaikai e pili ana i ka haawi ana oia kuleana hele, a me ka nui o na poho maoli a mamuli paha oia mea e loa ana i ka ona, a i ole ia, na ona o ka aina i manaia e hele aku maluna. Ina e ike ka Lunakanawai he mea kupo a pomaikai ka loa ana oia kuleana hele e hoo-holo no oia i olelo hoo-holo e hoomana ana i ka hanaia ana o ia mea a e hoo-holo i ke poho, aka, aole e loa kekahi kuleana hele e like me ia i hoakakaia ma ia olelo hoo-holo ina aole i hookaia ka huina o ke poho i haawia a me na koina i ka aoao hoopii iloko o kanakolu la mai ka hoopukaia ana o ka olelo hoo-holo, ua hiki e hookaia ia mea i ka mea nona ka pono ma ia olelo hoo-holo, a i ole ia, i ka Aha.

PAUKU 3. Oia olelo hoo-holo, ina no ka pomaikai o ka mea noi e hoakaka no i kahi e moe aku ai ke alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai, a i ole ia, auwai paha i manaia, a me na pa, alahaka a me na wahi e ee aku ai ma kekahi aoao, ina he mau mea kekahi oia ano e malamala e ka mea nonoi. Mahope iho o ka hanaia ana oia alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai, a auwai paha, e ili no maluna o ka ona o ia alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai a auwai paha, me kona mau hooilina a me kona mau waihona e malama i ke alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai a auwai paha, na pa, na alahaka a me na wahi e ee aku ai me ka maikai, a a no ia hana e loa iaia ke kuleana e komo i na manawa kupo a pau ; a oia ona oia alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai, a auwai paha me kona mau hooilina, a i ole ia, na waihona, e hoopaaia no lakou i na manawa a pau i ka ona o ka aina me kona mau hope a waihona no kekahi mau poho e loa ana mamuli o kekahi kahe wale ana o ka wai a poho e ae i loa mamuli o ka malamala pono ole ana i ia alahao, auwai hoomaloo, auwai papa, paipu wai a auwai

paha, a i ole ia, no ka malama kupono ole ia o na pa me na alahaka a me na wahi e ee aku ai.

Ina e ike ka Lunakanawai imua ona i hooloheia ai kekahi hihia oia ano he kupono ole, a i ole ia, waiwai ole ke kuleana hele i mana'oa, e hoo'olo no oia i olelo hoo'olo no ka pono o ka mea i hoopiiia.

PAUKU 4. Ina ua hoo'alahala kekahi o na aoao a i elua i ka olelo hoo'olo a kekahi Lunakanawai imua ona i laweia ai kekahi hihia malalo o keia Kanawai, ua hiki iaia e hoopii hou aku imua o na Lunakanawai o ka Aha Hookolokolo Kiekie e noho ana ma ka Baneko, a e hooloheia no kana hoopii hoo'alahala ma ka moololo, aka, ua hiki no i na aoao a i elua ke lawe mai imua oia mau Lunakanawai i na mea hoike hou. Ina na ka mea i hoopiiia ka hoopii hoo'alahala, a aole i hiki iaia ke hoololi i ka olelo hoo'olo o ka aha malalo, a i ole ia, e hoomahua'ua hou ae i ke poho i hookahi-hapalima hou iho, e uku no oia i na koina o ka hoopii hoo'alahala ana, aka, ma na hana e ae ana a pau e ukuia na koina o ka hoopii hoo'alahala ana i oleloia e ka mea hoopii.

PAUKU 5. O ka huaolelo "mea" e like me ia i lawelaweia ma keia Kanawai, e mana'oa ua pili, aole i na kanaka wale no aka, i kekahi a me na ahahui, a i ole ia, hui i hoo'uiia a pau, na Komisina o na aina o ka lehulehu, a e hui pu no hoi i ka ona a me ka mea e noho ana.

PAUKU 6. E mana keia Kanawai a e lilo i kauawai mai a mahope aku o ka la e aponoia ai.

Aponoia i keia la 13 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 19.

HE KANAWAI E HOOPONOPONO AI I KE DALA.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ua ku no i ke kanawai i ke Kuhina Waiwai e hookaa i na palapala kikoo o ka waihoia ana o na dala i hoopukaia malalo o na hoakaka ana o ka Mokuna 35 o na Kanawai o ke Kau o 1886, a me na hoololi o ia kanawai, i hookaa oleia i keia manawa ma ko lakou waiwai maoli ke koiia mai, a o na palapala hoike a pau i hookaia pela e unuhi kokeia a e hoopau loaia e ka Luna Buke Helu o ke Aupuni ma ke ano i kauohaia e ka Aha Hooko.

PAUKU 2. Ua hiki no i ke Kuhina Waiwai e hoopuka, a i ole ia, e kauoha e hoopukaia i kela manawa keia manawa na palapala kikoo o ka waihoia ana mai o na Dala Gula a me ke Dala Keokeo, e ukuia i ka mea nana e paa ana i ka manawa e koiia mai ai me ka ukupanee ole ma kona hookaawale ana ma ke ano he waihona kuikawa i kekahi huina i like ka nui o ke Dala Gula o Amerika Huipuia a me ke Dala Keokeo o ko Hawaii Paeaina, a i ole ia, o Amerika Huipuia ma ke ano hoopaa no ka hookaia o ia mau kikoo o ka waihoia ana.

PAUKU 3. O na kikoo dala i hoopukaia mamuli o ka hoahu Dala Gula ana, e hanaia me ka like o ka waihooluu a no na huina pakahi o elima, umi, iwakalua, kanalima a me hookahi haneri dala. O na kikoo dala i hoopukaia mamuli o ka hoahu Dala Keokeo ana, e hanaia ma kekahi waihooluu okoa i like ke ano a no na huina pakahi o elima, umi, iwakalua, kanalima a me hookahi haneri dala.

PAUKU 4. O na palapala hoike kikoo a pau o ia ano e

kakauinoaia e ke Kuhina Waiwai, a e kakau pakuiia e ka Luna Buke Helu o ke Aupuni, a o na waihona Dala Gula a me Keokeo iloko o ka Waihona no ko lakou hookaaia ana e lawelaweia no ka hookaa ana i ua mau kikoo nei wale no, a e malamaia ma ke ano he mau puu dala hoahu kuikawa no ia hana, aole no kekahi mea e ae.

PAUKU 5. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o kona aponoia ana, a o na kanawai a me na hapa kanawai a pau i kulike ole me keia nei ma keia ke hoopau loa ia nei.

Aponoia i keia la 13 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 20.

HE KANAWAI E KUKULU A E HOOPONOPONO AI I NA KOA KIAI O HAWAII A ME NA PUALI KI POLOLEI A E HOOPAU AI I KE KANAWAI HELU 46 O NA KANAWAI O KE AUPUNI KUIKAWA O KO HAWAII PAE AINA, E PILI I NA KOA KIAI O KE AUPUNI.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O ka Oihana Koa i hoonohonohoia a i hoahu like ia o ka Repubalika o Hawaii, ua ikeia oia na Koa Kiai Aupuni o Hawaii. Ma keia oihana e hoonohoia aole e emi malalo o eha puali, a ua hiki e kukuluia keia oihana ma ke kauoha a ka Alihikaua Nui, a e hoonohoia ma na wahi a pau o keia Pae Aina me ka nana i na mea e kupono ai o ia oihana, na mea e hiki ai ke hoakoakoia me na mea e ae e pono ai. Eia no nae, ua hiki i ka Alihikaua Nui e kukulu i mau puali

ki pololei, a mahope iho o ko lakou kukuluia ana, aole nae e lilo i lala no ka Puali Koa Kiai o Hawaii, a e kuleana i kona mau hookuu ana a pau; a iloko o na wa maluhia e kaawale no malalo o na kanawai a me na rula i hoakakaia no ka hooponopono ana ia lakou i kela a me keia manawa e ka Alihikaua Nui.

PAUKU 2. E hoonohoia ka Oihana Koa o ka Repubalika o Hawaii iloko o na puali, bataliona a me na regimana, a e hoonohoia e like me keia mahope iho nei :

Ma na puali e loa no aole e emi malalo o kanaha, a aole hoi e oi aku mamua o hookahi haneri, a me ekolu luna koa, a me na kanaka i kepaia. E hoonohoia lakou me hookahi kapena, hookahi lutanela ekahi a me hookahi lutanela elua, a me aole e emi malalo o kanakolu-kumamahiku, a aole hoi e oi aku mamua o hookahi haneri kanaka i kepaia.

Ma na Bataliona e loa no he elua a oi ae mau puali.

Ma na Regimana e loa no he elua a oi ae mau Bataliona.

PAUKU 3. O na alii koa kiekie o kekahi regimana oia no he hookahi Konela, hookahi Lutanela Konela me hookahi Mekia no kela a me keia Bataliona.

O na ukali o ke Alii Koa Kiekie o kekahi Regimana oia no he hookahi akukana, hookahi kuata-master, hookahi luna pu, hookahi kauka a me hookahi kahunapule me ke kulana kapena pakahi, a e hoonohoia lakou e ke Alii Koa Kiekie, a e noho ma ka oihana e like me kona makemake, a i ole ia a hiki i ka manawa e hoonohoia ai ko lakou mau hope, a e kuponono ai ia mau hope.

E hoonohoia no hoi he Akukana no kela a me keia Bataliona me ke kulana Lutanela Ekahi.

O na aliikoa komisina ole oia no hookahi Kakiana-Mekia no ka Regimana, hookahi Kakiana-Mekia no kela a me keia

Bataliona, hookahi Kakiana-Kuata-Master, hookahi Kakiana Luna Pu, hookahi Kakiana Luna Malama Ai, elua Kakiana Malama Hae a me hookahi Luna Puhi-ohe nui ma ke kulana Kakiana-Mekia.

PAUKU 4. O ka Peresidena ka Alihikaua Nui o na Puali Koa Kiai Aupuni.

PAUKU 5. O na ukali o ka Alihikaua Nui, oia no he hookahi Akukana me ke kulana Lutanela-Konela, elua Mekia a me na ukali e like me ka mea ana i manao ai he kupono me ke kulana kapena, e noho ma ka oihana e like me kona make-make.

PAUKU 6. Ua ae ia ka Alihikaua Nui a ua loa iaia ka mana e kukulu a e hana i na rula a me na hooponopono ana, na kumu a me na mea alakai i kulike me na kanawai ana i manao ai he kupono no na hana, ka hooponopono ana a me ke a'o ana i na Puali Koa Kiai Aupuni, a e hooko piha i na kanawai e pili ana ilaila. O ia mau rula, hooponopono ana, na kumu a me na alakai e hooponoponoia no i kela manawa keia manawa e like me ka mea i manaoia he kupono, a e kukalala aku no ma na kauoha, a e houluuluia ma ke ano i manaoia he kupono i mea e ike ai na Koa Kiai o ke Aupuni, a e like no ko lakou mana me he mea la ua kauohaia ma ke kanawai.

PAUKU 7. O na luna koa komisina a pau o na Puali Koa Kiai Aupuni a me na Puali Kipololei e hookohuia no lakou e ka Alihikaua Nui, aka, ua hiki no iaia ke hoole i ka haawi ana i kekahi hookohu i kekahi luna koa i kohoia, a i ole ia, i hoonohoia ina ma kona manao o ka mea i kohoia, a i ole ia, hoonohoia ua kupono ole ma kahi ano e lilo i luna koa iloko o ka Puali Koa Kiai Aupuni.

PAUKU 8. E loa no ka mana i ka Alihikaua Nui e hoonoho a hookohu i na luna koa e lawelawe maoli ana i ka hana ina ua loa he hakahaka. E mau aku no ka hookohu o ke-

kahi luna koa i kaheia e komo iloko o ka lawelawe maoli ana i ka hana a hiki i kona manawa e hoopauia ai me ke kauoha a ka Alihikaua Nui. Ua hiki no e hoopauia kekahi aliikoa oia i oia ma ka hana maoli ana ma ke kauoha o ka Alihikaua Nui.

PAUKU 9. O na hakahaka iloko o na oihana kohoia iloko o ka Oihana Koa Kiai Aupuni, i ka manawa e lawelawe maoli ole ana i ka hana, e hoopihaiia no ma ke koho ana. I ka wa e loa ai na hakahaka ma ke koho ana mamuli o ka hookiekie ia ana ae o kekahi luna koa, ua hiki no e hoopihaiia ia mau hakahaka malaila a ma ia manawa me ke kauoha hou ole. O na koho ana i na aliikoa komisina o na puali e lawelawe maoli ole ana i ka hana, e hanaia no ia ma ka balota, a e hoomaluia e kekahi luna koa i hoonohoia no ia hana e ka Alihikaua Nui, a na luna koa hoomalu ina o ke koho ana he koho i na luna koa o ka puali e hoolaha aku aole e emi malalo o ehiku la no kona hoonohoia ana i na mea a pau i kuleana ma ke kau ana i ke kauoha e hoonoho ana iaia iloko o ka hale paikau a me ka heluhelu ana imua o ka puali. Ina he koho ana no na luna koa nui e hoolahaia aole e emi malalo o umikumamaha la ma ka hoolaha ana iloko o kekahi nupepa i hoolahaia ma Honolulu. E hoike aku no oia iloko o ekolu la mahope iho o ke koho ana i ka hopena o ia koho ana i ka Alihikaua Nui.

Ma na koho ana a pau no na aliikoa i komisinaia e loa i ka mea i kohoia ka hapanui o na koho ana o ka poe i hiki mai i mea e mana ai na koho ana o ia ano i hiki ae, aole e emi malalo o ka hapanui o ka poe i kuleana e koho. Ma na koho ana no na aliikoa kiekie, ua kuleana no na lunakoa kiekie, a me na luna koa laina e koho. E noho na luna koa kiekie ma ka oihana no elua makahiki, a i ole ia, a hiki i ka manawa e kupono ai ko lakou mau hope mai. E noho na luna

koa laina ma ka oihana no hookahi makahiki, a i ole ia, a hiki i ka manawa e kupono ai ko lakou mau hope mai.

PAUKU 10. E hele aku kela a me keia luna koa laina o na Koa Kiai Aupuni o Hawaii i kohoia mahope iho o kona kohoia ana imua o kekahi papa ninaninau e ninauia no kona makaukau no ka oihana i kohoia ai oia.

PAUKU 11. Ina ua koho hou ia kekahi luna koa, aole e hoopuka houia he palapala hookohu hou, aka, e hoopukaia aku no iaia kekahi hoike no ia kohoia ana e ka Alihikaua Nui.

PAUKU 12. I na manawa a pau a kekahi poe i lawa ka nui a i kupono, ka lawelawe ana i ka hana koa e kakauinoa ai i kekahi noi e kukuluia kekahi puali, ua hiki i ka Alihikaua Nui me ka apono o ka Aha Kuka o ke Aupuni, ma ke noi ana o ia poe, e hoonoho i manawa a me kahi e halawai ai no ka hoonohonoho ana a e kauoha i kekahi luna koa e noho hoomalu ma ia halawai.

Ua haawiiia ka mana ma keia i ka Peresidena e kukulu i puali ma ke ano he Puali Koa Lahui, e like me ia i ka la ekahi o Iulai, kekahi poe i waiho mai i kekahi palapala noi ma ka la ekahi o Iune, 1895, e kukuluia pela.

PAUKU 13. Ua hiki no i ka Alihikaua Nui i kela a me keia manawa, me ka ae ana o ka Aha Kuhina, no na kumu kupono e hoopau i kekahi hapa o na Koa Kiai Aupuni a me na Puali Kipololei.

PAUKU 14. O kekahi luna koa e hoihoi ana i kona hookohu, e hana no oia pela ma ka palapala i kakauia i ka Akukana o na ukali o na aliikoa kiekie me ka hoike aku i kona mau kumu o ka hana ana pela, a e haawi aku i ke aliikoa kiekie ae maluna ona, a nana no e kakau kua iho maluna;

a e hoomaka ka waiho ana i ka hana i ka manawa e aponoia ai e ka Alihikaua Nui, a ua hoikeia mai ma na kauoha.

PAUKU 15. O na luna koa a me na koa a pau o ka Puali Koa Kiai Aupuni a me na Puali Kipololei nana i hooko i na hana oihana koa a pau e like me ia i hoakakaia ma keia Kanawai, he kuleana ko lakou e hookuuia mai ka hookaa ana i na auhau kino, auhau kula a me ka auhau alantui; a o na luna koa a me na koa a pau e lawelawe maoli ana i ka hana e hookuuia no lakou mai ka hana ana ma ke Jure.

PAUKU 16. E hana ka Akukana o na ukali o na alii koa kiekie ma ka la elima o Iulai, a i ole ia, mamua ae o ia la o kela a me keia makahiki i papainoa piha o na puali koa o kela a me keia Apana Auhau e like me ka mea i ikeia ma na buke o kona keena ma ka la 1 o Iulai, a e haawi aku i kope i hooikiia i ka Luna Helu o ka Apana kahi i noho ai ia mau puali.

PAUKU 17. O na luna koa a me na koa a pau o ka Puali Koa Kiai Aupuni o Hawaii, i ko lakou manawa e lilo ai i mau lala a mamua ae o ko lakou lawelawe ana i ka hana, a ma kela a me keia kepa hou ana, e hooiki a kakauinoa i ka olelo hooiki mahope iho nei, a ua haawii ka mana i na luna koa a pau i komisinaia e hooiki aku :

“Ke hooiki nei wau e kokua no wau i ke Aupuni o ka Repubalika o Hawaii e hana no wau me ka pololei a me ka ewaewa ole ma ke kue ana i ko lakou mau enemi o na ano a pau, a e hooko no wau i na kauoha a ka Peresidena o ka Repubalika o Hawaii a me na kauoha a na luna koa i hoonohoia maluna o’u, a e hooko a kokua i na kanawai, a e hana no wau iloko o ka Puali Koa Kiai Aupuni o Hawaii ma ke ano he koa no ka manawa o hookali makahiki ina pela ka loihi o ka manawa o ke Aupuni i makemake ai i ka’u hana.” A oia hooiki i hooiaioia e ka luna koa nana i hooiki e hoihoia

aku no i ka Akukana o ka Regimana a e malamaia me na moolelo o na puali; ma na olelo hooiki no ke kepa hou ana e hoikeia no ma ka aiao ka nui o na kepa hou ana.

PAUKU 18. O na uku hoopai a pau no ka hele ole ana i ka manawa paikau, na hookahakaha ana a me na nana ia ana, i hooholoia a kauia malalo o na rula a me na kanawai i hooholoia i kela manawa keia manawa e kekahi Regimana, Bataliona a Puali paha a i aponoia e ka Alihikaua Nui, a i ole ia, o na hoopai i hooholoia e kekahi Aha hookolokolo Koa, ua hiki no e ohiia ma ka hoopii ana ma ka Aha Hookolokolo Apana ma ka inoa o ka Repubalika o Hawaii; a o na buke a me na moolelo o ka Regimana, Bataliona a Puali paha, a me na moolelo o na hana i ka wa i hoopaiia ai na poe hana hewa he mau hoike kumu no ia o na mea i hoikeia maloko.

PAUKU 19. Ua hiki no e hookuuia kekahi kanaka i kepaia mamua ae o ka pau ana o kona manawa i kepaia ai ma ke kauoha a ka luna koa kiekie o ka Bataliona, a i ole ia, Regimana, ma ka hoike ana aku o ka luna koa nui o kona puali, a i ole ia, no kekahi o na kumu mahope iho nei:

E lawe i ka hookiekieia ana ae ma ka hookohu; ma ke kaawale ana aku o kahi noho mawaho o na palena o ka apana ana i noho ai, a ma ka manao o ka luna koa nui aole e hiki iaia ke hooko pono i kana hana oihana koa no ka loihi loa; no ka hiki ole e hana i hoikeia ma ka palapala hoike a kekahi kauka, a i ole ia, ua hiki e hoopauia oia me ka hilahila no kekahi o na kumu mahope iho nei: No ka hoahewaia ana no kekahi feloni imua o kekahi Aha Hookolokolo Kanawai, mamuli o ka hoopai o kekahi Aha Hookolokolo Koa.

PAUKU 20. O kekahi luna koa, a i ole ia, kanaka i kepaia o na Koa Kiai Aupuni o Hawaii, e hoopauia me ka hilahila, a ma ia hoopauia ana aole e hiki iaia e noho ma ke-

kahi oihana, a i ole ia, hana paha malalo o ka Repubalika o Hawaii, ina aole oia i kalaia e ka Alihikaua Nui.

PAUKU 21. Ina ua ulu ae he kaua, hoohaunaele, a i ole ia, kipi, a i ole ia, ua kueia i ka hookoia ana o na kanawai o keia Aupuni, e hoike ae na poe a pau e noho hana ana malalo o ke Aupuni no ka hana, a e noho malalo o na hana koa ina aole i hiki ole e hana pela mamuli o ka nawaliwali o ke kino.

PAUKU 22. Ua hiki i na aliikoa mahope iho nei e hoonoho i na Aha Hookolokolo Koa: Ka Alihikaua Nui, na Aha Hookolokolo Koa Laula; ke Aliikoa Kiekie o ka Regimana, na Aha Hookolokolo no ka Regimana, a hiki no i kela a me keia aliikoa e noho luna ana maluna o kekahi papu a wahi e ae paha i hoonohoia ai na koa e hoonoho i Aha Hookolokolo Koa no ia papu a wahi paha.

PAUKU 23. O na aliikoa kiekie i hiki e hoonoho i kekahi Aha Hookolokolo Koa, ua hiki no ia lakou e hoonoho i kekahi Lunakanawai Koa nana e hoopii no ia mea.

PAUKU 24. E loa no i na Aha Hookolokolo Koa a me ka Lunakanawai Koa nana e hoopii oia aha ka mana e kauoha a ninau i na hoike e like me ko na Aha Hookolokolo Apana.

PAUKU 25. O na Aha Hookolokolo Koa Laula e hoonoho ia no ia no kekahi mau luna koa mai ka ekolu a hiki i ka elima ka nui.

PAUKU 26. O na Aha Hookolokolo Koa Regimana a me Papu e hoonohoia no kekahi mau luna mai ka hookahi a hiki i ka ekolu ka nui.

PAUKU 27. E loa i na Aha Hookolokolo Koa Laula ka mana hookolokolo like maluna o na hewa a pau i hiki e hookolokoloia imua o kekahi Aha Hookolokolo Koa Regimana a Papu paha, ahe mana hookolokolo pakahi maluna o na hewa mahope iho nei:

Na hana kupono ole i kekahi aliikoa a me kekahi keonimana.

Kepa ana iloko o kekahi puali e aku me ka hookuu pono ole ia.

Hooko ole ana i kekahi kauoha i ku i ke kanawai o kekahi luna koa maluna ae ona.

Paipai ana, a i ole ia, huipu ana, hoohaunaele, a i ole ia, kipi ana, a i ole ia, ka hoike ole aku no ia mea i ka luna koa kiekie o kona puali.

Mahuka ana.

Hohe wale iloko o ka wa e lawelawe ana i ka hana maoli.

Na hana kupono ole imua o ke ala o ka enemy.

Na feloni a pau i hanaia iloko o ka manawa kauhā e ka poe iloko, a i ole ia, e hana pu ana me ka Puali Koa Kiai Aupuni, a i ole ia, ka Puali Kipololei.

Hele ana me ka ae ole ia.

Hiamoe ana ma kahi kiai iloko o ka wa e ku kiaia ana, a i ole ia, haalele ana i kahi kiai mamua ae o ka hiki ana mai o kona pani.

Hoike ana aku i ka ike i kekahi kanaka e pili ana i na lako kauhā o ka Puali Koa Kiai Aupuni, a i ole ia, ka Puali Kipololei, a i ole ia, ka nui, ke ano, kahi i waiho ai o na pu, poka, a i ole ia, na lako kauhā me na waiwai o ke Aupuni. Ke kuai ana, a i ole ia, lawe ana, a i ole ia, hoolilo ana aku i kekahi lako kauhā poka, a i ole ia, waiwai o ke Aupuni.

Ka lawe ana mai me ka ike no pela, a i ole ia, kuai ana i na lako kauhā, poka, a i ole ia, waiwai Aupuni mai kekahi mea mai i loa ole ka mana ma ke kanawai e kuai, a i ole ia, hoolilo paha ma ia mea.

Komo ana mamuli o ka ikaika maloko o kahi i kiaia i ka manawa kauhā.

Kokua ana me ke dala, ka ai, a i ole ia, ka poka, a i ole ia, hookipa ana, hoomalu ana, kukai palapala ana, a i ole ia, hoike

ana aku i ka ike i ka enemi ma ka hana pono ana, a i ole ia, ma kekahi mea e ae paha.

Hana ana i na hoike oiaio ole.

Uhaki ana i kekahi rula i kauia e ka Alihikaua Nui no ka hooponopono ana i ka Puali Koa Kiai o Hawaii, a i ole ia, na Puali Kipololei.

PAUKU 28. Ua komo no na hewa mahope iho nei malalo o ka mana hookolokolo o na Aha Hookolokolo Koa o na Regimana a me Papu :

Ka hana ana i na hana hoopuiwa oiaio ole.

Hoolimalima ana no ka hana i ka hana, kokua, a i ole ia, ae ana ia mea.

Ona rama iloko o ka manawa hana, a i ole ia, iloko o ka manawa e lawelawe ana i ka hana maoli.

Hoike ole ae no ka hana, paikau a hookahakaha paha.

Ka uhaki ana i ka manawa hookuu a oi aku mamua paha o ka manawa i hookunia ai.

Na hana hoohaunaele iloko o ka wa e lawelawe ana i ka hana maoli.

Hoomaemae ole iaia iho.

Hoomaemae ole i na lako kaua, na aahu koa a me lako e ae.

Na olelo hooiki ino.

Moe ana mawaho o kona wahi i hoonohoia ai.

Na olelo a me na hana hoonaukiuki.

Na hana hoohaahaa i kekahi luna koa maluna ae ona.

Hoike aua aku i na hua kiai i kekahi mea i kuleana ole e loa iaia ia mea.

Hana ana i na hana lu wale a hoopoino (ina aole i hanaia ma ke kauoha o kekahi luna koa e noho luna ana ma ke kahua.)

PAUKU 29. O na luna koa a me na kanaka a pau i kepaia iloko o ka hana o ka Repubalika o Hawaii, ua hiki no e hoo-

kolokoloia lakou i na manawa a pau e ka Aha Hookolokolo Koa.

PAUKU 30. E hookolokoloia na luna koa e na Aha Hookolokolo Koa Laula wale no; aole no e hookolokoloia kekahi luna koa, ina he hiki ke pale ia ae ia mea e na luna koa malalo iho ona ma ke kulana.

PAUKU 31. E hooihiki na lala a pau o na Aha Hookolokolo Koa i kekahi olelo hooihiki mamua o ka hookolokolo ana i kekahi hihia, e hooiholo i ka pono me ka hoopilimeaa'i ole, kokua ole me na mana aloha ole e like me na kanawai o ka Repubalika o Hawaii.

PAUKU 32. Ma ka hookolokolo ana i na hibia a pau e hahai no na Aha Hookolokolo Koa mamuli o na mea i maa a me na kumu alakai i kukuluia mamua aku nei ma ka Oihana Koa, a e like me ia i hoakakaia ma na kanawai a me na rula e hooponopono ana i ka Oihana Koa o Amerika Huipua.

PAUKU 33. O na kanaka a pau iloko o ka manawa kaa, kipi a hoohaunaele paha e kua ana i ka mana kiekie o ka Repubalika o Hawaii, i loa e nana ana, a i ole ia, e hana ana ma ke ano he kiu, maloko, a i ole ia, ma ia wahi kokoke mai i kekahi papu, wahi kiai, wahi noho a wahi hoolulu aua o kekahi o na oihana koa o ka Repubalika o Hawaii, a i ole ia, ma kekahi wahi e ae, ua hiki no e hookolokoloia e kekahi Aha Hookolokolo Koa Laula, a i ole ia, e kekahi Komisina Oihana Koa, a ina e hoahewaia no ia mea e hoopaiia i ka hoopai he make, a i ole ia, kekahi hoopai e ae i kauia e ia Aha Hookolokolo Koa, a i ole ia, Komisina Oihana Koa.

PAUKU 34. O na kanaka a pau i hoopaiia e hoopaa haoia e kekahi Aha Hookolokolo Koa, a i ole ia, Komisina Oihana Koa, ua hiki no e hoopaa haoia ma kekahi wahi e like me ka mea i kauohaia ma ka hoopai o ka Aha.

PAUKU 35. Aole no e mana kekahi hoopai e make, hoopaa hao, a i ole ia, hoopau ana i na luna koa mai ka hana ae ina aole i aponoia e ka Alihikaua Nui.

PAUKU 36. O na kue ana a pau i na rula hooponopono i na koa e hoopaiia no ia e like me ka mea a ka Aha Hookolokolo Koa e kauoha ai.

PAUKU 37. I ka wa kua ole ua hiki no i na Aha Hookolokolo Koa Laula e kau i ka hoopai uku dala, aole e oi mamua o kanalima dala, a me (a i ole ia) hoopau hooihilahilaia ana mai ka Puali Koa Kiai Aupuni mai ma ka hihia o na luna koa a me na kanaka i kepaia, aole e lawelawe ana i ka hana maoli, ina ua hoahewaia no kekahi o na hewa i oleloia ma keia Kanawai, a i ole ia, no kekahi uhai ana i kekahi rula i kukalaia e ka Alihikaua Nui. A ina he mau luna koa a me na kanaka i kepaia e lawelawe ana i ka hana maoli, ua hiki i na aha hookolokolo o ia ano e hoopai ma ka uku hoopai aole e oi aku mamua o hookahi haneri dala, a me ka hoopaa hao a hiki i ka manawa e ukuia ai ia hoopai, a me (a i ole ia) ma ka hoopaa hao aole e oi aku mamua o umikumamalua mahina, a me (a i ole ia) ka hoopau hooihilahila ana mai ka hana mai.

PAUKU 38. Iloko o ka manawa kua, ua hiki no i na Aha Hookolokolo Koa Laula, a i ole ia, na Komisina Oihana Koa e kau i ka hoopai e make, a ua hiki e kau i na hoopai a pau i ae ia ma ke kanawai no na hewa a pau i loa ka mana e hookolokolo ma ka Aha Koa, a i ole ia, ma kekahi Aha Komisina Koa paha, a i ole ia, he uku hoopai aole e oi aku mamua o elima haneri dala, a me (a i ole ia) ka hoopaa hao ma ka hana oolea aole e oi aku mamua o elima makahiki ma na hihia e ae a pau i hoakaka ole ia ma ke kanawai.

PAUKU 39. Ua hiki i na Aha Hookolokolo Koa Regimana a hoolulu koa paha iloko o ka manawa kua ole e kau i ka hoopai ma ka uku dala aole e oi aku mamua o umi dala a me

(a i ole ia) ka hoopau hooihilahilaia mai ka Puali Koa Kiai Aupuni mai, ina he poe kanaka i kepaia, aole e lawelawe ana i ka hana maoli, a i na poe kanaka i kepaia e lawelawe ana i ka hana maoli ma ka uku hoopai aole e oi aku mamua o kahaha dala, a me (a i ole ia) ma ka hoopaaahao aole e oi aku mamua o hookahi mahina; a iloko o ka wa kaa ma ka hoopai aole e oi aku mamua o hookahi haneri dala, a me (a i ole ia) hoopaaahaoia aole e oi aku mamua o ekolu mahina, a me (a i ole ia) ka hoopau hooihilahilaia mai ka Puali Koa Kiai Aupuni mai.

PAUKU 40. O ka poe a pau e noho ana ma kahi hoolulu, a i ole ia, wahi i hoonohoia ai na koa a me na mea a pau, e hana pu ana me ka oihana ma ke kahua ina no aole he mau koa i kepaia, e komo no lakou malalo o na kauoha e like me na rula a me ka hana ana i ka manawa kaa.

PAUKU 41. O kela a me keia aliikoa e noho luna ana maluna o kekahi puali, e kahiia iaia na lako kaa, na pono, na poka, na lole aahu, a i ole ia, na waiwai e ae i pili i kona puali, a maluna ona ka hoike ana aku i ke Aupuni no ia mau mea, ina e nalowale a poino paha ma kekahi ano mawaho ae o ka ulia hiki ole ke pale ia, a i ole ia, ka lawelawe maoliia ana ma ka hana.

PAUKU 42. O kekahi aliikoa komisina i hana mau no ka manawa o elima makahiki, a i ole ia, i nawaliwali a hiki ole ke hana hou ana i na hana maoli o kana oihana, ua hiki no iaia ma kona noi pono ana e hookomoia maloko o ka papa o ka poe i hookuuia, ina ma ka nanaia ana e kekahi kauka ua ikeia aole i loa iaia ia nawaliwali mamuli o kekahi mea i hanaia eia. O na lunakoa i hookuuia e paa no lakou i ke kulana i loa ia lakou i ko lakou manawa i hookuuia ai, a e hoounaia lakou i ka hana ma ke kauoha wale no mai ka Alihikaua Nui mai. I ko lakou wa e kauoha ia ai no ka haan

e lawe no lakou i ke kulana malalo iho o na luna koa o ia kulana like e lawelawe ana i ka hana maoli.

PAUKU 43. Iloko o ka manawa kua, hoohaunaele, kipi, a i ole ia, kua i na kanawai o keia Aupuni ua hiki no e kahea ia ka oihana Koa Kiai Aupuni me ka Puali Kipololei, a i ole ia, o kekahi hapa paha e lawelawe i ka hana maoli e ka Alihikaua Nui. O kekahi lala o ka oihana Koa Kiai Aupuni a i ole ia na Puali ki Pololei i hele ole, a i ole ia, i hoole i ka hele ana i ka wa e kauoha ia ai e ka Alihikaua Nui ua pili iaia ka hewa hoolohe ole i na kauoha, a ua hiki e hookolokoia a hoopaiia e kekahi Aha Hookolokolo Koa.

PAUKU 44. E hoolakoia ka oihana Koa Kiai Aupuni me na Puali Kipololei me na lako kua a me na mea e ae e like me ka mea i kauohaia i kela manawa keia manawa e ka Alihikaua Nui.

PAUKU 45. Aole kekahi oihana koa i hoomaopopoia ma keia kanawai, oiai ma na hana hookalahaha, a i ole ia ma na hana maoli e paa i kekahi hae o kekahi aina a lahui paha koe wale no ko ke Aupuni o ka Repubalika o Hawaii.

PAUKU 46. O ka oihana Koa Kiai Aupuni o Hawaii e like me ia i kukuluia i keia manawa, a me na komisina, na kauoha a me na rula i hoopukaia a e pili ana paha e mau no ko lakou mana a e mau aku no malalo o keia Kanawai koe ma na wahi i hoanoe ia, a i ole ia hoololi paha mamuli o na olelo o keia Kanawai. A o na luna koa a me na kanaka a pau he mau lala i keia manawa o ka oihana Koa Kiai Aupuni a e noho no lakou malalo o na olelo o keia Kanawai ma ke ano he mau lala no ka Puali Koa Kiai Aupuni a i ole ia ka Puali Kipololei.

PAUKU 47. O ke Kanawai Helu 46, o na kanawai o ke Aupuni Kuikawa o ko Hawaii Pae Aina e pili ana i ka Puali

Koa Kiai Aupuni, a me na kanawai a me na hapa kanawai a pau i kulike ole me na olelo o keia Kanawai ma keia ua hoo-pau loa ia.

PAUKU 48. E mana keia Kanawai mai kona la aku e hoo-laha ia ai.

Aponoia i keia la 13 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 21.

HE KANAWAI E HOOKAAWALE ANA I MAU HAAWINA PAKUI NO NA HOOLILO O KE AUPUNI O KA REPUBALIKA O HAWAII NO NA MAKAHIKI ELUA E PAU ANA I KA LA 31 O MARAKI, 1896.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O na huina dala i hiki aku i ka \$122,430 28 ma keia ke hookaawaleia nei e ukuia ae mai loko mai o na dala a pau e waiho ana iloko o ka Waihona Aupuni, i loa ma o na loa ma o na Moku-puni o ko Hawaii Pae Aina i pakuiia mawaho ae o na huina dala i hookaawaleia mamua aku nei, penei:

KEENA O NA AINA E.

No ka uku o na Koa\$ 21,500 00

KEENA O KA LOIO KUHINA.

No ke Ola a me ka Malama ana i na

Paahao\$ 14,000 00

Na lilo Huikau na lilio o na Hihia

Kivila a me Karaima	6,000 00	
Na lilo o ka Puali Koa Makaainana	5,000 00	
		\$ 25,000 00

BURO OIHANA HOONAAUAO.

Na lako Pepa kakau, na Buke, a me na lilo huikau o ke Keena a me na Kula	\$ 5,000 00	
Hana hou ana i na Hale Kula, me ka apono mua ia e ka Kuhina Ka- laina.	13,650 00	
		\$ 18,650 00

KEENA KALAIAINA.

Na lilo o ke Kanawai Aina o 1895	\$ 10,000 00
Na Awa a me na Mouo, Honolulu	5,000 00
Na Alanui me na Alahaka, Puna	5,000 00
Na Alanui me na Alahaka, Kau	2,000 00
Alanui mai Kohala a hiki i Waimea	3,000 00
Na Alanui me na Alahaka, Hana	1,500 00
Alanui ma Maulua	5,000 00
Keena Wai o Honolulu, na lilo mau o ke Kahua Pauma Wai	5,000 00
Keena Wai, Laupahoehoe	250 00
Keena Wai, Koloa	2,000 00
Hale Hookolokolo Hou, Kona, hoo- loliia mai Waiohinu mai	3,500 00
Hoohui Uwea mawaena o Kona Akau, Kona Hema a me Kau	3,000 00
Hoohui Uwea Telepona mawaena o ka Hale Hookolokolo ma Poho- iki Puna me Hilo ina e hoolilo na kanaka e noho ana ma ia	

Apana i kekahi huina i like ka nui me keia no ia hana	1,000 00
Uku koi o S. F. Chillingworth Ko- mikina no ka hooponopono ana i na palena Aina Aupuni ma Molokai a me Lanai	80 28
Uku hoohana no Oahu Railway & Land Co., malalo o ka Pauku 2, Mokuna XXXI, Na Kanawai o 1890. E kokua ai hoi i ke kukulu me ka hanaia ana o na alaha ma ka Mokupuni o Oahu	10,500 00
Koena uku kula o Iolani College a hiki i Maraki 31, 1894	450 00
	<hr/> \$ 57,280 28
	<hr/> \$122,430 28

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o ka
la e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 22.

HE KANAWAI E HOOKAAWALE ANA I KEKAHI MAU HAAWINA KUI-KAWA NO NA HANA O KA PAPA HOONAAUO NO KE KUAI ANA I KA WAIWAI PAA A ME KA HOOMAEMAE ANA I NA HALE MA KE ALANUI EMMA I IKE IA MA MA INOA O "KEOUA HALE."

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O na huina dala mahope iho nei i hiki ka huina i ka Umikumamahiku Tausani dala (\$17,000.00) ma keia ke hookaawale ia nei e uku ia mailoko ae o na dala a pau iloko o ka Waihona i loa a mai na loa a pau o ko Hawaii Pae Aina no ka manawa e pau ana ma ka la kanakolu-kumamakahi o Maraki, M. H. 1896.

BURO HOONAAUO.

Kuai ana i ka aina ma ke Alanui Emma, "Keoua Hale"	\$ 15,000 00
Hoomaemae ana, hana hou ana a me na lilo mahope mai o Iune 27 a hiki i ka la i hoolilo ia ai	2,000 00
	<hr/>
	\$ 17,000 00

O keia mamua ae ua hana ia mamuli o ke kumu e haawiia a e hoopau ia na dala he Umikumamahiku Tausani (\$17,000.00) ma na Bona o ke Aupuni Hawaii i kauia i ka ukupanee ma ka umikumamalua (12) pa-keneta i ka Waihona Hawaii ma ke ano he loa a Aupuni.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai kona la e hoolaha ia ai.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 23.

HE KANAWAI E HOOKAAWALE ANA I KEKAHI HAAWINH KUIKAWA NO NA HANA O KA PAPA HOONAAUAO ILOKO O KA MANAWA E PAU ANA MA KA LA KANAKOLU-KUMAMAKAHI O MARAKI, M. H. 1896.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O ka huina mahope iho nei i hiki i ka Umi-kumamalima Tausani Dala (\$15,000 00) ma keia ke hoo-kaawaleia nei mailoko ae o kekahi dala e loa ana iloko o ka Waihona iloko o ka manawa e pau ana ma ka la 31 o Maraki, M. H. 1896, mai ka aie i hoomana ia ma ke kanawai i aponoia ma ka la 11 o Ianuari, M. H. 1893, a ma ke kanawai 16 o ke Aupuni Kuikawa i aponoia ma ka la 18 o Feberuari, 1893, mai loko o kekahi koena loa mai na hoahu ana o na Keena iloko o ka Baneko Hale Leta, a mai na loa mau mai.

BURO HOONAAUAO.

Kuai ana i ka Hale i ike ia o "Keoua Hale" ma

ke Alanui Emma. \$ 15,000 00

O keia mamua ae nei ua hana ia mamuli o ke kumu e haa-wiia a e hoopauia na dala he Umikumamalima Tausani (\$15,000.00) ma na Bona o ke Aupuni Hawaii i kau ia i ka ukupanee ma ka umikumamalua (12) pa-keneta i ka Waihona Hawaii, ma ke ano he loa Aupuni.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai kona la e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 24.

HE KANAWAI E HOOLOLI AI I KA MOKUNA 74 O NA KANAWAI O 1890 I KAPAIA "HE KANAWAI E AE AI I KA HUI KAA ALAHAO HAWAII, KAUPALENAIA, E HOOHANA AI A E MALAMA AI I MEA HUKI MA O KA UWILA."

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ma keia ke hoololiia nei ka Pauku 2 o ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e ae ai i ka Hui Kaa Alahao Hawaii, Kaupalenaia, e hoohanaia a e malama ai i mea huki ma o ka Uwila," oia no ka Mokuna 74 o na Kanawai o 1890, ma ka pakui ana aku i elima mau mahele e helu ia Mahele 4, 5, 6, 7 a me 8 e like me keia mahope iho nei :

4. O ka mana i haawiia ma keia Kanawai e hoohana a e malama i na mea huki ma o ka Uwila no ka hoonee ana i na kaa, e lawelaweia no a e hoohanaia a me ka hoohana ana i ka Uwila no ia hana, e hanaia no a paa pono ma ke ano hiki e hoohanaia mamua ae o ka la 1 o Ianuari, 1897, ina aole e hanaia pela e pau no ka mana i haawiia ma keia Kanawai ma ka la i hai hope ia ae la.

5. O ke ano o ka hoohanaia ana o ka Uwila no ka hana i oleloia, aia no ia malalo o ka apono ana o ke Kuhina Kalaiaina, a aole e lawelaweia ka Uwila no ka hana i olelo mua ia ae nei, aia a loaa mua ka apono o ke Kuhina i oleloia.

E hoopaaia aku mamua o kela a me keia kaa iloko o ka manawa e hoohanaia ana kekahi pale malama ola o ke ano, a i ole ia, o ke kii i aponoia, a i ole ia, i kauohaia i kela a me keia manawa e ke Kuhina Kalaiaina.

6. E loaa no hoi i ke Kuhina Kalaiaina ka mana e hana i

na rula me na hooponopono e hooponoponoia ai ka hoohana ia ana o ka Uwila no ka hoonee ana i na kaa, ka ikaika holo o na kaa i hooneeia e ka Uwila, ka pinepine o ka holo ana o na kaa, na wahi e ku ai, ka loili o ka manawa e hiki ai na kaa e ku ma kekahi wahi hookahi, ka maemae o na kaa a me na mea e ae a pau i pili me ka lawelaweia ana o ka uwila no ka hana i olelo mua ia.

7. Aole e hoohanaia kekahi mea ma ke ano he hookele kaa, a i ole ia, kalaiwa ina aole i loaa iaia kekahi laikini mai ke Kuhina Kalaiaina mai. He kuleana ko ke Kuhina Kalaiaina e hoopau i ka laikini o kekahi hookele kaa ina ma kona manao he mea ia e pono ai ka lehulehu. E uku ia he uku o hookahi dala (\$1.00) no na laikini o na hookele kaa.

8. O ka hooko ole ana i kekahi o na olelo o keia Kanawai, a i ole ia, kekahi o na hooponopono ana i hanai e ke Kuhina Kalaiaina he mea ia e kau ia ai ka hoopai maluna o ka Hui o kanalima dala (\$50.00) no kela a me keia hana hewa ana e ohia imua o ka Aha Hookolokolo Apana o Honolulu.

PAUKU 2. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o ka la e hoolahaia ai.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 25.

HE KANAWAI E HOOPONOPONO AI I KA HAAWI ANA A ME KA WAIHO ANA AE I NA BONA MA NA NOI E HOOKOLOKOLO HOU, NA HOOPII HOOHALAHALA, NA KUMU HOOHALAHALA, NA PALAPALA HAI HEWA, A E HOOPONOPONO AI I KE ANO O NA HANA E PILI ANA NO IA MEA.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. I na manawa a pau iloko o kekahi hana imua o kekahi Aha Hookolokolo, ma kekahi noi e hookolokolo hou, a i ole ia, ma kekahi hoopii hoohalahala, a i ole ia, ma kekahi noi no kekahi palapala hai hewa, a i ole ia, ma kekahi mau kumu hoohalahala, ua kupono e waihoia kekahi bona no na koina, a i ole ia, e kue ana i ka laweia ana, a i ole ia, ka hoolilo ia ana o ka waiwai i kupono e hoomaluia, ua lawa no ina e haawiiia he hookahi bona no kekahi huina i hooholoia e ka lunakanawai e noho hoomalu ana, a ua hiki no e huiia ka hoopaa no na koina a me ka hoopaa ana aole e lawe, a i ole ia, hooliloia paha ka waiwai, a aole e koiia e waiho hou ia ae kekahi bona hou aku. A oia bona e mau no kona mana a me kona paa a hiki i ka hoopau loa ia ana o ia hana a pau imua o ia Aha Hookolokolo, a i ole ia, a hiki i ka pau loa ana o ia hana imua o ka Aha Hookolokolo i laweia aku ai ia noi no ka hookolokolo hou ana, noi no ka palapala hai hewa, hoopii hoohalahala a kumu hoohalahala paha.

PAUKU 2. Aole e hoopau wale ia kekahi bila kumu hoohalahala, a i ole ia, hoopii hoohalahala no kekahi hemahema, a i ole ia, lawa ole o kekahi bona, aia wale no a hooko ole ka mea nana i waiho ae i ka bona i kekahi kauoha o kekahi lunakanawai e hooponoponoia ua bona la mahope iho o ka

hala ana o kekahi manawa kupono i emi ole malalo o 24 hora i haawiia no ia hooponopono ana.

PAUKU 3. O ka bona i kauohaia ma ka Pauku mua o keia Kanawai e hanaia no i na manawa a pau i ke Kakauolelo o ka Oihana Hookolokolo a me kona mau hope ma ia oihana. E nanaia malalo o na kumu no ka hookaa ana i na koina a pau e ulu ae ana mahope iho o kona waihoia ana aku a no ka lawe ole ana, a i ole ia, hoolilo ana i ka waiwai.

PAUKU 4. I na manawa a pau e loa ai i kekahi mea nona ka pomaikai i waihoia ai ia bona ke kuleana e ohi malalo oia bona, ua hiki no e laweia kekahi hoopii imua o ka Aha Hookolokolo kupono ma ka inoa o ke Kakauolelo o ka Oihana Hookolokolo no na pono o ia mea, aka, aole loa e ili maluna o ia kakauolelo kekahi o na koina, na poho, a i ole ia, na lilo o ia hoopii ana, a o kekahi olelo hoooho i ohia e hookaia aku no ia i ka mea nana ia hoopii i hoomakaia ai, a o ka palapala hookaa o ia mea e lilo no ia i hoike lawa no ka hookoia ana o ia olelo hoooho.

PAUKU 5. E mana keia Kanawai mai kona hoolahaia ana aku.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 26.

HE KANAWAI E PILI ANA I NA AINA O KA LEHULEHU, A E HOOLOLI ANA I NA PAUKU 36, 39 A ME 40 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I KA MALAMA ANA I NA AINA AUPUNI; PAUKU 42 O KE KANAWAI KIVILA, MOKUNA 44 O NA KANAWAI O 1876, MOKUNA 3 O NA KANAWAI O 1878, A ME KE KANAWAI 48 O KE AUPUNI KUIKAWA O KO HAWAII PAE AINA E PILI ANA I NA HOOLILO I NA AINA AUPUNI, NA PAUKU 43 A ME 44 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I NA HOOLILO I NA AINA AUPUNI; PAUKU 45 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I KE ANAIA ANA A ME NA KII O NA AINA AUPUNI; NA PAUKU 46 A ME 47 O KE KANAWAI KIVILA E PILI ANA I NA LUNA AINA, A ME KA MOKUNA 87 O NA KANAWAI O 1892 E PILI ANA I NA HOME LILII, A E HOOPAU ANA I KEKAHI KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E HOOMAKAUKAU AI I PUU DALA PALE AIE," I APONOIA MA KA LA 31 O DEKEMABA, 1864, A ME KE KANAWAI I KAPAIA "HE KANAWAI E HOOPAU AI I NA MORAKI MALUNA O NA AINA MOI, A E PAPA ANA A MAU LOA AKU I KA HOOLILO ANA O UA MAU AINA LA," I APONOIA MA KA LA 3 O IANUARI, 1865.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii:

PAUKU 1. O ke poo pokole o keia Kanawai, oia no "Ke Kanawai Aina o 1895."

MAHELE I.

HOAKAKA ANA.

PAUKU 2. Ma keia Kanawai ina i kulike ole me na olelo mahope iho e manaolia "Na Aina o ka Lehulehu" oia no na

aina a pau i heluia mamua aku nei ma ke ano he mau aina Aupuni, na aina a pau i heluia mamua aku nei ma ke ano he mau aina Lei Alii a me na aina a pau e komo ana malalo o ka hooponopono ana o ke Aupuni ma ke kuai, panai, lilo wale ana, a i ole ia, ma ka lawelawe ana i ka mana lawe i ka aina a i ole ia, ma kekahi ano e ae paha koe ma ke ano i hoakaka ia mahope iho nei :

“Na Komisina ” oia no na Komisina o ka Aina o ka Lehulehu.

“Hope-Agena ” oia no ka Hope-Agena o na Aina o ka Lehulehu o ka apana kahi i waiho ai ka aina e noonooia ana.

“Apana ” oia no ka Apana Aina e like me ia i hoomaopopoia ma keia Kanawai, kahi i waiho ai ka aina e noonooia ana.

“Palapala Sila Aina ” oia no ke kuai ana o ke Aupuni i na waiwai paa ma ke ano alodio.

“Ka Palapala Hoolimalima Laua ” oia no kekahi hoolimalima i hanaia e na Komisina, koe nae na hoolimalima i hana ia malalo o na hoakaka ana o na Mahele 6 a me 7 o keia Kanawai, a me na hoolimalima a pau e paa nei o na Aina Aupuni a me Lei Alii.

“Ka Palapala Ae Aina ” oia no kekahi pono i haawiia e ke Aupuni e noho maluna o ka aina no kekahi mau hana i hoakakaia, e like me ke oki ana a lawe ana aku i ka laau, lawe ana i ka lepo, ke one, iliili, a i ole ia, ka pohaku.

“Palapala Hoolimalima Home Liili ” oia no kekahi hoolimalima o ka aina i hanaia malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai no ka manawa o Eiwa Haneri a me Kanaiwa-kumamaiwa makahiki, a i hiki ole e hooliloia aku, a aole hoi e hiki e hoomaluaia.

“Palapala Hoike no ka Noho ana ” oia no kekahi palapala

i hanaia mamua iho o ka hanaia ana o ka Palapala Hoolimalima Home Liilii, e haawi ana i ka mea noi nana e paa i ka aina.

“Mea Noho” oia no kekahi mea i kuleana e paa i ka aina malalo o kekahi palapala hoike o ka noho ana.

“Hoolimalima me ke Kuleana e Kuai” oia no kekahi hoolimalima me ke kuleana e kuai i ka aina e like me ia i hoomaopopoia ma keia Kanawai.

“Kuleana Kuai” oia no ke kuleana e paa i ka aina malalo o kekahi aelike i kapaia he aelike kuleana malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai.

“Mea Kuleana” oia kekahi mea e paa ana i ka aina malalo o kekahi Aelike Kuleana.

“Na Hana Hou Paa Mau” oia no na hale, na pa, na alanui, na hoomaloo ana i na aina pohopoho, ke kanu ana i na laau, ke kope a me na laau hua e ae, a me ka hoomaemae ana i ka aina mai na ulu-laau, nahelehele a pohaku paha mamua iho o ka mahiia ana.

Eia no nae, aole e pili keia Kanawai i na aina o na papa a me na ano mahope iho nei, he waiwai no ke Aupuni, a e waiho no ia mau aina a pau malalo o ka mana a me ka hoonopono ana a ke Kuhina Kalaiaina.

Na apana ma na kulanakauhale, na kahua o na hale o ka lehulehu, na aina i hoohanaia no na hana o ka lehulehu, na alanui, na alanui kulanakauhale, na awa-pae, na wahi hooulu hehu laau, na apana aina i hookoeia no ka hooulu laau ana a kokua i ke kumu wai, na paka a me na aina a pau e hoohana ia aku ana no na hana o ka lehulehu. O na aina a pau e hookoe ia ana ma keia hope aku e na Komisina no na hana o ka lehulehu e hoihoi koke ia ae no malalo o ka mana a hoonopono ana o ke Kuhina Kalaiaina. E loa no ka

mana i ke Kuhina Kalaiaina me ka ae o ka Aha Hooko i kela manawa keia manawa e hoihoi ae i na Komisina no na hana o keia Kanawai i kekahi mau aina a hapa paha o kekahi mau aina i hookoeia no na hana o ka lehulehu.

MAHELE II.

NA HOAKAKA LAULA.

PAUKU 3. Ma keia ke hoonohonoho papa ia nei na aina o ka lehulehu no na hana o keia Kanawai e like me keia mahope iho nei :

1. Na aina mahi. Papa Ekahi: Ka aina i kupono no ka mahi ana i na hua ai, kope, a i ole ia, ko paha me ka hookahekahe ole i ka wai a me na aina i hiki e hookahekaheia i ka wai. Papa Elua: Na aina i kupono no ka mahi ana i na mea ulu i kela a me keia makahiki. Papa Ekolu: Na aina wai e like me ka aina kalo a laiki.

2. Aina hanai holoholona. Papa Ekahi: Aina aole i pili i ka hoakaka ana o na aina mahiai, aka, ua hiki e hanai ia na holoholona a puni ka makahiki. Papa Elua: Aina i kupono no ka hanai ana i na holoholona no ka hapa wale no o ka makahiki, a i ole ia, he aina ua ano emi mai kona mai-kai.

3. Aina hanai holoholona me mahiai. Na aina i kupono ma kekahi wahi no ka hanai holoholona a ma kekahi wahi no ka mahiai.

4. Aina ululaau. Na aina i paa me na ululaau, a i kupono ole no ka mahiai.

5. Aina waiwai ole. Na aina i komo ole iloko o na papa e ae.

PAUKU 4. Ua hiki e hookomoia malalo o na palapala hoolimalima a pau o na Aina o ka Lehulehu, e hanaia ana ma keia hope aku ma na papa aina mahiai, aina hanai holoholona

a me na aina hanai holoholona a mahiai i huiia, koe nae na palapala hoolimalima i hanaia malalo o na hoakaka ana o na Mahele 6 a me 7 o keia Kanawai, kekahi hoakaka na hiki no i ke Aupuni i kela a me keia manawa e lawe me ka hoolaha kupono aku a me ka uku ole, koe wale no, no mea hou i hanaia, i kekahi wahi o ka aina i hoikeia ma ia mau palapala hoolimalima i makemakeia no ka hoomoe ana a me ka hana ana i na alanui hou, a i ole ia, no ka hoomaemae ana, a i ole ia, hoololi i ka moe ana o na alanui kahiko, a e lawe mai ia mau wahi mai i ka lepo, poliaku a me iliili e like me ka mea i kupono no ka hana ana, a i ole ia, hoomaemae ana o ia mau alanui, eia nae, oia pono o ka lawe ana me ka uku ole, aole ia e pili i na wahi o ia aina i kannia me na mea ulu hua makahiki, a ko paha a hiki i ka ohi ia ana o ia mau mea kanu, aole no hoi i na wahi o ia aina i kannia a mahiia i ke kope, na laau huaa i me na mea kanu hua mau, a i ole ia, i paa, a i ole ia, i hanaia me na mea hana hou paa mau, koe na pa.

PAUKU 5. Ua hiki i na Komisina o na Aina o ka Lehulehu i kela a me keia manawa e hoolaha ae ma ke akea, ua lilo kekahi wahi o na Aina o ka Lehulehu i alanui i noho ole ia malalo o na hoakaka ana a na Mahele 6 a me 7 o keia Kanawai.

MAHELE III.

HOOPONOPONO LAULA ANA.

PAUKU 6. E hoonohoia he papa o ekolu mau Komisina iloko o laila ke Kuhina Kalaiaina a me elua mau mea i hoonohoia i hiki e hoopauia e ka Peresidena me ka apono ana o ka Aha Kuhina, hookahi o lakou e kapaia ka Agena o ka Aina o ka Lehulehu. E kapaia ua papa nei na Komisina o na Aina o ka Lehulehu, aia ia lakou ka hooponopono ana o ia mau aina malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai.

Ua hiki no e hoopauia na lala o ke Komisina e ka Peresidena me ka apono o ka Aha Kuhina.

PAUKU 7. No na hana o keia Kanawai, ua maheleia ka Repubalika iloko o na Apana Aina mahope iho nei :

Apana Ekahi : O kela wahi o ka Mokupuni o Hawaii i ikeia o Hilo a me Puna.

Apana Elua : O kela wahi o ka Mokupuni o Hawaii i ikeia o Hamakua a me Kohala.

Apana Ekolu : O kela wahi o ka Mokupuni o Hawaii i ikeia o Kau a me Kona.

Apana Eha : Na Mokupuni o Maui, Molokai, Lanai a me Kahoolawe.

Apana Elima : Ka Mokupuni o Oahu.

Apana Eono : Na Mokupuni o Kauai me Niihau.

PAUKU 8. E loa i na Komisina he luna na lakou ma kela a me keia Apana, a e kapaia oia he Hope-Agena o na Aina o ka Lehulehu, e hoonoioia oia e na Komisina a e hoopauia e like me ko lakou ike he pono.

PAUKU 9. E loa i na Komisina ka mana e hoomaopopo i kela a me keia manawa i ke ano o na palapala a pau i kupono no ka hooko ana i keia Kanawai, a i hoomaopopo ole ia maloko o keia Kanawai, a e hana, hoololi a hoopau i na rula no ke a-na ana i na Aina o ka Lehulehu, no ka hoomalu ana i na ululaa a me ka hookoe ana no ka hooulu ana i na laau, no ka haawi ana i na Palapala Ae Aina, no ka hooponopono ana i na wahi i koe no ka lehulehu a me na aina o ka lehulehu i noho ole ia, a no ka hooko pono ana aku i na manao a me na hana a me ka malama ana i na hooko ole ana a me na kue ana i keia Kanawai.

PAUKU 10. E loa i na Komisina me ka apono o ka Aha Kuhina ka mana e kuai i na aina no na Home Liili me kekahi dala i hookaawaleia no ia mea.

PAUKU 11. Ua hiki i na Komisina i kela a me keia manawa e hoonoho i hookahi a oi ae paha kanaka ma kela a me keia Apana i mau Luna Nana Kaahela o na Aina o ka Lehulehu, a o ka lakou hana ka nana i ka hookoia o na olelo o keia Kanawai maloko o ko lakou mau apana pakahi e pili ana i na poe hoolimalima a me ka poe i hooliloia aku ai o na Aina o ka Lehulehu, a e hoike aku i ka Hope-Agena, a ma na ano e ae e hooko i na hana i pili i na Aina o ka Lehulehu o ia Apana e like me ka mea i kauohaia e ka Hope-Agena.

PAUKU 12. E loaia i na Komisina ka mana e hoohana i na kakauolelo a me na a-na aina i kupono no ka hooholo ana i na hana a ke Komisina, a e hooholo i ko lakou uku. E hooholo no hoi lakou i ka uku o na Hope-Agena a me na Luna Nana Kaahela. E hooholoia ka uku o na Komisina e ka Ahaolelo.

PAUKU 13. E lilo ka Agena o na Aina o ka Lehulehu i mea nana e lawelawe i na hana no na Komisina, a nana no, malalo o ka lakou kauoha a ma o na Hope-Agena ala, a i ole ia, ma kekahi ano e ae e hooonopono i na hana e pili ana i na Aina o ka Lehulehu malalo o na olelo o keia Kanawai, a e loaia iaia ka mana e hooiki aku i na olelo hooiki ma na mea a pau e pili ana i ka hooonopono ana i na Aina o ka Lehulehu.

PAUKU 14. O na mana a me na hana o na Hope-Agena maloko o ko lakou mau apana pakahi aia no ia malalo o ka hooonopono ana o na Komisina, a mawaho ae o na mea i hoakakaia ma keia Kanawai, e hana no lakou i na hana mahope iho nei:

1. E pale aku i ka noho kanawai ole ia ana, a i ole ia, komo hewa ana maluna o na Aina o ka Lehulehu.

2. E kauoha aku i na mea a pau e komo hewa ana a me ka poe e noho kanawai ole ana maluna o na Aina o ka Lehulehu.

lehu, a me ko lakou mau waiwai a me na holoholona a pau e komo hewa ana ma ia mau aina e hookaawaleia, a oia mau holoholona e hoopaa e like me ke kanawai.

3. Ma ka inoa o ke Aupuni e komo maluna o kekahi Aina o ka Lehulehu i mea e paa ai i ua aina nei, a e paa hou i na Aina o ka Lehulehu ina ua hoihoiia, lilo wale a pili paha i ke Aupuni.

4. E hooko i na aelike e pili ana i na kuai ana, hoolimalima, ae ana, a i ole ia, hoolilo e ae paha o na Aina o ka Lehulehu.

5. E ohi i na uku hoolimalima, dala kumukuai a me na dala e ae e uku ia ana i ke Aupuni no kekahi mau kuai, hoolimalima, ae ana, a i ole ia hoolilo e ae paha o na Aina o ka Lehulehu, a i ole ia no ka lawelawe ana a noho ana paha i ka aina.

6. E ohi mai i ke dala i kupono e uku ia i ke Aupuni no ka poino i hana ia i kekahi Aina o ka Lehulehu mamuli o ke komohewa a noho ia ana paha a i ole ia mamuli o ka lawe hewa ana mailaila aku, a i ole ia hoopoino ana i kekahi waiwai o ke Aupuni.

7. E lawe i na hoopii a me na hana i kupono no ka hooko ana aku i na mana a me na hana i hai mua ia ae nei ma ka inoa o ke Aupuni, a e pale aku i na hoopii i lawe ia e kue ana i ke Aupuni i ae ia imua o na aha o ka Apana e pili ana i na Aina o ke Lehulehu ma ia Apana.

8. E malama i moololo o kana mau hana oihana a pau i huipua me na aelike a pau i hanaia e ia me kekahi poe a mawaena o kekahi poe e pili ana i na Aina o ka Lehulehu maloko o kona apana, a me na hoihoi ana, na lilo wale ana a me na pili ana a pau o ia mau aina, a me ka make ana o kekahi mea noho, hoolimalima a i ole ia kuleana paha, a me ka inoa o ka poe i ili aku ai ko lakou mau kuleana ma ia ano.

9. E hoohiki aku i na olelo hoohiki ma na mea a pau e pili ana i ka hooponopono ana i na Aina o ka Lehulehu.

PAUKU 15. O na hoopaapaa a pau, like ole o ka mana, a i ole ia, hoomaopopo like ole ana mawaena o na aoao elua i kekahi Palapala Hoiike no ka Noho Ana, Hoolimalima Home Liilii, Hoolimalima me ka Kuleana e Kuai, a i ole ia Aelike Kuleana, i pili i ka mana maoli o ia mau palapala, a i ole ia, e pili ana ia mea i hiki ole e hooponoponoia me ka maikai e waihoia no imua o ka Lunakanawai Kaapuni, nona ka mana hookolokolo ma kahi i waiho ai ka aina i hoopaapaaia; a e loa i ua Lunakanawai Kaapuni nei ka mana piha a kaokoa ma ke keena me ka waiho ole imua o ke Jure, e hooholo no ia mea, malalo wale no nae o ka hiki e hoopi hou ae imua o ka Aha Hookolokolo Kiekie.

MAHELE IV.

PALAPALA SILA AINA.

PAUKU 16. E kakauinoaia na Palapala Sila Aina e ka Peresidena, a e kakauinoa pakuiia e ke Kuhina Kalaiaina, a e hoailona-kuniia e like me ke kanawai, a oia hoailona-kuni e ukuia no e ka mea kuai.

PAUKU 17. Ua hiki no i na Komisina me ka ae ana o ka Aha Hooke e kuai aku i na Aina o ka Lehulehu i hoolimalima ole ia ma ua apana i oi ole aku mamua o hookahi tausani eka ma ke kuai kudala akea no ke dala kuike. Ma kekahi kuai o ia ano a me ka hookaaia ana o ke kumukuai piha no ia aina, e haawiia aku no ka Palapala Sila Aina i ka mea kuai. Ua hiki no ia lakou, me ia ae ia ana, e kuai aku i na Aina o ka Lehulehu i kaa ole malalo o ka hoolimalima ma na apana i oi ole aku mamua o eono haneri eka, ma ke kuai kudala akea, ma ka aie kekahi hapa a ma ke dala kuike kekahi hapa, a e haawi aku i ka paa ana i ka aina malalo o kekahi aelike kuai i hookomoia kekahi mau kumu no ka noho ana maluna, a i

ole ia, hoomaemae ana i ka aina i kuaiia, a i ole ia, no ka hookaa liili ana, a i ole ia ma kekahi ano e ae paha i ke kumukuai, a i ole ia o ia mau kumu a pau, a o kekahi paha o ia mau kumu. A ma ia aelike e loa ai i ka mea kuai kekahi Palapala Sila Aina o ka aina i ka wa e hooko pono ia ai kona mau kumu. E loa no i na Komisina ka mana e hoomaopopo i kekahi kumukuai koho mua no na kuai ana a pau o ia ano no ke dala kuike, a i ole ia hapa ma ka aie a hapa ma ke dala kuike. E malamaia na kuai ana a pau o ia ano ma Honolulu, a i ole ia maloko o ka apana kahi i waiho ai o ka aina e kuai ia ana. O kekahi mea i hoakakaia e na Komisina ua hiki no iaia ka lawelawe ma ke ano luna kudala ma ia mau kudala ana, me ka lawe ole i laikini luna kudala. Eia no nae hoi, ua hiki no e hoopukaia na Palapala Sila Aina ma ke ano panai no kekahi mau palapala hoolilo o na aina o kekahi poe, a i ole ia ma ke ano hooponopono mamuli o ka hoike ana aku o na Komisina a me ka apono ana o ka Aha Hooko, me ke kua kudala ole, a e hoomaopopo hou ia, ua hiki no i ka Peresidena e like me kona ike he pono mamuli o ia hoike ana a apono ana, e kakauinoa i na palapala hoolilo haalele kuleana no ka hoomaikai ana ae i na kuleana iloko o na aina o kekahi poe ma na wahi he ano kaulike wale no ia mau kuleana, a i ole ia ma na wahi i hemahema ke kuleana o ia mau aina, a i ole ia ma na wahi i koiia he kuleana e lawelawe i ka aina mamuli o kekahi mau kumu ma ke Kanawai a kaulike paha.

PAUKU 18. E hookaawale ia na loa a pau mai ke kuai ia ana o na Aina o ka Lehulehu ma ke ano he puu dala kuikawa no ka hookaa ana i na aie o ke Aupuni, a i ole ia no ke kuai ana i na aina e ae e like me na mea i hoakakaia ma ka Pauku 10 o keia Kanawai.

MAHELE V.

NA HOOLIMALIMA LAULA.

PAUKU 19. Ua hiki no i na Komisina ke manao lakou he pono e hana i na hoolimalima laula o na Aina o ka Lehulehu no kekahi mau makahiki, i oi ole aku mamua o iwakalua-kumamakahi makahiki, ma ke kudala akea, aka, aole o hoo-komoia maloko o kekahi hoolimalima o ia ano no ka pono hoolimalima hou, aole hoi e hanaia no kekahi aina e paa mua malalo o ka hoolimalima i oi aku mamua o elua makahiki ka loili o ka manawa i koe o ia hoolimalima. Aole e ku i ke kanawai ka ohi ana i na uku hoolimalima ma kekahi hoolimalima o ia ano no ka manawa i oi aku mamua o hookahi makahiki ma ke ano ohi mua, a i ole ia, e lawe i kekahi mea ma ke ano he makana no ke kakauinoa ana ia mea. O kekahi uku ana o ia ano a me ka lawe ana i ka uku hoolimalima no ka manawa i oi aku mamua o hookahi makahiki ma ke ano ohi mua, a i ole ia, o ia uku makana he mea ia e pau wale ai ka hoolimalima maluna o laila i hookaaia ai ia uku hoolimalima ohi mua a makana paha, ke hooiaioia ia mea imua o kekahi Aha Hookolokolo i loa ka mana ma na hihia o ia ano.

PAUKU 20. Mamua ae o na makahiki hope elua o ka manawa o kekahi palapala hoolimalima laula e hooholo na Komisina me ka apono o ka Aha Kuhina e pili ana i ka aina malalo o ia hoolimalima no ka hoolilo hou ia aku malalo o kekahi hoolimalima hou, a i ole ia, e hookoe ia e ke Aupuni no kekahi hana e ae malalo o keia Kanawai, a i ole ia, no na hana hooulu laau, a i ole ia, no ke kokua ana i ke kumu e loa ai ka wai, a i ole ia, no na hana e ae o ka lehulehu a ano e ae paha, a i ole ia, e hookoe ia kekahi hapa a e hooliloia kekahi hapa malalo o kekahi hoolimalima hou, a e hoike koke aku i ka mea hoolimalima malalo o ia palapala hoolimalima i ke ano o ia hooholo ana.

PAUKU 21. E kauoha no na palapala hoolimalima laula a pau e hookaaia ka uku hoolimalima mamua, ma ka hapaha, ma ka hapalua makahiki, a i ole ia, ma ka makahiki paha.

PAUKU 22. Ma kekahi palapala hoolimalima laula, ua hiki no e kauoha ia ka mea hoolimalima e pa i kona mau holoholona mai kekahi aina ululaau i hookoeia e ke Aupuni, a i ole ia, i hookoeia no ka malama ana i na kumu wai e waiho pili ana me ka aina i hoolimalimaia.

PAUKU 23. Ua hiki no i na Komisina ke manao lakou he pono e ae aku i kekahi mea hoolimalima malalo o kekahi hoolimalima laula e paa i kahi i hoolimalima ia mahope iho o ka pau ana o ka manawa o ia hoolimalima mamuli o na kumu i hoakaka ia maloko o ka palapala hoolimalima, ina aole i hoolilo ia aku ia wahi i ka manawa i pau ai o ka manawa o ka hoolimalima kahiko, aka oia paa hou ana aole loa ia e ae ia no kekahi manawa i oi aku ka loihi mamua o hookahi makahiki.

PAUKU 24. O kekahi mea i loa iaia i ka la i aponoia ai keia Kanawai, ke kuleana e paa i kekahi aina o ka lehulehu koe ka aina wai malalo o kekahi hoolimalima ua hiki no e loa iaia me ka ae o na Komisina a me ka apono ana o ka Aha Hooke kekahi Palapala Sila Aina no ka aina holookoa, a i ole ia no kekahi hapa o ia aina aole nae e oi aku mamua o hookahi haneri eka ma ka apana hookahi ma kona hooke ana i na kumu mahope iho nei :

1. Ka mahi maoli ana aole e emi malalo o iwakalua pakeneta o ka ili o kahi e haawiia ana ka palapala sila e like me ka mea i kupono me ka makemake o na Komisina.

2. Ka uku ana aku i na Komisina i ka waiwai io o ka aina i hoomaemae ole ia i manao ia e loa ka palapala sila, e like me ia i heluia ai kona waiwai io e na Komisina.

3. Ka hooke pono ana i na kumu a pau o ia palapala hoo-

limalima e hooko ia e ka mea hoolimalima a hiki i ka manawa o ke noi ia ana.

4. Ka hoihoi ana i ke koena o ka aina i hoakakaia maloko o ia palapala hoolimalima, a ua hiki e ae ia e na Komisina e like me ko lakou manao he pono.

E hana ia na noi no na Palapala Sila Aina malalo o keia Pauku i na Komisina iloko o eono mahina mai ka la i aponoia ai keia Kanawai, a ina ua ae ia ke noi e loa no i ka mea noi he ekolu makahiki mai ka la i hana ia ai iloko o laila e hooko ai i ke kumu 1. Ina ua hoihoia ke koena o ka aina e like me ia i hoakaka ia ma ke kumu 4, aole nae i ae ia e na Komisina, e mau no ka mana o ka palapala hoolimalima e pili ana i ke koena o ia aina.

Eia nae, aole e loa i kekahi mea mamua aku o hookahi Palapala Sila Aina malalo o keia Pauku.

O ka hookaa ana i ke kumukuai o na aina i silaia malalo o keia Pauku e hana ia no ia e like me keia mahope iho nei: Hookahi-hapaha mahope koke iho o ka ae ia ana o ke noi e kuai i ka aina i hoakakaia, a o ke koena ma na mahele like iloko o elua, eha a me eono makahiki pakahi mai ka la o ia noi ana me ka uku panee o eono pa-keneta no ka makahiki, eia nae ua hiki no i ka mea noi e hookaa i kekahi mahele mamua ae o ka piha ana o ka manawa e hookaa ia ai, a ma ia hana ana e hoopau i ka uku panee.

PAUKU 25. No na hana auhau o ka waiwai io o na hoolimalima laula i hana ia ma keia mua aku oia no ka waiwai io o ka aina i hoolilo ia a e helu ia no ka mea hoolimalima ma ia ano; a oia mau palapala hoolimalima e lilo no ia i mea ole ina e hookaa ole ia na auhau ma ia mau aina a hala na la he kanaono mahope ino o ka hala ana o ka manawa e hookaa ia ai o ia mau auhau.

PAUKU 26. Ua hiki no i na Komisina ke manao lakou he pono e hookomo maloko o na palapala hoolimalima laula e hana ia aku ana i na kumu e hoomalu ia ai na ululaau, malama ana i na aina e pili mai ana, mai na mea e laweia aku e ka wai a me na mahelehele ino, malama ana i na laau e pili ana i na alanui, a i ole ia, ma kekahi ano e ae paha a lakou i manao ai ua kupono no ka pono o ka lehulehu.

PAUKU 27. O ka uhaki ia ana o kekahi o na kumu maloko o kekahi palapala hoolimalima laula e hooko ia e ka mea hoolimalima e lilo no ia i kumu kupono no na Komisina me ka apono o ka Aha Kuhina e lawe ae ai i kahi i hoolimalima ia me ka hoolaha, koi, a komo mua ole, a me ka hoopii a hoopii ole paha, a ma ia hana ana e hoopau i ke kuleana i loa mamuli o ia hoolimalima.

MAHELE VI.

NA HOOLIMALIMA HOME LIILII.

PAUKU 28. Ma keia ua haawiia ka mana, a ke kauoha ia nei na Komisina o na Aina o ka Lehulehu, e kauoha aku e anaia a e hookaawale ia i kela a me keia manawa i na wahi kupono o na Aina o ka Lehulehu, no ka noho ia ana e ka poe e makemake ana e loa ia lakou na home liilii malalo o keia hapa o keia Kanawai. E wae ia na aina o ia ano mai na aina mahiai, a hanai holoholona wale no, a e maheleheleia iloko o na apana i oi ole ae mamua o ewalu eka ma na aina mahiai papa ekahi, a aole hoi e oi aku mamua o umikumamaono eka ma na aina mahiai papa elua, aole e oi aku mamua o hookahi eka ma ka aina wai, aole e oi aku mamua o kanakolu eka ma ka aina hanai holoholona o ka papa ekahi, a aole hoi e oi aku mamua o kanaono eka ma na aina hanai holoholona o ka papa elua, aole hoi e oi aku mamua o kanahakumamalima eka ma ka aina hanai holoholona a me mahiai i huiia.

E anaia na alanui kupono ma na mea pili i ka iliwai a me ka moe ana e hoolui ai i ua mau apana nei me kekahi alanui o ka lehulehu.

PAUKU 29. I ka wa e pau ai ke anaia ana e haawi aku ke ana aina i na Komisina i kope o ke kii, a i kope i ka Hope Agena. Ma ia manawa e hoolaha aku ka Agena o na Aina o ka Lehulehu i olelo hoolaha ma ka hoolaha ana ma ka olelo Hawaii maloko o kekahi nupepa i paiia ma ka olelo Hawaii a me ka olelo Beretania, a i ole ia, na hoolaha kapili, a oia mau mea paha a i elua, a ina ua mana oia he kupono e hoolaha aku no ma kekahi olelo e ae i paiia ai na nupepa maloko o ka Repubalika, e hoakaka aku ana, ua wehe ia na aina i oleloia no ka noho ia ana e like me na mea i hoakaka ia ma keia Kanawai.

PAUKU 30. E hamama na kii o ke anaia ana no ka nana ia e ka lehulehu iloko o na hora hana me ka uku ole. O na noi a pau loa no kekahi o na apana i oleloia e hana ia no ia ma ka hele kino ana o ka mea noi ma ke keena hana o ka Hope-Agena, a e huipua me kekahi hoakaka ana i hoobikiia i hana ia e like me ka mea i hoike ia ma ka Papa A. E uku aku ka mea noi i ka Hope Agena i uku o elua dala i ka wa e noi aku ai. I ka wa e loa aku ai kekahi noi o ia ano a me ka uku i oleloia, e kakau iho ka Hope-Agena ma ka palapala noi i ka la a me ka hora i loa ai iaia a me ka loa ana o ka uku. Ina he elua a oi ae poe i noi no ka apana hookahi, o ka mea nana ke noi mua i loa i ka Agena ka mea e haawiia iaia ka pono; a o ka uku i haawiia e ka mea noi i haule e hoihoia aku no ia iaia. Aole e lawe ia a noonoo ia paha kekahi noi i hana ole ia ma ke ano i hoike ia maluna ae nei a i hui ole ia paha me ka uku i oleloia.

KUPONO O KA POE NOI.

PAUKU 31. O kekahi kupa ma ka hanau ana, a i ole ia,

mamuli o ka hookupa ana a me ka poe noho mamuli o ka palapala hoopuka a me ka poe i loa na pono o ke kupa, i oi ae kona mau makahiki mamua o ka umikumamawalu, i kaa ole malalo o kekahi pilikia e pili ana i kona mau pono kivila no kekahi hewa ana i hana ai, i hala ole ka manawa e hookaa ai i kona auhau, i hana ole i kekahi hoike oiaio ole ma ke noi ana i aina malalo o keia Kanawai, aole oia he ona ma kona kuleana pono no kekahi aina ma ko Hawaii Pae Aina a i komo ole iloko o ka papa o na aina wai, a aole oia he mea noi no kekahi pono e ae iloko o na aina malalo o keia Kanawai, ua hiki iaia e noi i hookahi o na apana aina i oleloia no kona pono a pomaikai malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai.

Eia no nae hoi, ua hiki no i kekahi kanaka i lawa kona mau mea e kupono ai oia e noi i hookahi apana aina wai mawaho ae o ka aina o na ano e ae i noi mua ia e ia, a i ole ia, i loa na mua paha iaia malalo o keia mahale o keia kanawai, ma na wahi i kokoke kupono ia aina wai i kona apana e ae; a

E hoomaopopo houia aole e laweia a noonooia paha ke noi o kekahi mea i mareia nona ka wahine, a i ole ia, ke kane paha he aina kona mawaho ae o hookahi eka aina wai ma kona kuleana pono iho maloko o ko Hawaii Pae Aina, a i ole ia, he nea noi i aina malalo o keia kanawai, ina aole i hoanoeia ka nohona mareia o ia mea mamuli o kekahi olelo hoooho e hoopau ana, hookaawale, a i ole ia, oki loa ana i ka mare.

PAUKU 32. Ina ua kupono a lawa na mea e kupono ai ka mea noi e like me ia i hoakakaia mamua ae nei, e kakauinoa ka Hope Agena i palapala hoike i hana pakoluia no ka nohoia ana o ka apana aina i noia no ka mea noi, a e haawi aku i kekahi kope i ka mea noi a o kekahi kope e waihoia me ka Agena o na Aina o ka Lehulehu, a e malama hoi i kekahi ma kona keena hana. Ua loa i ka mea noi i ka manawa e loa

aku ai iaia o ka palapala hoike i oleloia ke kuleana e lawe malalo o kona mana a e noho ma ka aina i oleloia ma ia palapala a e ike ia oia ma ia manawa ma ke ano he mea noho, a oia no ka olelo ana no ka poe e noho iho ana ma ia hope ma o kono kuleana mamuli o ka palapala hoike no ka noho ana i oleloia. E loaa i ka mea noho ke kuleana e loaa iaia he palapala hoolimalima o kahi i oleloia i ka pau ana o na makahiki he eono mai ka la i hanaia ai o ka palapala hoike o ka noho ana, ina ua hookoia na kumu a pau ma ia palapala hoike e hanaia e ka mea noho ma ke ano nui. O ka lawe ana o ka mea noho i ka palapala hoike, oia no kona lawe ana a ae ana i na kumu a me na mea a pau i hoakakaia maloko o ia palapala.

NA KUMU O KA NOHO ANA.

PAUKU 33. O ke kuleana e lawe a paa i ka aina o ka mea noho, mawaho ae o na mea i hoakakaia ma ka Pauku 41, malalo no ia o keia mau kumu i hoikeia mahope iho nei :

1. Mamua ae o ka pau ana o elua makahiki mai ka la i hanaia ai ka palapala hoike o ka noho ana, e kukulu oia i hale noho maluna o ka aina i oleloia ina aole i loaa mua he hale noho kupono maluna o ia wahi.

2. Mamua ae o ka pau ana o elua makahiki mai ka la i hanaia ai ka palapala hoike o kona noho ana e hoomaka oia e noho maluna o ka aina i oleloia.

3. E noho mau oia maluna o ka aina i oleloia mai a mahope o ka pau ana o elua makahiki mai ka la i hanaia ai ka palapala hoike o kona noho ana.

4. Mamua ae o ka pau ana o eono makahiki mai ka la i hanaia ai o ka palapala hoike o kona noho ana, e mahi oia a e malama me ka mahiia i ka manawa hookahi, aole e emi malalo o umi pa-keneta o ka aina i oleloia, a i ole ia, e mahi a e malama me ka mahiia i ka manawa hookahi aole e emi mala-

lo o elima pa-keneta o ka aina i oleloia, a e kanu a malama me ka ulu maikai maluna o ka aina i oleloia aole e emi malalo o umi laau kupo no i ka hana, a i ole ia, laau malumalu a huaai paha no kela a me keia eka o ia aina, ina he ama mahiaia.

A i ole ia, ina ua heluia ka aina ma ka papa o na aina hanai holoholona, mamua ae o ka pau ana o eono makahiki mai ka la i hanaia ai o ka palapala hoike no kona noho ana, e pa oia i ka aina a paa i ka pa.

PAUKU 34. Ina i ka pau ana o elua makahiki mai ka la i hanaia ai ka palapala hoike o kona noho ana, ua ike ia aole i hooko ka mea noho i ke kumu ekahi, a i ole ia, elua i hoakakaia ma ka Pauku mamua ae nei, a i ole ia, ina i ka pau ana o eono makahiki mai ia la mai ua ike ia aole oia i hooko i ke kolu, a i ole ia, i ka ha o na kumu i hoakakaia maloko o ka Pauku maluna ae nei ua hiki i na Komisina e lawe i ua aina nei me ka hoopii a hoopii ole paha, a me ka hoolaha, koi, a komo mua ole, a ma ia ano e hoopau i ke kuleana i loa mamuli o ia Palapala Hoike no ka noho ana.

NA KUMU HOOLIMALIMA.

PAUKU 35. Aka, ina i ka pau ana o na makahiki eono i oleloia ua ikeia ua hooko ka mea noho i ua kumu a pau loa i hoakakaia ma ka Pauku 33, a pela no hoi me na kumu i hoakakaia ma ka Pauku 41, e hooiaio aku ka Agena o na Aina o ka Lehulehu, i ka Peresidena no ia hookoia ana, a nana e hana i palapala hoolimalima i hana pakoluia no ka mea noho no ka mauawa o eiwa haneri me kanaiwa-kumama-iwa makahiki, a oia palapala hoolimalima e kakauinoa pu ia e ke Kuhina Kalaiaina. O ka mea noho i ka wa e loa ai iaia o ia palapala hoolimalima, e kapaia oia ka mea hoolimalima, a oia no hoi ka olelo ana o kekahi poe e ili aku ai kona kuleana malalo o ia palapala.

PAUKU 36. Hookahi kope o ka palapala hoolimalima i olelo ia e waihoia ma ke keena hana o ka Agena o na Aina o ka Lehulehu, a o kekahi kope ma ke keena o ka Hope-Agena, a o kekahi kope e haawii aku i ka mea hoolimalima ma kona hookaa ana i kekahi uku o elima dala, a e kakauia ka hookaaia ana o ia mau dala maluna o ke kope i olelo ia e ka Hope-Agena. Aole pono i haawii ma ia palapala hoolimalima aia wale no a haawi ia aku ia e like me ia i olelo mua ia ae nei a me ka hookaaia ana o ka uku i olelo ia, a o ka lawe ana o ka mea hoolimalima i ka palapala hoolimalima o ia ano kona lawe ana a ae ana i na kumu a me na mea a pau i hoakakaia maloko o ia palapala.

PAUKU 37. Ina ke kanaka i olelo ia he mea hoolimalima maloko o kekahi palapala hoolimalima o ia ano e hele kino ole aku, a i ole ia, ma o kona Agena i hoomanaia ma ka palapala ma ke keena o ka Hope-Agena a e hookaa aku i ka uku i olelo ia a e lawe i ka palapala hoolimalima i olelo ia a hala na mahina eono mahope iho o ka pau ana o eono makahiki mai ka la i hanaia ai ka palapala no kona noho ana mahope iho e pau ke kuleana o ia mea e loa iaia ka palapala hoolimalima a me na aina i olelo ia maloko, a o ka palapala hoolimalima i olelo ia a me ka palapala hoike o kona noho ana e lilo no ia i mea ole.

PAUKU 38. Aole e hiki e hooliloia aku ia palapala hoike o ka noho ana, a i ole ia, ka palapala hoolimalima a me ke kuleana o ka mea noho a hoolimalima paha iloko o kahi i olelo ia ma ke ano moraki, a i ole ia ma kekahi ano e ae, koe wale no ma ke ano i hoakakaia malalo iho nei ; aole no hoi ia palapala hoike a hoolimalima paha, a kuleana paha o ka mea noho, a i ole ia, hoolimalima paha maloko o ia wahi aole hoi na hale, na mea hou i hanaia a me na mea ulu i hanaia, a i ole ia, e ulu ana maluna o ia wahi e hiki e hoopaaia, hooma-

Iuia, a i ole ia, kuaiia aku mamuli o ka hoomaluia ana, a i ole ia, mamuli o kekahi palapala ma ka banakarupa, aole hoi mamuli o kekahi palapala i hoopukaia mai kekahi aha hookokolo mai o keia Aupuni; aole no hoi e hoolimalima hou ia aku kahi i olelo ia ma ia palapala hoike a hoolimalima paha, a i ole ia o kekahi hapa paha o ia wahi. Ua hiki no i kekahi mea noho a poe noho paha, a i ole ia, mea hoolimalima a poe hoolimalima paha, e paa ana i ke kuleana a pau iloko o kekahi palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, palapala hoolimalima Home Liilii, e hoihoi aku ia kuleana i ke Aupuni ma ka haawi ana aku i ka palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, ka palapala hoolimalima i ka Hope-Agena me ka manao maoli o ka mea e paa ana e hoihoi aku ia kuleana i kakau kuponoia maluna iho o ia palapala a i kakauinoia eia, a i ole ia, e laua paha imua o ka Hope-Agena a i hooiaioia. O kekahi hoihoi ana o ia ano, he mea ia e hookuua ai ka poe noho a hoolimalima paha mai ka hooko hou ana aku i na kumu i olelo ia maloko o ka palapala i hoihoia. Aka, aole e mana kekahi hoihoi a kekahi mea oo ole malalo o 18 makahiki koe wale no ma o kekahi kahu i ku i ke kanawai. Ua hiki no i kekahi mau mea elua e paa ana i na palapala hoike o ka noho ana, a i ole ia, he mau palapala hoolimalima o ia ano ma kekahi apaua hookahi, aole hoi laua he mau mea i hooko ole i kekahi o na kumu i hoakakaia maloko o ka laua mau palapala hoike o ka noho ana a hoolimalima paha, me ka ae no o ka Hope-Agena a me ka uku ana aku iaia i hookahi dala pakahi, e hoolilo panai aku i ko laua mau palapala hoike o ka noho ana a hoolimalima paha i kekahi me kekahi me ka uku a uku ole paha mawaho ae. Ina ua hanaia kekahi hoolilo panai o ia ano, e kakauia ia mea e ka Hope-Agena maluna o na palapala hoike elua o ka noho ana a hoolimalima paha, a e kaa no maluna o na mea noho a hoolimalima paha ka hooko ana i na kumu i hooko oleia o na palapala ho-

ike o ka noho ana a palapala hoolimalima paha i loa ia laua ma ia hoolilo panai ana, a e hookuua hoi mai ka hooko ana i na kumu a pau maloko o na palapala hoolimalima i hookuua e laua. Aka, aole e hiki i kekahi mea noho a me kekahi mea hoolimalima e hoolilo panai aku kekahi i kekahi.

PAUKU 39. O ke kuleana e lawe a paa i ka aina o ka mea hoolimalima mawaho ae o na kumu i hoakakaia ma ka Pauku 14, malalo no ia o keia kumu i hoikeia iho mahope iho nei :

E malama mau oia, a i ole ia, o kona mau hope paha i kona home maluna o ka aina i hoolimalimaia.

PAUKU 40. Ina ua ikeia i kekahi manawa aole i hooko ka mea hoolimalima i na kumu i olelo ia, a i ole ia, ua hana i na hana, a i ole ia, ua waiho aku ma ke ano i like me ka haalele i kahi i olelo ia, ma ke ano he home nona, ua hiki i na Komisina, me ka hoopii a hoopii ole paha, a me ka hoolaha, koi a komo mua ole paha e lawe i kahi i hoolimalimaia a hoopau i ke kuleana i loa mamuli o ia palapala hoolimalima.

PAUKU 41. O ke kuleana e lawe a paa i ka aina o kekahi mea noho a hoolimalima paha i ka aina i paaia e lakou malalo o kekahi palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, hoolimalima Home Liilii mawaho ae o na kumu i hoakakaia ma na Pauku 33 a me 39, malalo no ia o keia mau kumu i hoikeia mahope iho nei :

1. E hookaa oia i na auhau i helua maluna o ia aina iloko o kanaono la mahope iho o ka manawa e pilia ai o ka manawa hookaa.

2. E hooko oia i kekahi kumu maloko o ka palapala hoike o kona noho ana a palapala hoolimalima paha no ke kanu ana i na laau, no ka malama ana i na laau e ulu ana, a i ole ia, e kanu ia ana maluna o ia wahi a me kekahi kumu maloko o ia palapala hoike no ka noho ana a palapala hoolimalima paha no ka hoopau loa ana aku i na laau ino maluna o ia wahi, a i ole

ia, no ke pale ana aku i ka hoo-komoia ana o na mea ino o ia ano ma ia wahi.

PAUKU 42. Ma ke kueia ana o kekahi o na kumu mamua ae nei, e lilo no ia i kumu kupono no na Komisina e lawe ai i kahi i hoolimalimaia me na hoopii ole paha, a me ka hoolaha, koi a komo mua ole, a e hoopau i ke kuleana i loa mamuli o ia palapala hoolimalima.

PAUKU 43. Ina e make kekahi mea noho a hoolimalima paha, e ili aku no ke kuleana a pau loa o ia mea noho a hoolimalima paha iloko o ka aina i paaia e ia mea make mamuli o kekahi palapala hoike no ke noho ana a palapala hoolimalima Home Liilii paha i ka poe i pili i ka mea make me ka mana ole i kekahi palapala hoolina a kauoha paha, e like me keia mahope iho nei :

1. I ka wahine kane-make, a i ole ia, i ke kane wahine-make.

2. Ina aole wahine kane-make a i ole ia, kane wahine-make, alaila, i na keiki.

3. Ina aole mau keiki, alaila i na wahine kane-make, a i ole ia, i na kane wahine-make o na keiki.

4. Ina aole he mau wahine kane-make, a i ole ia, kane wahine-make o ia ano, alaila, i na moopuna.

5. Ina aole mau moopuna, alaila, i ka makuakane.

6. Ina aole makuakane, alaila, i ka makuahine.

7. Ina aole makuahine, alaila, i na kaikunane me na kaikuahine (kaikuaana a kaikaina).

8. Ina aole mau kaikunane a mau kaikuahine (kaikuaana a kaikaina), alaila i na wahine kane-make, a i ole ia, kane wahine-make o na (kaikuaana a kaikaina).

9. Ina aole mau wahine kane-make, a i ole ia, kane wahine-

make o ia ano, alaila, i na keikikane a me na kaikamahine o na kaikuaana, kaikaina, kaikunane a kaikuahine paha.

10. Ina aole he mau keikikane a kaikamahine o na kaikuaana, kaikaina, kaikunane a kaikuahine paha, alaila, i na wahine kane-make, a i ole ia, i na kane wahine-make a ia poe keiki.

11. Ina aole he mau wahine kane-make, a i ole ia, kane wahine-make o ia ano, alaila, i na moopuna o na kaikuaana, kaikaina, kaikunane a kaikuahine paha.

12. Ina aole he mau moopuna o ia ano, alaila, i ka Repubalika o Hawaii. A oia poe a pau loa e ili mai ai ka aina, koe ka Repubalika o Hawaii, e kau ia no maluna o lakou ka hooko ana i na kumu i hooko ole ia o ia palapala hoike no ka noho ana a palapala hoolimalima paha e like me ka hooko ana o ka mea i make ina i mau kona ola ana. Eia no nae, ina kekahi wahine kane-make, a i ole ia, kekahi kane wahine-make i ili maluna ona kekahi kuleana e like me ia i olelo ia mamua ae nei, a ua mare hou oia a make aku me ke koe mai o kana kane, a i ole ia, o kana wahine a me kekahi keiki a mau keiki paha o ka mare mua ana e ola ana e ili aku ke kuleana o ka mea i make ia keiki a mau keiki paha. A e hoomaopopo houia ina ua ili maluna o elua a oi ae paha poe ke kuleana o kekahi mea noho a hoolimalima paha, e like me na mea i hoakakaia mamua ae nei, e paa no lakou i ua wahi nei ma ka noho like ana e like me ka loihi o ka manawa e ola ai o elua a oi paha o lakou; aka i ka wa e make ai o ka mea hope loa o lakou e ola ana, alaila, e ili aku no ka waiwai e like me na mea i hoakaka ia ma ka hapa mua o keia Pauku. A ina ua noho like kekahi poe na ia ano o ka noho mau ana o kekahi mea hookahi o lakou maluna o ka aina ua lawa ia no ka hooko ana i na kumu e pili ana i ka noho ana i hoakaka ia ma na Pauku 33 a me 39.

PAUKU 44. Ina e make kekahi mea noho a hoolimalima paha, aole e lilo ke kuleana o ka poe e noho mai ana mahope ona a hala na mahina eono mai ia make ana. Ina aole i lawe kekahi mea i ka aina ma kahi o ka mea i make iloko o hookahi makahiki mai ka make ana o ka mea noho, alaila, e lilo ia wahi i ke Aupuni.

PAUKU 45. Ina ua lilo i kekahi poe he elua a oi ae paha ke kuleana o kekahi mea noho a hoolimalima paha, ua hiki i kekahi mea hookahi a oi ae paha o ia poe malalo iho o ka huina o lakou a pau e waiho aku maloko o ke keena o ka Hope-Agena i kekahi haawi i ka poe i koe e kuai i ko lakou kuleana iloko o ka aina, a i ole ia, e kuai aku ia lakou i ko lakou kuleana no kekahi kumukuai i hoakakaia e like me ka nui o ko lakou mau mabele, a ua hiki e waiho me ka Hope-Agena i ka huina o ia kumukuai a lakou e haawi ai ma ke dala, me kekahi uku o umi dala. Ma ia manawa e hoike aku ka Hope-Agena i ka poe i haawia aku ai ia haawi i ke ano nui o ka haawi a e kanoa aku ia lakou e waiho mai me ia i ka lakou olelo pane iloko o kanaono la no ko lakou lawe, a i ole ia, e kuai paha e like me ia haawi. Ina e waiho mai ka poe haawia aku ai ka haawi i ka lakou pane me ka Hope-Agena iloko o kanaono la mai ka manawa o ka loa ana aku ia lakou ka lohe e hoike ana i ko lakou ae e kuai i ko lakou kuleana e like me ka mea i haawia aku, alaila, e kakau ka Hope-Agena i kela kuai ana a me ka nui o ke kumukuai maluna o ka palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, ka palapala hoolimalima, a e uku aku ia poe i ka huina o ia kumukuai i waihoia me ia e like me ko lakou mau kuleana pakahi; a o ke kuleana o ia poe e lilo no ia ma ia manawa i ka poe nana i waiho aku ka haawi. E kakauia ua hoolilo ana la ma ke ano kuponu iloko o ka moolo oihana o ka Hope-Agena, a e kakauia maluna iho o ka palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, ma ka palapala hoolimalima o ka mea

noho a hoolimalima paha. Aka nae, ina aole e pane mai ka poe i haawiia aku ai iloko o kanaono la mai ko lakou hoolahaia ana aku ma ia haawi, a i ole ia, iloko o kanaono la mai ka hooliia ana o ia haawi ma ka leta ma ka hale leta i ko lakou wahi a mau wahi noho hope i ikeia, a i ole ia, ua pane no iloko o kanaono la e kuai ana no lakou i ua kuleana ala o ka poe nana i haawi mai no ke kumukuai i haawiia mai, aka, aole i waiho ae i ka huina i like me ka waiwai o ke kuleana i haawiia iloko o kanaono la mahope iho o ia hoolahaia ana aku e like me ka mea i noiikeia aku e lilo no ko lakou kuleana i ka poe nona ka haawi i waiho mai, a e haawiia aku no ka huina o ia kumukuai e ka Hope-Agena ia lakou pono, a i ole ia, i ko lakou mau hope pakahi ke noiia aku. Ina pela i hanaia ai ka hoolilo ana e kakautia no ia mea a e kakaukuaia no hoi e like me ia i hoakakaia maluna. Aka, ina ka poe i waihoia aku ai ia haawi e pane aku i ka Hope-Agena iloko o kanaono la mai ka manawa i loa aku ai ia lakou ka haawi, e kuai ana lakou i ke kuleana o ka poe nana i waiho ae i ka haawi, a ua waiho ae iloko o ia mau la he kanaono me ia i ka huina i kupono no ia kuai ana e like me ka mea i haawiia ae, alaila, e kakau a kakaukua ka Hope-Agena no ia kuai ana e like me ia i hoakakaia maluna ae nei, a e hookaa aku i ka poe nana i waiho ae i ka haawi i ka huina i oleloia e like me ko lakou mau kuleana pakahi; a e lilo ma ia manawa ke kuleana o ka poe e pane ana i ka poe nana ka haawi. Ma ia hana ana e hoihoia aku no ke dala o ka poe nana ka haawi ia lakou.

PAUKU 46. E hoomaka ka manawa o kanaono la i hiiia maluna mai ka manawa i hoolahaia ai ka mea hope loa i kupono e hoolahaia e like me ke ano i hoakakaia maluna. Aole e mana kekahi hoolilo ana i kekahi kuleana iloko o kekahi palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, palapala hoolimalima paha i onaiia e elua a oi ae mau mea e like me ia i hoakakaia

ma ka Pauku 45, ina kekahi o ia poe he mea oo ole malalo iho o umikumamawalu makahiki, ina aole he mau kahu ko ua poe oo ole ala i hoonohoia e like me ke kanawai.

PAUKU 47. O na aina i paaia e elua a oi ae mau mea malalo o kekahi palapala hoolimalima Home Liilii aole no e hiki ke maheleia.

PAUKU 48. Ina ua pili wale no ke kuleana iloko o kekahi palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, kekahi palapala hoolimalima i kekahi wahine i mareia, a i ole ia, i kekahi mea oo ole malalo o umikumamawalu makahiki malalo o na hoakaka ana o ka Pauku 43, ua lawa no ka hookoia ana o na mea i hoakakaia ma na Pauku 33 a me 39 pakahi iloko o ka noho mareia ana o ia wahine, a i ole ia, iloko o ka manawa o ia mea oo ole malalo o umikumamawalu makahiki ma ka noho ana o kekahi hope maluna o ka aina.

PAUKU 49. Ina e mare kekahi mau mea noho aina elua, a i ole ia, he mea noho aina me kekahi mea hoolimalima iloko o aole e emi malalo o umikumamawalu mahina mahope iho o ka la i hoopukaia ai ka palapala hoike no ka noho ana i lawe hope ia ai ka palapala hoike no ka noho ana i lawe hope ia ai e kekahi o laua, ua lawa no ke kumu e pili ana i ka noho ana ma kekahi o na apana o laua.

PAUKU 50. O na aina i paaia malalo o ka palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, malalo o ka hoolimalima Home Liilii e auhauia no e like me na aina i loa na ke kuleana alodio.

PAUKU 51. Aole no e kauohaia e kuniia na palapala hoike no ka noho ana a me na hoolimalima Home Liilii.

PAUKU 52. Ina e hoihoi hou kekahi mea noho, a i ole ia, mea hoolimalima i kona kuleana i ke Aupuni e like me ia i hoakakaia ma ka Pauku 38, a ina ua hookoia na kumu a pau o ia palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, ka palapala

hoolimalima a hiki i ka manawa i hoihoia ai e ka mea noho, a i ole ia, ka mea hoolimalima he kuleana ko ka mea nana i hoihoi ae pela e loa iaia mai ke Aupuni mai ka waiwai io o na mea i hanaia maluna iho o kahi i hoihoia i ka manawa e loa ai i ke Aupuni ia mau mea mai kekahi mea noho hou e like me na mea i hoakakaia ma ka Pauku 54, a ma keia ua haawiia ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku i ka huina o ia waiwai io ma ke kikoo ana o na Komisina mailoko ae o ke dala i kupono no ia hana.

PAUKU 53. Ina o ke kuleana o kekahi wahine i mareia, a i ole ia, he mea oo ole malalo o umikumamawalu makahiki, a oia wale no ka ona o kekahi hoolimalima Home Liilii malalo o na olelo o ka Pauku 43, ua lilo i ke Aupuni no ka hooko oleia o na kumu o ka palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, ka palapala hoolimalima, ina mamuli o ia noho mare ana, a i ole ia, oo ole ana i loa mai ai ia lilo ana, e loa ke kuleana i ka ona o ia wahi ka waiwai io o na mea hou ano paa maluna o kahi i lilo mai ke Aupuni mai, i ka manawa e loa mai ai o ia mea i ke Aupuni mai kekahi mea noho hou e like me na mea i hoakakaia ma ka Pauku 54, a ma keia ke haawiia nei ka mana i ke Kuhina Waiwai e uku i ka huina o ia waiwai io i heluia mamuli o ke kikoo ana o na Komisina mailoko ae o kekahi dala i hiki e hooliloia no ia mea.

PAUKU 54. Ina ua hoihoi houia, lilo i ke Aupuni, a i ole ia, pili paha i ke Aupuni kekahi hoolimalima Home Liilii ua hiki e malamaia ka aina i paaia malalo o ia palapala ma ke ano hamama no ka nohoia ana me ke kauia iho nae o ka waiwai io o na mea hou ano paa i hanaia maluna iho ma ke ano he hoolimalima Home Liilii, hoolimalima me ke Kuleana e Kuai, a i ole ia, Kuleana Kuai, a i ole ia, ua hiki ke malamaia no na hana o ka lehulehu e like me ka manao o na Komisina he pono.

Ina ua malamaia ua wahi ala no ka noho ana e like me ia i olelo muaia iho nei e helu kaawaleia ka waiwai io o ka aina wale no me ka hana oleia o kekahi mea hou maluna iho a me ka waiwai io o na mea hou ano paa maluna iho o ia wahi. E heluia ka waiwai io e kekahi papa maloko o laila ka Hope-Agena a me kekahi kanaka e ae i hoonohoia e na Komisina. O ia kanaka helu waiwai io i hoonohoia aole oia he kanaka e noho ana ma kekahi oihana Aupuni. O ia helu ana aia no ia malalo o ka nana a me ka hooponopono hou ana o na Komisina, a o ka helu ana i hooholoia e lakou e maikai no ia no ka makahiki hookahi, a mahope o ia manawa ua hiki no e helu houia ka waiwai io o ia wahi e like me na mea i olelo mua ia ae nei. Ina e hooliloia ua wahi ala malalo o na hoakaka ana e pili ana i na hoolimalima Home Liilii, a i ole ia, hoolimalima me ke Kuleana e Kuai e uku ka mea noho hou no ia mau mea hou paa mau i hanaia maluna o ka aina ma ke dala maoli i ka manawa e loa ai kona palapala hoike no ka noho ana, a i ole ia, palapala hoolimalima. Aka, ina ua paaia ua wahi ala no ka nohoia ana ma ke ano Kuleana Kuai, alaila, e kauia aku no ke kuai ma ke kudala ma ke kumukuai koho mua i like me ka huina o ka waiwai io o na mea hou ano paa i hanaia maluna iho o ka aina a me ka huina o ka waiwai io o ka aina wale no me na mea hou ole maluna iho.

MAHELE VII.

NA HOOLIMALIMA ME KE KULEANA E KUAI A ME KULEANA KUAL.

PAUKU 55. Ma keia, ke haawiia nei ka mana, a ke kauohaia nei na Komisina o na Aina o ka Lehulehu, me ka apono o ka Aha Kuhina e kauoha e anaia, a e hookaawaleia na wahi kupono o na Aina o ka Lehulehu no ka nohoia e ka poe e makemake ana e loa ia lakou na Home Liilii malalo o keia hapa o keia Kanawai.

E waeia ia mau aina mailoko mai wale no o na aina mahiai a hanai holoholona, a e anaia ma na apana aole e oi aku mamua o hookahi haneri eka, ma na aina mahiai papa akahi, aole e oi aku mamua o elua haneri eka ma ka aina mahiai o ka papa elua, aole e oi aku mamua o elua eka ma ka aina wai, aole e oi aku mamua o eono haneri eka ma ka aina hanai holoholona o ka papa ekahi, aole e oi aku mamua o umikumamalua haneri eka ma ka aina hanai holoholona o ka papa elua, a aole e oi aku mamua o eha haneri eka ma ka aina mahiai a hanai holoholona i huiia. E anaia na alanui kupono o ka iliwai a me ka moe ana e hoolui ana i ua mau apana la me kekahi alanui Aupuni.

PAUKU 56. I ka wa e pau ai kekahi ana ana o ia ano, e koho no kekahi papa koho waiwai, maloko o laila, ka Hope Agena me kekahi mea e ae i kohoia e na Komisina i ka waiwai o ia mau apana e like me kona ike ma kekahi kumukuai kupono a e hoike aku no ia helu ana i na Komisina i kona koho ana ma kekahi hoike i kakauia, e hoakaka maopopo ana i na apana ma ko lakou mau helu e like me ka hanaia ana ma ke kii o ke anaia ana. O ia mea koho aole oia he mea e noho ana ma kekahi oihana Aupuni. A na ke ana aina e hoolako aku i na Komisina i kope o ia kii maluna iho o laila i hoike maopopoia ma na huahelu maloko iho o na palena o kela a me keia apana, ka huina kumukuai i kohoia ma na dala a me na keneta a e haawiia no hoi he kope e like me ia i ka Hope-Agena, eia nae ua hiki ke hoololiia ia koho ana e na Komisina. E hamama no na kii o ke ana ana no ka nanaia e ka lehulehu iloko o na hora hana me ka uku ole.

PAUKU 57. Ma ia manawa e hoolaha akea aku ka Agena o na Aina o ka Lehulehu ma ka olelo Beretania a me Hawaii maloko o na nupepa a me na olelo hoolaha kapili, a ina ua mana oia he mea pono e hoolaha no ma kekahi olelo e ae ma

na nupepa i i pahiia ma ia olelo maloko o ka Repubalika, a e kauia ia mau hoolaha ma ka hale leta a me ka hale hookolo-kolo o ka apana e hoakaka ana ua hamama ia mau apana no ka nohoia e like me na hoakaka no ia mea ma keia wahi o keia Kanawai.

NA MEA E KUPONO AI KA POE NOI.

PAUKU 58. O kela kanaka a me keia kanaka maluna ae o umikumamawalu makahiki, he kupa ma ka hanau ana, a i ole ia, mamuli o ka hookupaia ana, a i ole ia, ua loaa iaia na palapala hookupa, a i ole ia, ua loaa iaia na pono hookupa kuikawa, aole hoi i kaa malalo o kekahi mea e lilo ai kona mau pono kivila no kekahi hewa ana i hana ai, aole kaa malalo o ke kumu he hookaa ole i kona mau auhau, aole i hana i kekahi hoakaka oiaio ole ma ke noi ana i ka aina malalo o keia Kanawai, aole hoi i lilo wale ka aina no ka hooko pono ole i na kumu malalo o keia Kanawai, aole i hoihoi i ka palapala hoike o ka noho ana, a i ole ia, he palapala hoolimalima mau me ka hooko pono ole ia o na kumu malalo o keia Kanawai, aole no hoi oia ka ona ma kona kuleana pono iho o kekahi aina mahiai aole i helu ia ma ke ano he aina wai, aole no i kekahi aina hanai holoholona ma ko Hawaii Pae Aina, a aole no hoi oia he mea noi no kekahi kuleana e ae iloko o ka aina malalo o na olelo o keia Kanawai, ua hiki iaia e noi no hookahi o na apana i oleloia no kona pono a pomaikai pono iho ma ke ano kuleana kuai, hoolimalima, a i ole ia, kuai dala maoli. Eia nae ua hiki no i kekahi kanaka kupono e noi aku i hookahi apana aina wai mawaho ae o kekahi apana aina o na ano e ae i noi muaia eia, a i ole ia, i loaa iaia malalo o ka hapa o keia Kanawai, ma na wahi i kokoke ia aina wai i kona mau aina e ae; a e hoomaopopo houia o kekahi kanaka oia ka ona o ka aina malalo iho o hookahi haneri eka aina mahiai papa ekahi, a i ole ia, malalo iho o elua haneri eka ma-

hiai papa elua, a i ole ia, malalo iho o eono haneri eka aina hanai holoholona papa ekahi, a i ole ia, malalo iho o umikumamalua haneri eka aina hanai holoholona papa elua, i kupono ole no ka nohoia, aole hoi oia ka ona o kekahi aina mahiai a hanai holoholona e ae koe ka aina wai, ua kupono no e loaa iaia malalo o na hoakaka ana o keia hapa o keia Kanawai, i aina hou aku o ka papa o ka aina i loaa mua iaia e oi aku ai ke huiia me kona aina pono mamua o ka huina i olelo ia ma kela papa keia papa, a i ole ia, kupono no e loaa iaia na aina hou aku o kekahi ano koe ka aina wai ma ka ratio o umikumamalua mahele aina hanai holoholona papa elua, eono mahele aina hanai holoholona papa ekahi, a i ole ia, elua mahele aina mahiai papa elua, ma kahi o hookahi mahele aina mahiai papa ekahi, a hiki i ka piha ana o na eka aina o kela papa keia papa i ae ia e like me ka papa o ka aina i noi ia ai, a e hoomaopopo hou ia aole e kupono i kekahi kane me kana wahine i mareia e noi like i ka aina malalo o keia hapa o keia Kanawai ina aole i hoanoeia ko laua kulana mareia e kekahi olelo hoooho e hoopau ana, hookaa-wale ana, a i ole ia, e oki ana i ko laua mare.

NA HOOLIMALIMA MA KE KULEANA E KUAL.

PAUKU 59. O na noi a pau e loaa he kuleana hoolimalima e hana kinoia no e ka mea noi ma ke keena o ka Hope-Agena iloko o na hora hana a e hui pu ia me kekahi olelo hoakaka i hooikiia i hanaia ma ke ano nui e like me ke kumu ma ka Papa A. E uku aku ka mea noi i ka Hope-Agena i kekahi uku i like me ka uku hoolimalima no eono mahina o kahi i noiia, a o ia uku e hoopaaia ma kona inoa ma ke ano he uku hoolimalima ina e ae kona noi a e hoihoi hou ia aku iaia ina aole i ae ia kana noi. I ka wa e loaa ai o ia noi a me ia uku e kakau iho ka Hope-Agena maluna o ka palapala noi i ka la a me ka hora o ka loaa ana o ia mea iaia a

me ka loa ana o ka uku i olelo ia. Ina he elua a oi ae poe i noi no ka apana hookahi o ka mea nana ka palapala noi i loa mua oia ke haawiia ka pono. O na noi i hui pu ole ia me ka hoakaka no ke kupo no a me ka uku i olelo ia maluna aole no e laweia a noonooia.

PAUKU 60. Ina ua kupo no ka mea noi e like me na mea i hoike mua ia ae nei, e hana ka Hope-Agena me ka apono o ka Agena o na Aina o ka Lehulehu i palapala hoolimalima i hana pakoluia no ka mea noi, no ka apana i noia, a haawi aku i ka mea noi i kekahi kope o ia palapala hoolimalima a e waihoia kekahi me ka Agena o na Aina o ka Lehulehu a e malama i kekahi ma kona keena hana. E kapaia ka mea noi i ka wa e loa ai iaia ka palapala hoolimalima oia ka mea hoolimalima a oia no ka olelo ana no kekahi mea e ili aku ai kona mau kuleana malalo o ka palapala hoolimalima. O ka laweia ana o ka palapala hoolimalima e ka mea hoolimalima, he ae ana no ia e hoapono ana i na olelo a me na kumu i hoikeia maloko.

NA KUMU O NA HOOLIMALIMA ME KE KULEANA E KUALI.

PAUKU 61. E hanaia ka palapala hoolimalima no ka manawa o iwakalua-kunamakahi makahiki e heluia mai ka la 1 o Aperila a i ole o Okatoba mahope iho o ka la i hanaia ai, a e hui pu ia no hoi ka uku hoolimalima no ka manawa mawana o ka la i hanaia ai ka palapala hoolimalima a me ia la, a e hanaia no malalo o keia mau kumu mahope iho nei :

1. He uku hoolimalima o ewalu pa-keneta maluna o ka waiwai ma ke dala i kohoia o ka aina, e hookaa mua ia i kela a me keia hapalua makahiki ma ka la mua o Aperila a me ka la mua o Okatoba o kela makahiki keia makahiki i ka Hope-Agena.

2. E noho no ka mea hoolimalima mai ka pau ana o ka

makahiki mua o ia manawa a hiki i ka pau ana o ka elima o na makahiki me ka malama mau ana i kona home maluna o ka aina.

3. Mamua ae o ka pau ana o ka ekolu o na makahiki o ka manawa i olelo ia e mahi oia a e malama me ka mahiia aole e emi malalo o elima pa-keneta o ia aina, a i ka pau ana o ka elima o na makahiki o ka manawa i olelo ia e mahi a e malama ma ke ano mahiia aole e emi malalo o umi pa-keneta o ia aina, a e kanu a e malama me ka ulu maikai maluna o ka aina i olelo ia aole e emi malalo o ka awalike o umi laau kuponono i ke kukulu hale, laau malumalu a huaai paha no ka eka o ka aina a pau, ina ua heluia ka aina ma ka papa o na aina mahiai; a i ole ia, ina komo ma ka papa o ka aina hanai holoholona, alaila, e pa oia i ka aina. Ina ua heluia ka aina ma ke ano he aina hanai holoholona a mahiai i huiia, alaila, e pili no keia kumu i kela a me keia o na ano aina a i elua.

4. Aole oia e hoolilo aku i kona kuleana i olelo ia malalo o ka palapala hoolimalima i olelo ia me ka ae ole o na Komisina i kakauia. Eia nae, o kekahi mea hoolimalima a poe hoolimalima paha e paa ana i ke kuleana a pau loa iloko o kekahi hoolimalima me ke Kuleana e Kuai ua hiki no i kela manawa keia manawa i hookoia ai na kumu o ka palapala hoolimalima e hookoia e ka mea hoolimalima a hiki mai ia manawa e hoihoi aku ia kuleana i ke Aupuni ma ka haawi ana aku i ka palapala hoolimalima i ka Hope-Agena me ka mana o ka poe e paa ana e hoihoi i kakau moakakaia maluna o ka palapala hoolimalima a i kakauinoia e lakou imua o ka Hope-Agena. O kekahi hoihoi ana o ia ano e lilo no ia i mea e hookuua ai ka poe hoolimalima mai ka hooko hou ana aku i na kumu i oleloia maloko o ka palapala hoolimalima i hoihoia, aka, aole e mana kekahi hoihoi ana ina kekahi o na mea hoolimalima he mea oo ole malalo o umiku-

mamawalu makahiki ina aole i loa a i ua mea oo ole nei kekahi kahu i hoonohoia e like me ke kanawai. A e hoomaopopo hou ia ua hiki no i kekahi mea hoolimalima maluna ae o na makahiki he umikumamawalu e hoolilo aku i kona kuleana i kona hoa hoolimalima.

PAUKU 62. Ina e kueia kekahi o na kumu i olelo mua ia ae nei, e lilo no ia i kumu kupono no na Komisina me ka apono o ka Aha Kuhina e lawe i kahi i hoolimalimaia me ka hoolaha, koi, a i ole ia, komo mua ole, a hoopii mua ole, a e hoopau i ke kuleana i loa a ma ia hoolimalima.

PAUKU 63. Ina ua lilo kekahi poe he elua a oi paha i mau mea noho aina like malalo o kekahi hoolimalima o ia ano mamuli o ka hoolina a kumu e ae paha ua hiki no i kekahi o lakou e koi aku a kuaiia mai, a i ole ia, kuaiia aku kona, a i ole ia, ko lakou kuleana, e like me me na hoakaka ana o ka Pauku 45.

PAUKU 64. I kela manawa keia manawa mahope iho o ka ekolu o na makahiki o ka manawa i olelo ia he kuleana ko ka mea hoolimalima e loa a iaia mai ke Aupuni mai kekahi Palapala Sila Aina e hoolilo ana iaia ma ke ano alodio i ka aina i hoakakaia maloko o kona palapala hoolimalima, ma kona uku ana aku i ke Aupuni i ka waiwai io o ka aina i olelo ia ma ia palapala hoolimalima, ina ua mahi oia i ka iwakalua-kumamalima pa-keneta o ka aina i olelo ia a ua noho maluna o laia aole e emi malalo o elua makahiki, a ua hooko pono i na kumu e ae a pau o kona palapala hoolimalima.

NA KULEANA AINA KUI.

PAUKU 65. E hanaia na noi a pau no na kuleana kuai ma ke kakaulima, a i ole ia, hapa ma ke kakaulima a hapa ma ka mea pa'i hakahaka ma ke keena o ka Hope-Agena, a e hui pu ia me kekahi olelo hooiki i hanaia me ke ano nui e like me

na kumu i hoakakaia ma ka Papa A, a e hui pu ia me kekahi uku i like me umi pa-keneta o ka waiwai io i kohoia, no ka apana aina i noia, a o ia uku, e lilo i ke Aupuni ina e lawe ole ka mea noi i ka apana aina ma ke kumukuai koho mua ina aole mea koho kiekie hou ae, a ina i ae ia ke noi, alaila, e kakauia ia uku ma kona inoa ma ke ano oia kekahi hapa o kona hookaa mua ana, aka, ina he mea koho kiekie hou ae maluna o ke kumukuai koho mua a lilo ole ka aina i ka mea noi, e hoioi hou ia no ia uku iaia. O na noi i hui ole ia me ia olelo hoakaka, a i ole ia, i hui pu ole ia me ka uku i olelo ia, aole no e noonooia. I ka loaa ana o kekahi noi o ia ano a me ka uku i olelo ia e kakau ka Hope-Agena maluna iho o ka palapala noi i ka la a me ka hora i loaa ai o ia mea iaia a me ka loaa ana o ka uku i olelo ia.

PAUKU 66. I ka wa i waihoia ai na noi no kekahi kuleana kuai e hoolaha aku na Komisina ma na nupepa, a i ole ia, ma na pepa kapili, a i ole ia, ma ia mau mea elua ma ka olelo Enelani me Hawaii, a ina ua manaio lakou he mea pono ma kekahi olelo e ae i paia ai na nupepa maloko o ka Repubalika o Hawaii i kekahi kuai kudala no ia mea ma ka manawa a me kahi ma ka apana a lakou e koho ai, a i ole ia, ma ka Hale Oihana Hooke ma Honolulu. Ma ia hoolaha e hoioia ka apana e kuaiia ana a me ka waiwai io i kohoia o ia apana, a oia no ke kumukuai koho mua.

PAUKU 67. Ina he elua a oi ae mau noi aole nae he koho hou ae maluna o ke kumukuai koho mua, o ka mea nana ke noi i loaa mua ke haawii ka pono. Ua hiki no i ka Hope-Agena, a i ole ia, kekahi mea e ae i hoomanaia e na Komisina ke lawelawe ma ke ano luna kudala ma ia kuai ana, me ka lawe ole i laikini kudala.

PAUKU 68. E hookaa koke aku ka mea nana i kuai ma kekahi kuai ana i ka hapaha o ke kumukuai a e haawii aku

iaia kekahi palapala hoike i kapaia "aelike kuleana," a e kauinoā pakoluia, a e haawiia kekahi kope i ka mea noi, hoo-kahi e waihoia me ka Hope-Agena a o ke kolu e waihoia na ka Agena o na Aina o ka Lehulehu. Ina ua hookaa koke ole ae ka mea kuai i ka hapaha o ke kumukuai, e kukala ae ka mea e lawelawe ana ma ke ano luna kudala ua pau ia kuai ana a e hoolilo aku i ka aina i ka mea nana ke koho malalo koke iho o ke koho kiekie loa, aole ia e kau koke hou mai ma ke kuai, a i ole ia, e unuhi ae i ua aina la mai ke kuai ana no ka manawa. E kapaia ka mea kuai i ka wa e loaā ai iaia o ia aelike kuleana oia "ka mea kuleana," a oia no ka olelo ana no ka poe e ilī aku ai kona mau kuleana malalo o ia palapala. O ia lawe ana i ka aelike kuleana oia no ka lawe ana a me ke apono ana i na kumu i hoikeia maloko. Ma ia aelike kuleana e haawiia ka mana i ka mea kuleana e noho maluna a e lawelawe i ka aina i olelo ia maloko o ia palapala, a e loaā iaia ke kuleana e loaā iaia he palapala sila no ia aina ma ka pau ana o ekolu makahiki mai ka la o ia hookaa mua ana, a oia no ka la e hanaia ai ke aelike kuleana, ina ma ia manawa ua hoo-koia na kumu mahope iho nei :

1. E hookaaia ke koena o ke kumukuai i mahele like ia, iloko o hookahi, elua a ekolu makahiki mai ka la o ka olelo aelike kuleana me ka ukupanee ma ka eono pa-keneta o ka makahiki; eia nae, ua hiki no i ka mea kuleana e uku i kekahi mahele mamua o ka hiki ana mai o ka manawa hookaa, a ma ia hana ana, e hoopau i ka ukupanee.

2. E mahi aole e emi malalo o iwalua-kumamalima pa-keneta o ka aina i olelo ia, a me ke kanu a malama ana i na laau malumalu a huaai paha i emi ole malalo o umi no ka eka hookahi ina he aina mahiai, i kekahi manawa hookahi mamua iho o ka pau ana o ke kolu o na makahiki, a i ole ia, ma ka pa ana i ka aina ina he aina hanai holoholona iloko o ia ma-

nawa, eia nae, ina he aina hanai holoholona a me mahiai i huiia, alaila, e pili no na mea i olelo ia mamua ae nei i na ano aina a i elua.

3. E noho ka mea kuleana maluna o ka aina mai ka pau ana o ka ekahi o na makahiki a hiki i ka pau ana o ka ekolu o na makahiki.

4. Aole oia e waiho aku, a i ole ia, hoolimalima hou aku malalo o kekahi mau kumu a ano e ae paha i kona kuleana a o kekahi paha o kona kuleana malalo o ka "aelike kuleana," me ka ae ole i kakaulimaia e ka Hope-Agena i kakauia maluna iho o ia olelo aelike; a e hoomaopopo hou ia, o ka poe kuleana no lakou ke kuleana holookoa ma kekahi aelike kuleana ua hiki no ia lakou i na manawa a pau ina o na kumu a pau o ia aelike e hookoia e ka mea kuleana ua hookoia eia, ua hiki no iaia e hoihoi hou aku i ke Aupuni ia kuleana ma ka haawi ana aku i ka aelike kuleana i ka Hope-Agena me ka mana e hoihoi, i kakau maopopoia maluna iho o ia palapala a i kakauinoia e lakou a i hooiaioia. O ia hoihoi ana he mea no ia e hookuua ai ka poe kuleana mai ka hooko ana i na kumu i olelo ia iloko o ka palapala i hoihoia. Aka, aole ae ia kekahi hoihoi ana o ia ano, ina aia kekahi o na mea kuleana malalo iho o ka umikumamawalu makahiki, ina aole i loaa ia poe oo ole na kahu e like me ke kanawai; a e hoomaopopo hou ia, ua hiki i kekahi mea kuleana maluna ae o ka umikumamawalu makahiki e hoolilo aku i kona kuleana i kona poe hoa noho.

5. Na kumu ma kekahi olelo aelike kuleana no ke pale ana aku i na hana hoopoino, ka hoomalu ana i na laau e ulu ana, a i ole ia, e kanuia aku ana maluna o ia wahi, a i ole ia, no ka hoopau ana i na mea ulu ino maluna o ia wahi, a i ole ia; no ke pale ana aku i ke komo ana mai o ia mau mea ino.

6. E ae oia i na Agena o ke Aupuni, e komo i na manawa a pau e nana i ka aina.

7. E hookaa i na auhau a pau i kupono e hookaaia no ka aina i olelo ia.

PAUKU 69. Ina ua hookaa oleia kekahi o na mahele i olelo ia a hala he kanakolu la mahope o ka la e hookaaia ai, a i ole ia, aole i hooko i na kumu e ae i olelo ia, ua hiki no i na Komisina me ka apono o ka Aha Kuhina e lawe i ua aina nei me ka hoolaha, koi a komo mua ole, me ka hoopii ole e hoopau i ke kuleana i loaa mamuli o ia aelike kuleana.

NA LILO WALE ANA A ME NA HOIHOI WALE ANA.

PAUKU 70. I ka pau ana o kekahi hoolimalima kuai mamuli o ka pau ana o ka manawa, a i ole ia, mamuli o ka lilo ana a hoihoia ana paha o ia hoolimalima, a i ole ia, aelike kuleana, ua hiki no i na Komisina e like me ko lakou ike he pono, a maloko o ko lakou mana e wehe ae i ka aina, a i ole ia, i kekahi hapa paha no ka nohoia ana, a i ole ia, e hookoe iho, a i ole ia, e hoolilo aku ia aina ma kekahi ano, a i ole ia, no kekahi o na hana i hoakakaia ma keia Kanawai. A ina e hooliloia ana malalo o na hoakaka o ka Mahele 7 e koho hou ia no ka waiwai io, eia no nae, ina he aina i hoihoia aia ia malalo o ka hoolimalima kuai, a i ole ia, he kuleana dala, ina ua hooliloia malalo o na olelo o na Mahele 6 a me Mahele 7, e koho kaawaleia ka waiwai io o na mea hana hou ano paa mai ka waiwai io o ia wahi me na mea hou ole, e like me ia i hoakakaia ma ka Pauku 54, a na ka mea hoolimalima hou e uku no ia mau mea hou e like me ia i hoakakaia maloko o laila, a o ka waiwai io o na mea hou ano paa i hanaia e hookaaia aku no ia i ka mea hoolimalima a kuleana mua i ka manawa e loaa ai ke Aupuni. A me keia ua haawii ka mana i ke Kuhina Waiwai e hookaa ae i ka huina o ia helu ana i ka wai-

wai io ma ke kikoo ana o na Komisina mailoko ae o kekahi dala i kupono no ia mea.

MAHELE VIII.

NA AHAHUI NOHO AINA.

PAUKU 71. Ina kekahi poe he eono a oi ae paha i kupono e noi i na kuleana kuai malalo o keia Kanawai, e hoo hui ia lakou iho ma kekahi ahahui noho aina, a e noi aku e loaa ia lakou na apana iloko o hookahi pauku aina, ua hiki no i na Komisina me ka ae o ka Aha Kuhina e kauoha e anaia na apana iloko o hookahi pauku i like ka nui me ka nui o na kanaanaka ma ia ahahui ma ka aina mahiai, a i ole ia, hanai holo-holona, a o ia mau ano aina a i elua paha i huiia, e like me na mea i hoakakaia ma keia hapa o keia Kanawai.

PAUKU 72. E hookoia no na mea i olelo ia ma keia Kanawai e pili ana i na kuleana kuai ma ka nohoia ana o ia pauku aina a e pili no i na mea a pau e pili ana i ka nohoia ana o ia aina a me na pono a me na kuleana o ke Aupuni, a me ka poe kuleana maloko o ia noho ana; eia nae, o ka hoolaha a ka Agena o na Aina o ka Lehulehu e hoike ana ua hamama ia aina no ka nohoia ana, e hoikeia aku ia i ua ahahui noho aina nei a e hanaia ma ka olelo hookahi wale no, a e hoomaopopo hou ia, ina e hoihoiia a lilo wale paha ke kuleana o kekahi o na lala o ua ahahui la, o ia kuleana ina e hoikeia ana ua hamama no ka nohoia, e hamama no ia i na mea noi a pau malalo o na hoakaka ana o keia hapa o keia Kanawai.

PAUKU 73. Ina e waiho waleia kekahi apana o kekahi pauku aina no ekolu mahina, mahope iho o ka hoikeia ana ua hamama ia pauku no ka nohoia me ka lawe ole ia e kekahi lala o kekahi ahahui o ia ano, ua hiki no e hoikeia aku ua hamama no ka nohoia e kekahi mea noi malalo o na hoakaka ana o keia Kanawai, e pili ana i na kuleana kuai, a i ole ia,

ua hiki e hooliloia aku ma kekahi ano e ae i hoakakaia ma keia Kanawai, a i ole ia, ua hiki e waihoia no na hana o ka Aupuni a ano e ae paha e like me ka manao o na Komisina he pono.

PAUKU 74. Ina e loaa he hakahaka iloko o na lala o kekahi ahahui noho aina mamuli o ka make ana, haalele ana a kipakuia ana paha o kekahi lala i loaa ole iaia he apana iloko o ia pauku aina, ua hiki no e hoopihaiia ia hakahaka e ka ahahui me ka apono ana o na Komisina. Aka, aole loa e ae ia kekahi lala o kekahi ahahui e lawe a oi ae mamua o hookahi apana.

PAUKU 75. Ma ke noi o kekahi ahahui noho aina no kekahi pauku aina e hookomoia he papa o na inoa, ka nui o na makahiki, ka lahui a me ka oihana o na lala, a ina ua mareia a mare ole ia paha a me ka nui o ka ili o ka apana a kela a me keia lala i makemake ai.

MAHELE IX.

NA AINA MA OLAA.

PAUKU 76. O kekahi mea e paa ana i ka aina ma ona wale iho no, a i ole ia, me kekahi poe e ae, e waiho ana maloko o ke Ahupuaa o Olaa, Apana o Puna, ma ka Mokupuni o Hawaii, malalo o kekahi palapala hoolimalima mai na Komisina o na Aina Lei Alii mai (e hookoe ole ana i ka uku hoolimalima no na kahiki mua ekolu, a i ole ia, elima o ia hoolimalima ana) e loaa no iaia i kela a me keia manawa mahope iho o ka hoo-kaa mua ana i ka uku hoolimalima, a ma keia ke hoemiia nei ia uku hoolimalima ma ia mau hoolimalima i hookahi dala i ka makahiki no ka eka ma na hoolimalima a pau e hookoe ana he huina nui ae, ma ka hana hoomaemae ana aole e emi malalo o umikumamalima pa-keneta o ka ili o ka aina e haa-

wiia ana ka palapala sila e like me ka lawa kupo no i ka manao o na Komisina, a oia hana hoomaemae hou e huiia no iloko o laila ka mahi maoli ana i ke kope, a i ole ia, i huaai, na mea kanu mahinaai, a i ole ia, o ia mau mea paha a pau, a i ole ia, o kekahi paha o ia mau mea, a me ka uku ana aku i na Komisina i ka waiwai io o ka aina i hana hoomaemae hou ole ia e haawiia ana ke sila e like me ka helu ana i hoakakaia ma ka Pauku 79, mai ke Aupuni mai kekahi Sila Aina no kekahi hapa o kona aina i hoolimalima ai iloko o ka apana hoo-kahi malalo iho o elua haneri eka ka nui a e hookomo ana i kahi i hana hoomaemae hou ia, ina ua hookoia na kumu a pau o ia palapala hoolimalima e hookoia e ka mea hoolimalima a hiki mai ia manawa.

Eia nae, o ke kumu elima o ia palapala hoolimalima, i mea e maikai ai ia palapala hoolimalima, e manaoia no ua hookoia ina ua hanaia na hana hou, a i ole ia, ua mahiia maluna o ua aina ala a hiki i ka huina o ka waiwai io o elua haneri dala. Aole nae e hoopukaia kekahi palapala Sila Aina no kekahi hapa o ka aina i olelo ia aia a hoike mau ia ua hanaia na hana hou, a i ole ia, ua mahiia a hiki aku i ka huina o elua haneri dala mawaho ae o ka umikumamalima pa-keneta i olelo ia maluna. O kekahi mea o ke ano i olelo mua ia ae nei nona kekahi palapala hoolimalima no kekahi aina malalo iho o elua haneri eka a nana i hana hoomaemae aole i emi malalo o kanakolu eka o ia aina, e loa no iaia ke kuleana ma kona hooko ana i na mea i kauohaia maluna ae nei, e kuai i kekahi apana aina hou iho e like me ka helu ana i hoakakaia ma ka Pauku 79, eia nae, aole e oi aku ka huina o na eka o kona aina mamua o elua haneri. Aole e hoopukaia kekahi sila aina malalo o na hoakaka ana o keia Pauku no kekahi wahi o ia aina hoolimalima e waiho ana malalo iho o hookahi haneri me kanalima kapuai mai ke Alanui o ka Lua o Pele

mai, aole hoi no kekahi wahi malalo o kekahi hoolimalima hookahi ma ke alo e huli ana me ke Alanui o ka Lua o Pele, ina ua pili ilaila i oi aku ka loihi mamua o ke alo o elua mau apana o kanalima eka pakahi e like me ia i hoolalaila ai ma ke ana o Olaa. A e hoomaopopo hou ia, e hookomoia maloko o na Palapala Sila Aina a pau i hoopukaia malalo o na hoakaka o keia Pauku no na aina i kokoke a e huli ana i ke Alanui o ka Lua o Pele kekahi moo a mau moo aina paha e hoo-hui ana ia wahi me ke Alanui o ka Lua o Pele a i ano kua me ua alanui nei a e hanaia ma kahi a ka mea noi e make-make ai a aole e oi aku ka huina o ka laula mamua o eha haneri kapuai.

PAUKU 77. O kekahi hui i hoo-huiia i loa i ka la i apono ia ai keia Kanawai ke kuleana e paa i ka aina maloko o ke Ahupuaa o Olaa i oleloia malalo o kekahi palapala hoolimalima mai na Komisina o na Aina Lei Alii mai i kela a me keia manawa mahope iho o ka hookaa mua ana i ka uku hoolimalima, a ma keia ke hoemiia nei ia uku hoolimalima no na hoolimalima a pau o ia ano i hookahi dala i ka makahiki no ka eka, ma na hoolimalima a pau e hookoe ana i kekahi huina nui ae, ma ka hana hoomaemae ana i ka umikumamalima pa-keneta o ka ili o ka aina e haawii ana ka Palapala Sila e like me ka lawa kupono i ka manao o na Komisina, a oia hana hoomaemae hou e huiia no iloko o laila ka mahi maoli ana i ke kope, a i ole ia, na hua ai, na mea kanu mahinaai a me ka uku ana aku i na Komisina i ka waiwai io o ka aina i hoomaemae hou ole ia e haawii ana ka Palapala Sila e like me ka helu ana i hoakakaia ma ka Pauku 79, e kuleana lakou e loa mai ke Aupuni mai na Palapala Sila Aina no ka aina holookoa, a i ole ia, no kekahi hapa o ia wahi ma ka apana hookahi ina ua hookoia na kumu a pau o ia palapala hoolimalima e hookoia e ka poe hoolimalima a hiki mai ia manawa,

eia nae, aole e hoopukaia kekahi palapala sila aina malalo o na hoakaka o keia Pauku no kekahi hapa o ia wahi i hoolimalimaia e waiho ana maloko iho o hookahi haneri a me kanalima kapuai mai ke Alanui o ka Lua o Pele mai.

A e hoomaopo hou ia, e hookomoia maloko o na Palapala Sila Aina a pau i hoopukaia malalo o na hoakaka ana o keia Pauku no na aina i kokoke a e huli ana i ke Alanui o ka Lua o Pele kekahi moo a mau moo aina paha e hohui ana ia wahi me ke Alanui o ka Lua o Pele a i ano kua me ua alanui nei, a e hanaia ma kahi a ka mea noi e makemake ai a aole e oi aku ka huina o ka laula mamua o eha haneri kapuai; a e hoomaopopo hou ia, e pili wale no na hoakaka ana o keia Pauku i na hui o ia mau hui i hohuiia, i hohuiia i keia manawa, a i ole ia, e hohuiia aku ana malalo o na Kanawai o ka Repubalika o Hawaii.

PAUKU 78. E hookaia ke kumukuai o na aina i haawiia ka sila malalo o na Pauku 76 a me 77 e like me keia mahope iho nei: hookahi-hapaha mahope koke iho o ka ae ia ana mai o ke noi e loaa ke kuleana e kuai i na aina i hoakakaia, a o ke koena ma na mahele like iloko o elua, eha a me eono makahiki pakahi, mai ka la i hanaia ai ia noi me ka ukupanee makahiki ma ka ehiku pa-keneta, ua hiki nae i ka mea noi e hookaa i kekahi o ia mau mahele mamua o ka piha ana o ka manawa e hookaia ai, a ma ia hana ana e hoopau i ka ukupanee. O ka aina i makemakeia e loaa ka Sila Aina e kaawale no ia mai ka la o ia noi ana i hui pu ia me hookahi-hapaha o ke kumukuai mai na kumu a me na olelo o ia hoolimalima Lei Alii mai, e mau no nae kona mana e pili ana i ke koena o ka aina i hoakakaia maloko. Eia no nae, o ke koena o ka aina, paa ia malalo o ia hoolimalima ua hiki no e hoihoia aku me ka apono o na Komisina, a e hoomaopopo hou ia, e pili wale no na hoakaka ana o keia Pauku i na hui o ia mau

hui i hoohuiia, i hoohuiia i keia manawa, a i ole ia, e hoo-
huiia aku anamalalo o na Kanawai o ka Repubalika o Hawaii.

PAUKU 79. O ka aina i paa malalo o na hoolimalima Lei
Alii i olelo ia maluna ae nei ma keia ke kohoia nei ko lakou mau
kumukuai e like me keia mahope iho nei: O ka lalani mua
o na apana kanalima eka e kokoke loa ana i ke Alanui o ka
Lua o Pele, e like me ke ano o Olaa, he eono dala o ka eka;
no ka lua o ka lalani o na apana kanalima eka, he eha dala
no ka eka; no na apana e ae a pau he ekolu dala no ka eka.

PAUKU 80. O ka aina i hookoeia mai ke kuaiia ana e pili
ana i ke Alanui o ka Lua o Pele e na Pauku 76 a me 77 ma
keia ke hookoeia nei ma ke ano he paka mau loa e hoohanaia
no ka hoolulu laau ana a me kekahi mau hana e ae e pili ana i
na paka, a aole no e kuaiia a hoolimalimaia kekahi o ia wahi e
na Komisina me ka ae ole o ka Aha Hooke, aole no hoi me
ka haawi mua ole aku ia wahi i ka ona o ka aina e waiho
koke mai ana mahope malalo o na kumu i hoakakaia maloko
o na Pauku 78 a me 79.

MAHELE X.

NA AINA MA PUUKAPU, KAIMU A ME WAIKOLEA, A ME
NA AINA O NA KANAKA MA OLAA.

PAUKU 81. O kekahi kanaka e paa ana i ka aina e waiho
ana iloko o ka Ahupuaa o Olaa i olelo ia malalo o kekahi pala-
pala hoolimalima mai na Komisina o na Aina Lei Alii mai aole e
hookoe ana i ka uku hoolimalima no na makahiki mua elima o
ia hoolimalima ana, a i ole ia, e waiho ana iloko o na Ahupuaa
o Kaimu a me Waiakolea ma ka Apana o Puna i olelo ia, a i
ole ia, iloko o ke Ahupuaa o Puukapu ma ka Apana o Kohala
Hema ma ka Mokupuni o Hawaii i olelo ia, malalo o kekahi
hoolimalima mai na Komisina Lei Alii mai no ka manawa o
kanakolu makahiki ua hiki no i kekahi manawa mahope iho o
ka hookaa mua ana i ka uku hoolimalima, ina ua hookoia na

kumu a pau ma ia palapala hoolimalima mamua ae o ia manawa, e loaa mai ka Hope-Agena mai ma ke noi ana aku a me ka uku ana iaia i ka huina dala waiho mua kupono, he hoike no ka noho ana, he Hoolimalima Kuai, a i ole ia, Aelike Kuai e like me ka makemake o ka mea noi no ka aina i hoakakaia ma ia Hoolimalima Lei Alii. Ma ka lawe ana i hoike no ka Noho Ana, Hoolimalima me ke Kuleana Kuai, a i ole ia, Aelike Kuleana e ia mea, e lilo no ka Hoolimalima Lei Alii i mea ole.

PAUKU 82. Malalo o na olelo o ka Pauku 81 o ka huina dala e waiho aku ai ma ke noi ana i kekahi hoike no ka noho ana e like no ia me iwakalua-kumamalima keneta no kela a me keia eka o ka aina e noonooia ana; ma ke noi no kekahi hoolimalima me ke Kuleana e Kuai e like ka nui o ke dala e waiho aku ai me ka uku hoolimalima o eono mahina o ka aina e noonooia ana, a e kakauia ma ka helu o ka mea noi ma ke alo he uku hoolimalima ina i pono ke noi ana; ma na noi no na Kuleana Aelike e like ka nui o ke dala e waiho aku ai me ka hapaha o ke kumukuai o ka aina e noonooia ana a e kakauia ma ka helu i hookaia ina e pono ke noi ana. Ina i holopono ole kekahi mau noi e hoihoia aku no ke dala i waihoia mai i ka mea noi.

PAUKU 83. O na aina malalo o na Hoolimalima Lei Alii i olelo ia ma Olaa, Kaimu, Waiakolea a me Puukapu i olelo ia ma keia ke heluia nei ma ka elua dala me ka hapalua no ka eka hookahi no na hana mamua ae nei no ka hoolako ana i ka poe hoolimalima o ia mau aina me na hoolimalima me ke Kuleana Kuai a me na Aelike Kuleana. Ma ia helu ana i maopopo ai ka waiwai io o ka aina i laweia malalo o na Kuleana Aelike me ke kuai kudala ole.

PAUKU 84. Koe ma ke ano i hoakakaia maluna o ka hoakaka e pili ana i na Hoolimalima Home Liili Hoolimalima me ke

Kuleana e Kuai a me na Kuleana Kau i pili no ia i ke kulana o ka poe i olelo ia i loa ia lakou na kuleana o ia ano ; eia nae, o kekahi noho mau ana i hanaia e ia poe malalo o na Palapala Hoolimalima Lei Alii i olelo ia e haawia no ia pono ia lakou e like me he ala na hanaia malalo o na palapala Hoike no ka Noho Ana, Hoolimalima Kuleana Kuai, a i ole ia, Aelike Kuai i loa ia lakou ma ke ano he hooko ana, a i ole ia, hapa hooko ana i ke kumu e pili ana i ka noho ana iloko o ia mau palapala.

MAHELE XI.

PAUKU 85. Mai a mahope aku o ka hoolahaia ana o keia Kanawai, aole e weheia kekahi aina no ka nohoia ana malalo o na hoakaka ana o ka Mokuna 87 o na Kanawai o ke Kau o 1892 i kapaia "He Kanawai e hooluhui ai a e hoololi ai i ke Kanawai i kapaia He Kanawai e kokua ana i ka loa ana a me ka nohoia ana o na Apau Aina Liili i kapaia ma kekahi ano ae o ke Kanawai Home Liili." O ia kanawai nae e mau kona mana e pili ana i na aina i laweia i keia manawa e ka poe noho.

PAUKU 86. O ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoo-kumuia ai i Puu Dala Pale Aie," i aponoia ma ka la 31 o Dekemaba, 1864, a me ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoopau ai i na Moraki maluna o na Aina Moi, a e papa ana a mau loa aku i ka hoolilo ana o ua mau Aina la," i aponoia ma ka la 3 o Ianuari, 1865, ma keia ke hoopau loa ia nei.

O na Pauku 36, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46 a me 47 o ke Kanawai Kivila, ka Mokuna 44 o na Kanawai o 1876, ka Mokuna 5 o na Kanawai o 1876, ka Mokuna 87 o na Kanawai o 1892, a me ke Kanawai Helu 48 o na Kanawai o ke Aupuni Kuikawa o ko Hawaii Pae Aina, ma keia ke hoolohia nei i kulike ai me na hoakaka ana o keia Kanawai.

PAUKU 87. E mana keia Kanawai mai a mahope aku o kona la e hoolahaia ai.

PAPA "A."

KE ANO O KA HOIKE O KE NOI NO NA HOOLIMALIMA
HOME LIILII, HOOLIMALIMA ME KE KULEANA
KUAL, A I OLE IA, KULEANA KUAI.

KO HAWAII PAE AINA,

MOKUPNI O.....

} ss.

Owau o....., malalo o ka hooiki ke olelo nei ua oi ae ko'u mau makahiki mamua o ka umikumamawalu; he kupa wau ma ka hanau ana (a i ole ia ma ka hookupa ana) no ka Repubalika o Hawaii; (a i ole ia ua loa ia'u na palapala hookupa malalo o ka Repubalika o Hawaii;) (a i ole ia ua loa ia'u kekahi hoike no na pono kupa kuikawa mai ka Repubalika mai o Hawaii;) aole wau i kaa malalo o kekahi pilikia e pili ana i ko'u mau pono kivila no kekahi hewa; aole wau he mea hookaa ole i na auhau; aole wau i hana i kekahi hoike oiaio ole ma ke noi ana i ka aina malalo o ke Kanawai Aina, 1895; a ua mareia wau (a i ole ia aole i mareia); aole owau ka ona o ka aina ma ko Hawaii Pae Aina, i helu ole ia ma ke ano he aina wai; (ina ua mareia, aole ka wahine, a i ole ia, ke kane, he ona no kekahi aina o ia ano;) (a i ole ia, ina he ona o ia ano aina a he mea noi i aina hou aku ma ke ano Hoolimalima me ke Kuleana Kuai, a i ole ia, Kuleana Kuai i mea e lawa ai ke huiia me ka aina i loa mua iaia ka huina i ae ia a i hoomaopopoia ma ka Pauku 58 Kanawai Aina, 1895, a he ona oia no na ili i like ka nui me ka mea i hoikeia ma kela a me keia papa;) a mawaho ae o ka aina e noia nei aole au he mea noi i kekahi kuleana iloko o ka aina malalo o ke Kanawai Aina, 1895; (ina ua mareia aole ka wahine, a i ole ke kane he mea noi o ia ano), a ke noi nei au i ka aina i olelo ia no ko'u pono a pomaikai pono wale no.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

KANAWAI 27.

HE KANAWAI E HOOMAOPPO AI NO KA HOOPAE ANA MAI A ME KE KUAI ANA I KA ALAKOHOLA NO KA OIHANA LAPAAU A ME KA HANA ANA ME KUAI ANA I KA WAIONA METULIKA, A E HOOPAU LOA AI I KA MOKUNA 90 O NA KANAWAI O KE KAU O 1892, E PILI ANA I KA HOOKOMO ANA MAI A ME KE KUAI ANA I KA ALAKOHOLA NO NA HANA LAPAAU A ME NA WAIONA, METULIKA.

E Hooholoia e ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii :

PAUKU 1. Ma na wahi a pau o keia Kanawai e ikeia ia na huaolelo (Methylated Spirits) "Metulika" e hoomaopopoia, oia no ka Alakohola i hookuiia aku he hookahi hapaiwa o o kona nui me ka wai o ke kulu laau i puhi ia. Ma na wahi a pau o keia Kanawai e ikeia ai ka huaolelo "Alakohola" e hoomaopopoia, oia no ka Alakohola maoli i maa mau ma ka oihana kalepa malalo o ka inoa o ka (Ethylic Alcohol) "Alakohola i huiia me ka Ether."

PAUKU 2. Ma keia ua haawiiia ka mana i ke Kuhina Kalaiaina e haawi aku i ka mea e paa ana he laikini hoopae a kuai aku o na ano laau make, i laikini no ke kuai ana i ka Metulika me ka Alakohola. He kanalima dala no ka makahiki hookahi ka uku no ia laikini a e mana wale ana no ia ano laikini no hookahi makahiki mai ka manawa i hoopukaia ai.

PAUKU 3. Mamua o ka haawi ia ana aku oia ano laikini, e koi mua aku a e waihoia mai i bona maikai lawa kupono no hookahi tausani dala i hoopaaia meia aole e emi mai malalo o ka papalua mamua ae o ka hoopai.

A eia na mea i makemake ia no ka hoopaa ana ma ka bona, oiai hoi e hoomaopopo a hooko ka mea e loa ai keia laikini i na manao o ka Pauku 6 o keia Kanawai.

Ua hoomanaia no hoi ua Kuhina la i olelo ia e koi aku i na hoopaa a mau hana okoa aku ana e manao ia i hooko pono ia ka maluhia o keia Kanawai.

O na hookomo ana mai a pau o ka Alakohola a me na mea i hanaia me ka Alakoholoa a me na Waiona Metulika e kekahi mea nona kekahi laikini a i ole ia no kekahi mea nona kekahi laikini malalo o keia Kanawai, e hooona pololei ia no ia mai ka moku nana i lawe mai a hiki i ka Hale Dute no ka nana ia ana.

PAUKU 4. Ma keia ua hoomana ia ka Luna Dute Nui e ae aku i na poe e paa ana i na laikini o ke ano i hoomaopopo ia ae nei, ke unuhi mai mai ka Hale Dute mai i na Alakohola Metulika ma ka uku ana i hookahi kala o ke galani no ka uku dute. E kauoha ka Luna Dute Nui e hanaia ia Alakohola a lilo i Waiona Metulika maloko o ka Hale Dute a e nana ia a hoikeia e ka Mea Ana o ke Aupuni, a nana no mamua ae o ka unuhi ia ana e hooiaio ua hana metulika kupoioia ua alakohola la e like me ia i kauohaia ma keia Kanawai.

PAUKU 5. Ma keia ua haawia ka mana i ka Luna Dute Nui e ae aku i na poe e paa ana i na laikini i hoakaka ia maloko o keia Kanawai e unuhi aku aole e oi mamua o 150 galani Alakohola iloko o ka makahiki hookahi mai loko mai o ka Hale Dute ma ka hookaa ana i ka Dute o Elua Dala no ke galani hookahi.

Eia no na'e, o ka 150 galani i unuhi ia pela e lawelawe ia e ka mea nona ka laikini i olelo ia no na oihana lapaau a pau wale no, a i ole ia no ke kuai aku i kekahi kauka lapaau i laikini pono ia.

A e hoomaopopo hou ia o na alakohola a pau i oi a'e mamua o ka 150 galani i olelo ia i unuhi ia e ka mea nona ka laikini i olelo ia e uku no i ka dute waiona piha e like me kona ika-

ika e like me ia i hoomaopopoia ma ke kanawai no na waiona i like ka ikaika.

PAUKU 6. Ma keia ua papa ia ka poe e paa ana i na laikini no ke kuai ana i na waiona metulika a me ka alakohola malalo o keia Kanawai mai ke kuai ana i ka alakohola, koe wale no i kekahi kauka lapauu i laikini pono ia, a aole no e oi aku ka nui mamua o hookahi galani ke kuai ia ma kekahi kuai kookahi ana i kekahi kauka oia ano. E ili no maluna o kekahi mea e paa ana i kekahi laikini malalo o keia Kanawai e malama i kekahi buke maloko o laila oia e kakau ai a i ole ia e kauoha e kakau ia ka nui o ka Alakohola i kuai ia ma kela a me keia kuai ana, ka la oia kuai ana, ka inou o ke kauka i kuai ia aku ai ka alakohola, a pela no hoi me ka nui o ka Alakohola i pau i ka mea nona ka laikini a me na hana i hoonohonoho papa ia i hoohana ia ai. O ia buke a me ka Alakohola ma ka lima o ka mea nona ka laikini e hiki no ke nana ia i na wa a pau e kekahi kakauolelo a i ole ia luna o ke Aupuni a ke Kuhina Kalaiaina e koho ai no ia nana ana.

E ili no hoi maluna o kekahi mea e paa ana i kekahi laikini malalo o keia Kanawai e waiho aku me ke Kuhina Kalaiaina iloko o ka pule mua o kela a me keia mahina i kekahi hoakaka i hoohiki ia e hoike ana i ka nui o ka Alakohola e waiho ana i ka hoomaka ana o ka mahina mamua iho, ka nui i kuai ia iloko o ka mahina, ia wai i kuai ia ai, ka nui i pau i ka mea nona ka laikini a me ka nui e waiho ana ma kona lima i ka pau ana o ka mahina i olelo ia.

PAUKU 7. O kela me keia mea e hoopaiia ana no ke kuai ana aku a no ka hoolawa ana aku paha i ka alakohola Metulika a me ka Alakohola maoli me ka laikini ole no ke kuai ana ia mea, e uku ana oia i ka uku hoopai aole e emi malalo o ka hookahi haneri a aole hoi e oi aku mamua o elua haneri me kanalima kala.

O kela me keia kanaka a paa ana i ka laikini i hoomaopopoia ma keia Kanawai e ulaki a kua ana i na mea i hoomaopopoia malaila, e uku oia no ka hewa mua i ka uku hoopai aole e oi mamua o hookahi haneri dala, a no ka lua o ka manawa e hoopaiia aole e oi aku mamua o ka elua haneri me kanalima dala, a me ka hoopauia o kona mau laikini elua i hoomaopopoia ma ka Pauku 2 o keia Kanawai, alaila, ua kuponono iho la ia manawa ka ukuia ana o ka hoopai no ka bona i hoomaopopoia ma ka Pauku 3 o keia Kanawai.

Ma keia ke haawi ia nei ka mana i na Lunakanawai Apana a pau e hoolohe a hoololo no na hihia a apau e ulu mai ana a e pili ana malalo o keia Kanawai, koe ka mana hoolalahala aku i na Aha Maluna.

PAUKU 8. E lilo keia i Kanawai i ka la a mahope aku o kona aponoia ana a o ka Mokuna XC o ke kau Kanawai o ka M. H. 1892, a me na Kanawai e ae a pau a hapa paha o ke Kanawai e kua ana i keia, ma keia ke hoopauia nei, koe nae aole e hoomaopopoia kekahi mea ma keia Kanawai e kua a e hoopau ana paha i ke Kanawai 10 o na Kanawai o ka Repubalika o Hawaii, a i aponoia i ka la 18 o Okatoba M. H. 1894. Aponoia i keia la 15 o Angate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

NA OLELO HOOHOLO HUI.

OLELO HOOHOLO HUI.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoia :

E noiia aku ka Peresidena o ka Repubalika e hoonoho i Komite o ekolu mau mea e nana a ninau pono no na mea e pili ana i ka oihana kuai io holoholona hou o Honolulu, ma na mea e pili ana i ke ola o ka lehulehu, a e pili ana no hoi i ka lilo o ia hana i monopoli, a e hoike ae i ka lakou mau mea i hoomaopopo ai i ka Ahaolelo o 1896.

Aponoia i keia la 5 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoia o ka Repubalika o Hawaii :

E noiia ka Peresidena o ka Repubalika e hoonoho i kekahi Komisina o ekolu poe enekinia kiwila e ninau a hoike ae iloko o ka manawa kupono i ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii no ka hiki e hanaia kekahi alanui hou ma ka Pali o Nuuanu a me ka nui o ka lilo no ia hana i manaolia.

Aponoia i keia la 5 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

E Hooholoia: E kohoia i Komite hui o elua lala mai kela a me keia Hale mai e noonoo i na hoailona a kii kupono no kekahi Sila Nui a me na Sila no na Keena Oihana o ke Aupuni a e hoike mai no ia mea no ka aponoia ana.

Aponoia Augate 5, 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoia:

E hoonohoia e ka Peresidena o ka Repubalika kekahi Komisina o ekolu lala na lakou e nana a hoomaopopo i ke ano o ka hoohanaia ana o ke Keena Luna Hooia malalo o ke kanawai e ku nei, a e ninaninau aku i ke kupono e loa kekahi ano o ka hooia ana i oi ae ka maikai, a ina ua manao lakou he pono e hana a waiho ae imua o ke kau mau iloko o Feberuari e hiki mai ana i kekahi Kanawai Hooia i hoonopono hou ia a i hookomoia ka lakou mau mea i hoo-holo ai.

Aponoia i keia la 5 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

NO KA MEA, o ke ano o ka hanaia ana o na hoolilo aina a me ke kopeia ana o na palapala hoolilo e lawelaweia nei ma keia Aupuni aole no he maikai loa a ua ko ole ka mea i manaoia, a

NO KA MEA, mamuli o ka maopopo ole e pili ana i ke kuleana i kekahi mau aina he nui ua lilo ia i mea e keakeaia ai ka holomua o ka aina.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poaikohoa :

E noia aku ka Peresidena o ka Repubalika e hoonoho i Komi-sina o ekolu mau kanaka kupono na lakou e noonoo i ke ano o ka hoohanaia ana o ko kakou mau hoolilo aina ana me ke kope ia ana o na palapala hoolilo me ka hoohalikeia ana me na mea e hanaia nei ma na aina e ae e hoike ae e pili ana ia mea i ke kau Ahaolelo e hiki mai ana, me na mea a lakou i manao ai he pono e hanaia e pili ana ia mea.

E Hooholoia, e haawii kekahi kope o keia Olelo Hooholo i ka Peresidena.

Aponoia i keia la 5 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,

Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOHOLO HUI.

NO KA MEA, Ua ae ia e na mea a pau o ka lawelawe nui ana i na waiona oia kekahi o na ino nui loa ma ka honua nei i keia la ; o na hopena o ka inu nui ana i na waiona oia kekahi mea hoopoino loa i ka waiwai o ke kanaka a he mea hookaumaha hoi i ka lehulehu, a

NO KA MEA, Mamuli o ka mahuahua ino loa ana o ka inu ia ana o ka Saki e na kanaka maoli o keia Repubalika ua ikeia he poino hou e kua ana i ka pono o keia lahui kanaka, a

NO KA MEA, Mamuli o ke komo nui ana mai o na kanaka mahope iho o ka hoohuiia ana i manaoia o ka Repubalika o Hawaii me Amerika Huipua, he mea pono o hoala koke ia

na mea kupono e hooponopono ia ai keia ino e like me ka mea i ikeia ma ka lawelawe ana o na aina e ; nolaila,

E Hooholoia; E hoonohoia i Komisina o ehiku lala a na lakou e imi pono aku i na mea a pau e pili ana i ke kalepa ia ana o na waiona iloko o keia Repubalika. E hoomaopopo i ke kulana o keia hana i keia wa iloko o keia aina a me na aina e ae, a e huli aku a loaa na ike a pau e pili ana i ka hooponopono ana i keia hana ma ke kanawai, a e waiho mai i ka lakou hoike ma ke kau mau o ka Ahaolelo iloko o Feberuari, 1896, i huipua me kekahi pakui maloko o laila kekahi kanawai a lakou i manao ai e pau ai na ino e ikeia nei e like me ka mea hiki, a

Ke manao nei makou he mea pono e hoonohoia ma ke ano he mau lala o ia Komisina, he elua lala mai kela a me keia Hale o ka Ahaolelo e hoonohoia e ka Lunahoomalu o ia mau Hale, a i ekolu mau lala e hoonohoia e ka Peresidena o ka Repubalika maiwaena mai o ka lehulehu, e lawelawe na lala a pau i keia hana me ka uku ole.

Aponoia i keia la 6 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoia :

E haawiia ka mana i ka Peresidena e koho i Komisina o ekolu lala e noonoo i ke kumuhana o ka lawelaweia ana o ka Uwila no na alanui Alahao ma Honolulu, a me ka haawi ana i kekahi Pono no ia hana, a me na kumu a me na hoohaiki

ana i kupono e kau ia maluna o ia Pono a e hoike ae i ka Ahaolelo o 1896 no ia mea.

Aponoia i keia la 7 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoia :

E kohoia kekahi Komite Hui o ekolu lala mai kela a me keia lala o ka Ahaolelo e hoike aku i ke kau mau e hiki mai ana o ka Ahaolelo e pili ana i ka ninau no ke kakauinoa ana i na kane a pau e noho ana maloko o ka Repubalika, a i ole ia i kekahi mau papa iloko o ia poe, a e hoike ae i na kanawai a lakou i manao ai he kupono.

Aponoia i keia la 8 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

NO KA MEA, mamuli o na hoakaka o ke Kanawai 4 o ka Repubalika o Hawaii i kapaia "He Kanawai e hoomaopopo ai i Komisina Limahana," ua ili maluna o ka Ahaolelo ka hooholo ana i ka uku e haawiia i na lala o ia Komisina.

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poeikohoia :

E hookaawaleia mailoko ae o ka Elima Tausani Dala i hookaawaleia ma ke kanawai i olelo ia no ka uku ana i na lilo o ke Komisina i olelo ia ka huina o Hookahi Tausani Dala i mea e ukuia ai na lala o ke Komisina, a o ka maheleia ana o

ia mau dala mawaena o na lala o ke Komisina e hanaia no ia e like me ka mea i hooholoia e ka Aha Hooko.

Aponoia i keia la 8 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

NO KA MEA, he mea kupono i ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii ma kona halawai mua ana malalo o ke Kumukanawai e hoike i kona manao e pili ana i ke kumuhana o ka hoohui ana me Amerika Huipua, nolaila

E Hooholoia e ka Senate a me ka Hale o ka Poaikahoa:

O ke kumuhana hoohui i keia aina me Amerika Huipua ma keia ke hoapono a hoopaaia nei.

E Hooholoia, o keia hoike ana i ka manao ua kukuluia maluna o ka manaio paa o ka hoohui aina oia no ka mea oi loa o ka pono no ka Lahui Hawaii, a me ka manaolana oiaio o na mea a pau i manaio maoli i ka pono o keia aina e hooikaika hou ae ana lakou e hookoia ua manao la.

Aponoia i keia la 13 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

OLELO HOOHOLO HUI.

NO KA MEA, Ma ke Kanawai o ka Ahaolelo o ka Repubalika o Hawaii i kapaia "He Kanawai e kokua ai i ka hana ana a me ka malama ana i na Uwea Telegarapa ma ka Moana Pakipika" i aponoia ma ka la 12 o Augate, 1895, ua haawiia ka mana i ka Peresidena, me ka ae o ka Aha Kuhina e hana

a hooholo i kekahi aelike a mau aelike paha me kekahi mea a mau mea paha, Hui i hoohuiia a mau Hui i hoohuiia paha, Aupuni a mau Aupuni paha, no ka hana ana, a malama ana me ka hoohana ana aku i kekahi Uwea Telegarapa a mau Uwea paha e hoohui ana i na Mokupuni o ka Repubalika, a i ole ia, e hoohui ana i ka Repubalika o Hawaii me na aina e waiho ana maloko, a i ole ia, e pili ana me ka Moana Pakipika ; a

NO KA MEA, Ma na olelo o ke Kanawai i oleloia, ua kauohaia o kekahi aelike i hooholoia malalo, a i ole ia, mamuli o na olelo o ia Kanawai e pili ana i ka uku ia ana o kekahi dala, e kaa no ia malalo o ka aponoia ana e ka Ahaolelo ; a

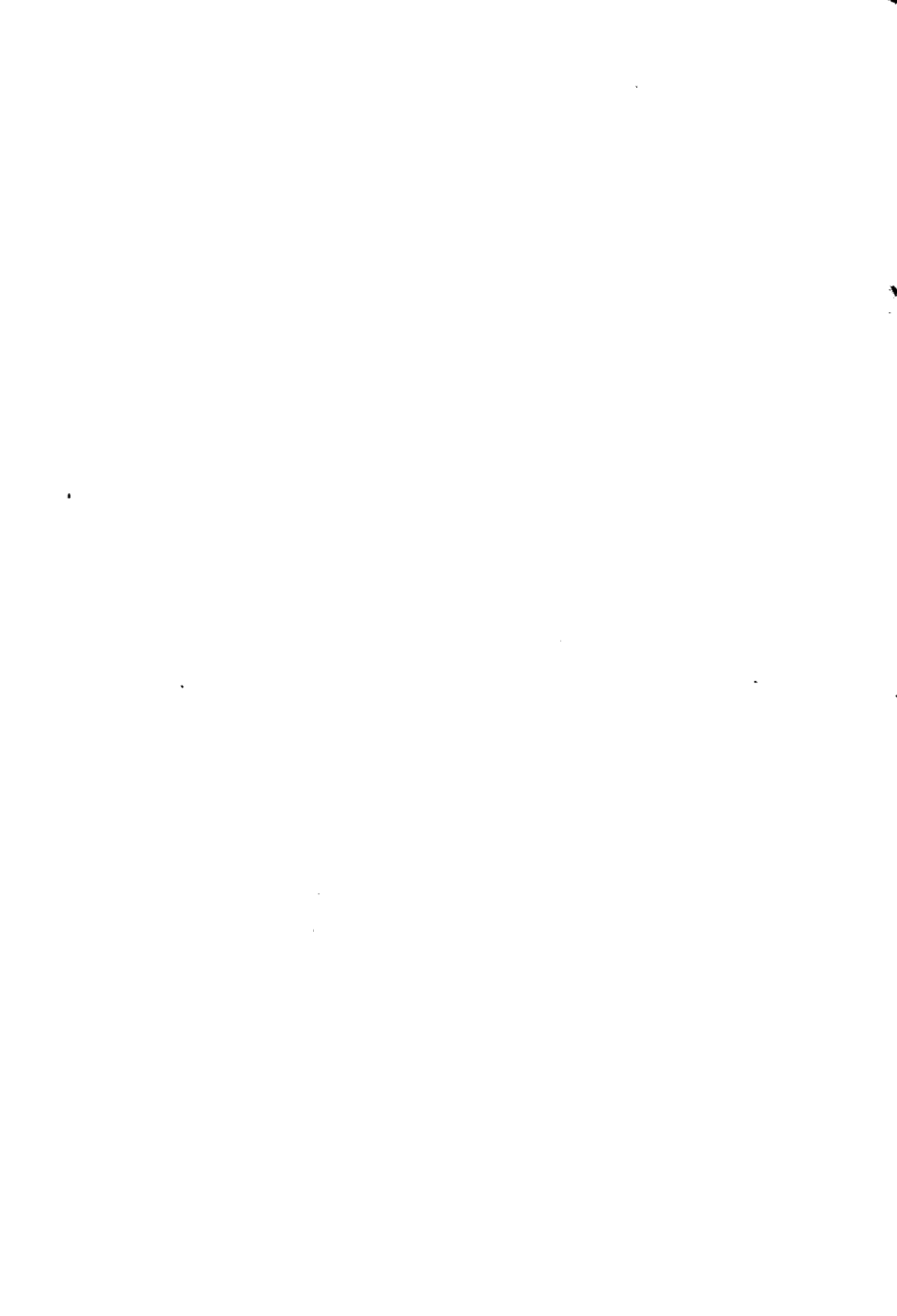
NO KA MEA, Malalo o ka mana o ke Kanawai i oleloia, ua hana a hooholo ka Peresidena, me ka ae o ka Aha Kuhina i kekahi aelike me Zephaniah Swift Spalding, no ka hana ana, malama ana a me ka hoohana ana aku i kekahi Uwea Telegarapa e hoohui ana i na Mokupuni o ka Repubalika a pela no hoi me kekahi Uwea Telegarapa e hoohui ana i ka Repubalika o Hawaii me ke kapakai Komohana o Amerika Huipua, a ma ia aelike ua hoakakaia ka uku ana o ke dala o ka Repubalika o Hawaii ia Zephaniah Swift Spalding i oleloia, a

NO KA MEA, Ua waiho ae ka Peresidena i ua aelike la imua o ka Ahaolelo no ka aponoia ana e like me na olelo o ke Kanawai i oleloia ; nolaila

E HOOHOLOIA e ke Senate a me ka Hale o ka Poeikohoa o ka Repubalika o Hawaii o ka Aelike i oleloia e aponoia a ma keia ke ae, hoopaa a aponoia nei.

Aponoia i keia la 14 o Augate, M. H. 1895.

SANFORD B. DOLE,
Peresidena o ka Repubalika o Hawaii.

NA KANAWAI O 1895---KAU KUIKAWA.

	AOAO
KANAWAI 1. He Kanawai e hookaawale ai i puu dala no na lilo o ke Kau Ahaolelo Kuikawa o ka makahiki 1895, mailoko ae o ka Waihona o ka Lehulehu	3
KANAWAI 2. He Kanawai e haawi ai i ka mana i ka Ilamuku a me kona mau Hope, na Makai Nui a me ko lakou mau Hope i ka mana e hooiki aku i na olelo hooiki	4
KANAWAI 3. He Kanawai e pili ana i ka hoohaiki ana i ka hele ana mai o na eemoku Pake	4
KANAWAI 4. He Kanawai e papa ana i ka pepehi wale ia o na manu ahiu	6
KANAWAI 5. He Kanawai e hoomana ai i ka haawi ana i kekahi pono no ka hana ana a me ka hoolako ana i ka malamalama mai ka uwila mai, a me ka ikaika hoohana ma ke taona o Hilo	7
KANAWAI 6. He Kanawai e hoololi ai i ka Pauku 31 o ka Mokuna 57 o na Kanawai o ke Kau o 1892, i aponoia ma ka la 25 o Novemaba, M. H. 1892, e pili ana i na kau o na Aha Hookolokolo Kaapuni	9
KANAWAI 7. He Kanawai e hookuu ai i ke Canaigre a me na mea ulu olona me na mea a pau i hoomakaukauia a i hanaia mailoko mai o ke Canaigre a me na olona a pau mai na mea ulu mai, a me na hale wili, na mikini, na lako hana, na mea hana a me na hale i hookaawaleia no ka malama ana, mahi ana, a i ole ia, no ka hoomakaukau ana paha ia mau mea, mai ka auhau a me ka dute .	10

- KANAWAI 8. He Kanawai e hookaawale ana i mau haawina pakui no na hana o ke Aupuni o ka Repubalika o Hawaii no na makahiki elua e pau ana ma ka la 31 o Maraki, 1896 11
- KANAWAI 9. He Kanawai e pale aku ai i ka umii ana i ka wawae 12
- KANAWAI 10. He Kanawai e hookaawale ana i mau haawina pakui no na hoolilo o ke Aupuni o ka Repubalika o Hawaii no na makahiki elua e pau ana ma ka la 31 o Maraki, 1896. 14
- KANAWAI 11. He Kanawai e pakui hou ana i haawina no na lilo o ke Kau Ahaolelo Kuikawa o ka Repubalika o 1895 15
- KANAWAI 12. He Kanawai e hookuu ana i ka aubau maluna o na waiwai a pau o na Hale Heluhelu Palapala i hooluiia no ka Lehulehu 15
- KANAWAI 13. He Kanawai e hoopau ai i ka Mokuna 41 o na Kanawai o ke Kau o 1884 i kapaia "He Kanawai e hoo-hoihoi ai i na uweaolelo moana," Mokuna 27 o na Kanawai o ke Kau o 1887 i kapaia "He Kanawai e haawi ai i ka mana i ke Aupuni Hawaii e hana aelike no ka hana ana i na uwea telegarapa me na aina e a mawaena o na Mokupuni o keia Paeaina," Mokuna 14 o na Kanawai o ke Kau o 1888 i kapaia "He Kanawai e haawi ai i ka mana i ke Aupuni Hawaii e hana aelike no ka hana ana i na uwea telegarapa moana uwila mawaena o na Mokupuni o keia Paeaina," a me ka Mokuna 70 o na Kanawai o ke Kau o 1890 i kapaia "He Kanawai e haawi ana i ka mana i ke Aupuni Hawaii e hana aelike no ka hana ana a malama ana i na uwea telegarapa moana" 16
- KANAWAI 14. He Kanawai e pili ana i kekahi Komisina Limahana a e hoopau ana i na Kanawai Helu 4 me 11 o na

Aha Hooke me Kuka o ka Repubalika o Hawaii, e pili ana i kekahi Komisina Limahana.....	17
KANAWAI 15. He Kanawai e hoopau ai i ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hooponopono ai i ka hooholo ana i ka wai maluna o na aina o ka poe i hoopomaikai ole ia mamuli o ia mea," oia no hoi ka Mokuna 27 o na Kanawai o 1876.....	22
KANAWAI 16. He Kanawai e hoopau loa ai i ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e haawi ai i ka mana e hana i na alahao no na hana mahiai maluna o na aina i hoopomaikai ole ia e ia mea," oia hoi ka Mokuna 60 o na Kanawai o 1890.....	23
KANAWAI 17. He Kanawai e kokua ai i ka hanaia ana a me ka malama ana o na uwea telegarapa ma ka moana Pakipika.....	24
KANAWAI 18. He Kanawai e hooponopono ai i ka loaana o na kuleana hele maluna o ka aina o kekahi poe.....	27
KANAWAI 19. He Kanawai e hooponopono ai i ke dala.....	30
KANAWAI 20. He Kanawai e kukulu a e hooponopono ai i na Koa Kiai o Hawaii a me na Puali Kipolelei a e hoopau ai i ke Kanawai Helu 46 o na Kanawai o ke Aupuni Kuikawa o ko Hawaii Paeaina, e pili ana i na Koa Kiai o ke Aupuni.....	31
KANAWAI 21. He Kanawai e hookaawale ana i mau haawina pakui no na hoolilo o ke Aupuni o ka Repubalika o Hawaii no na makahiki elua e pau ana i ka la 31 o Marama, 1896.....	45
KANAWAI 22. He Kanawai e hookaawale ana i kekahi mau haawina kuikawa no na hana o ka Papa Hoonaaauao no ke kuai ana i ka waiwai paa a me ka hoomaemae ana i na hale ma ke alanui Emma i ikeia ma ka inoa o "Ke-oua Hale".....	48

- KANAWAI 23. He Kanawai e hookaawale ana i kekahi haawina kuikawa no na hana o ka Papa Hoonaaauao iloko o ka manawa e pau ana ma ka la 31 o Maraki, M. H. 1896. 49
- KANAWAI 24. He Kanawai e hoololi ai i ka Mokuna 74 o na Kanawai o 1890 i kapaia "He Kanawai e ae ai i ka Hui Kaa Alahao Hawaii, Kaupalenaia, e hoohana ai a e malama ai i mea huki ma o ka uwila" 50
- KANAWAI 25. He Kanawai e hooponopono ai i ka haawi ana a me ka waiho ana ae i na bona ma na noi e hookolokolo hou, na hoopii hoohalahala, na kumu hoohalahala, na palapala hai hewa, a e hooponopono ai i ke ano o na hana e pili ana ma ia mea. 52
- KANAWAI 26. He Kanawai e pili ana i na Aina o ka Lehulehu, a e hoololi ana i na Pauku 36, 39 a me 40 o ke Kanawai Kivila e pili ana i ka malama ana i na Aina Aupuni; Pauku 42 o ke Kanawai Kivila, Mokuna 44 o na Kanawai o 1876, Mokuna 3 o na Kanawai o 1878, a me ke Kanawai 48 o ke Aupuni Kuikawa o ko Hawaii Paeaina e pili ana i na hoolilo ana i na Aina Aupuni, na Pauku 43 a me 44 o ke Kanawai Kivila e pili ana i na hoolilo ana i na Aina Aupuni; Pauku 45 o ke Kanawai Kivila e pili ana i ke anaia ana a me na kii o na Aina Aupuni; na Pauku 46 a me 47 o ke Kanawai Kivila e pili ana i na Luna Aina, a me ka Mokuna 87 o na Kanawai o 1892 e pili ana i na Home Liilii, a e hoopau ana i kekahi Kanawai i kapaia "He Kanawai e hooma-kaukau ai i puu dala Pale Aie," i aponoia ma ka la 31 o Dekemaba, 1864, a me ke Kanawai i kapaia "He Kanawai e hoopau ai i na moraki maluna o na Aina Moi, a e papa ana a mau loa aku i ka hoolilo ana i ua mau aina la," i aponoia ma ka la 3 o Ianuari, 1865. 54
- KANAWAI 27. He Kanawai e hoomaopopo ai i ka hoopae ana mai a me ke kuai ana i ka Alakohola no ka oihana la-

paau a me ka hana ana me ke kuai ana i ka Waiona
 Metulika, a e hoopau loa ai i ka Mokuna 90 o na Kana-
 wai o ke Kau o 1892, e pili ana i ka hookomo ana mai
 a me ke kuai ana i ka Alakohola no na hana lapaau
 a me na Waiona Metulika 101

NA OLELO HOOHOLO HUI.

AOAO

- OLELO HOOHOLO HUI, no ka hookohu ana i Komite o ekolu lala e nana a e ninau pono i na mea e pili ana i ka oihana kuai io holoholona hou ma Honolulu 105
- OLELO HOOHOLO HUI, no ka hoonoho ana i Komisina o ekolu poe enekinia e ninau a e hoike ae iloko o ka manawa kupono i ka Ahaolelo no ka hiki e hanaia kekahi alanui hou ma ka Pali o Nuuanu 105
- OLELO HOOHOLO HUI, no ke koho ana i Komite Hui o elua lala mai kela a me keia Hale e noonoo i na hoailona a kii kupono paha no kekahi Sila Nui a me na Sila Keena Oihana o ke Aupuni 106
- OLELO HOOHOLO HUI, no ka hookohu ana i Komisina o ekolu lala e nana a e hoomaopopo i ke ano o ka hoohanaia ana o ke Keena Luna Hooia Dala o ke Aupuni 106
- OLELO HOOHOLO HUI, no ka hookohu ana i Komisina o ekolu lala e noonoo i ke ano o ka hanaia ana o ko kakou mau hoolilo aina ana, me ke kope ana i na palapala hoolilo, a e hoolhalike me na mea e hanaia nei ma na aina e . . . 106
- OLELO HOOHOLO HUI, no ka hookohu ana i Komisina o ehiku lala e imi pono i na mea a pau e pili ana i ke kalepaia ana o na waiona iloko o keia Aupuni 107
- OLELO HOOHOLO HUI, no ka hookohu ana i Komisina o ekolu lala, e noonoo i ke kumuhana no ka lawelaweia ana o ka uwila no na Alanuihao ma Honolulu 108
- OLELO HOOHOLO HUI, no ke koho ana i Komite Hui o ekolu lala mai kela a me keia lala o ka Ahaolelo e hoike aku i ke kau mau e hiki mai ana, no na mea e pili ana i ke kakau ana i ka inoa o na kane a pau e noho ana maloko o ke Aupuni 109

OLELO HOHOLO HUI, no ka hookaawale ana i \$1000 no ka uku ana i na lala o ke Komisina Limahana	109
OLELO HOHOLO HUI, no ka hoike ana ua kukuluia maluna o ka mana'io paa o ka Hoo'uhui Aina, oia no ka mea oi loa o ka pono no ka lahui Hawaii	110
OLELO HOHOLO HUI, no ke apono ana i ka aelike i hanaia ma-waena o ke Aupuni a me Z. S. Spalding no ka hana ana, malama ana a hoo'hana ana i ka oihana Uweaolelo Telegarapa	110

NA KANAWAI I HOOLOLIIA.

Pauku 31, Mokuna 57, o na Kanawai o ke Kau o 1892, e pili ana i na Kau Hookolokolo	9
Mokuna 74, o na Kanawai o ke Kau o 1890 i kapaia "He Kanawai e ae ai i ka Hui Kaa Alahao Hawaii, Kaupale-naia, e hoo'hana a e malama i mea huki ma o ka uwila"	50
Na Pauku 36, 39, 40, 42, 43, 44, 45, 46 a me 47 o ke Kanawai Kivila; Mokuna 44 o na Kanawai o ke Kau o 1876; Mokuna 5 o na Kanawai o ke Kau o 1878; Kanawai Helu 48 o ke Aupuni Kuikawa, a me Mokuna 87 o na Kanawai o ke Kau o 1892, e pili ana i na Aina Aupuni	54

NA KANAWAI I HOOPAUUA.

AOAO

Mokuna 60 o na Kanawai o ke Kau o 1886, e papa ana i ka pepehi waleia o na manu ahiu	6
Mokuna 41 o na Kanawai o ke Kau o 1884; Mokuna 27 o na Kanawai o ke Kau o 1887; Mokuna 14 o na Kanawai o ke Kau o 1888, a me Mokuna 70 o na Kanawai o ke Kau o 1890, e pili ana i na Uweaolelo moana me ka oihana Telegarapa Uwila	16
Na Kanawai 4 me 11 o na Aha Hooko me Kuka o ka Repubalika, e pili ana i ke Komisina Limahana	17
Mokuna 27 o na Kanawai o ke Kau o 1876 i kapaia "He Kanawai e hooponopono ai i ka hooholo wai ana maluna o na aina i hoopomaikai ole ia"	22
Mokuna 60 o na Kanawai o ke Kau o 1876 i kapaia "He Kanawai e haawi ai i ka mana e hana i na alahao no na hana mahiai maluna o na aina i hoopomaikai ole ia" . . .	23
Kanawai 46 o ke Aupuni Kuikawa e pili ana i na Koa Kiai o ke Aupuni	31
Kanawai o ke Kau o 1864 i kapaia "He Kanawai e hoomakaukau ai i puu dala pale aie," i aponoia Dekemaba 31, 1864	54
Mokuna 90 o na Kanawai o ke Kau o 1892, e pili ana i ka hoo-komo ana mai a me ke kuai ana aku i na waiona Alakohola a me Metulika no na hana lapaau	104

PAPA KUHIKUHI.

A.

	AOAO
Ahaolelo Kuikawa o 1895, haawina no na lilo.....	3, 15
Ahaolelo, nana e apono na aelike pili i ka uku ana aku i ke- kahi dala i na oihana Uwea Telegarapa.....	26
Aha Hookolokolo Kaapuni, Kanawai pili i na kau o na.....	9
Aha Kubina, ko lakou mana e hana aelike pili i na oihana Uwea Telegarapa	24
Aina i hoopomaikai ole ia, hoopauia ke Kanawai pili i ka wai maluna o na	22
Aina i hoopomaikai ole ia, hoopauia ke Kanawai pili i na ala- hao maluna o na.....	23
Aina o kekahi poe, kuleana hele maluna o ka.....	27
Akekeke, alae, Kanawai papa i ka pepehi i na.....	6
Alahao maluna o na aina i hoopomaikai ole ia, hoopauia ke Kanawai pili i na.....	23
Alahao Hawaii, e hoohana a e malama i mea huki ma o ka uwila	50
Alakohola no ka oihana lapaau, hoopae me ke kuai ana i ka..	101
Auhau maluna o na Hale Heluhelu Palapala, hookuua.....	15

B.

Bona Aupuni, e ae ka Oihana Hoonaaauao e hoopauia kekahi mau	48, 49
Bona ma na hoopii hoohalahala, ke ano o ka hana ana	52

C.

Canaigre, a me na mea ulu olona, aole dute maluna o ke.....	10
---	----

D.

Dala, no na lilo Ahaolelo Kuikawa o 1895.....	3, 15
Dala, haawina pakui no na hana me na lilo o ke Aupuni. 11, 14, 45	

	A O A O
Dala, Kanawai hooponopono	30
Dute maluna o na mea ulu olona, kapaeia ke	10

H.

Haawina dala pakui no na hana me na lilo o ke Aupuni. 11, 14, 45	
Hale Heluhelu Palapala, aole auhau maluna o na	15
Hilo, hui hoolako malamalama mai ka uwila o	7
Hoohiki, hiki i ka Ilamuku me na Makai Nui e hoohiki i na olelo	4
Hoohoihoi i na Uweaolelo moana, hoopauia na kanawai ka- hiko	16
Hookolokolo Kaapuni, Kanawai pili i na kau o na Aha	9
Hoopii hoohalahala, ke ano o ka hana ana i na bona	52
Hui Kaa Alahao Hawaii, ae ia e hoohana a e malamama i mea huki ma o ka uwila	50

I.

Ilamuku a me kona mau Hope, he mana hoohiki ko ka	4
---	---

K.

Kakauolelo Oihana Hookolokolo, iaia na bona e haawiiia aku ai ma na hoopii hoohalahala	52
Kanawai Aina o 1895	54
Kau Ahaolelo Kuikawa o 1895, haawina no na lilo	3, 15
Kau o na Aha Hookolokolo Kaapuni, Kanawai pili i na	9
Keoua Hale, haawina dala kuai i ka pahale i kapaia	48, 49
Kioea, kolea, kolohala, kukuluao, Kanawai papa i ka pepehi i na	6
Koa Kiai o Hawaii, Kanawai hooponopono i na	31
Komisina Limahana, na ka Peresidena e hoonoho i	17
Kuhina Kalaiaina, e haawi i ka maua i ka hui hoolako malam- lama uwila ma Hilo	8
Kuhina Waiwai, e hookaa i na palapala kikoo dala	30
Kuleana hele maluna o ka aina o kekahi poe	27

	Pauku.	Aoao
Kanawai Aina 1895—Papa Kuhikuhi:		
Ano e loa ai o na Home.....	85.	99
Agena o ka Aina o ka Lehulehu	6,	58
Apana	2, 7.	54, 59
Aina Ululaau	3,	57
Aelike a ka Mea Kuleana	68.	88
Aina o ka Lehulehu	2,	54
Aina kalo	3,	57
Aina o Olaa	76-80.	93, 97
Aina hanai holoholona me mahi.....	3,	57
Aina hanai holoholona	3.	57
Aina o ka Lehulehu	2, 3, 4.	54, 57
Aina o Puukapu	81, 84.	97, 98
Aina laiki	3,	57
Aole e hoolimalima hou	68,	88
Auhau o na hoolimalima laula	25,	66
Auhau o na hoolimalima Home Liilii.	50,	79
Aina o Waiakolea	81, 84.	97, 98
Aina waiwai ole	3,	57
Aina wai	3,	57
Hoolaha o na aina no ka noho ana....	29, 57, 66,	68, 82, 88
Hoololi ana i na kanawai	86,	99
Hookohu me hoopau ana i na Komisina	6,	58
Hookohu me hoopau ana i ka Hope-		
Agena	8,	59
Hoolilo ana i ka pono hoolimalima kuai	61,	85
Hoolilo ana i ka aelike kuleana.....	68,	88
Hui i loa na hoolimalima o ka aina ma		
Olaa	77, 78,	95, 96
Hoihoi hou ana o na aina malalo o na		
palapala hoike noho ana a me hoo-		
limalima Home Liilii	44, 54,	77, 80
Hoolilo panai ana i na palapala hoike o		
ka noho ana a me hoolimalima Ho-		
me Liilii	38.	72

	Pauku.	Aoaŋo
Hooponopono laula	6-15,	58, 62
Hoolimalima laula	2, 19-27,	54, 64, 67
Hoakaka laula	3-5,	57, 58
Hoolimalima Home Liilii	2, 28-54,	54, 67, 80
Hoolimalima Home Liilii aole hiki ke hooliloia	38,	72
Hoolimalima Home Liilii aole e kuniia	51,	79
Hoakaka ana	2,	54
Hookaawale ana i ka aina ma Olaa no na kupa	81-84,	97, 98
Hana ana i na kumu o ka noho'na hooli- malima Home Liilii, e ka agena, no na wahine i mareia a me ka mea oo ole malalo o 18 makahiki	48,	79
Hana ana i na kumu o ka palapala hoi- ke noho'na a me na hoolimalima Ho- me Liilii e ka poe e noho ana, a me ka poe hoolimalima i mareia	49,	79
Hana hou mau	2,	54
Hoopau a me hoonoho hou ana i na Komisina	6,	58
Hoopau a me hoonoho hou ana i na Hope-Agena	8,	59
Hoopau ana i na Kanawai	86,	99
Hookaawale ana i na aina no na Home Liilii	28,	67
Hookaawale ana i na aina no na pono e kuai i na hoolimalima a me na aelike kuleana	55,	81
Hope-Agena	2,	54
Hope-Agena o na Aina o ka Lehulehu.	2, 8,	54, 59
Hoihoi hou ana	{ 38, 52, 54, } { 61, 68, 70, }	{ 72, 79, 80 { 85, 88, 91
Ii ana aku o na palapala hoike o ka no- ho ana a me palapala hoolimalima Home Liilii	43, 44,	75, 77

	Pauku.	Aoaō
Inoa pokole.....	1,	54
Koho ana i ke kumukuai o na aina ma Olaa.....	79,	97
Koho ana i ke kumukuai a me ka wai- wai io o na aina no na pono hoolima- malima me ke kuleana e kuai, a me ku- leana kuai.....	56,	82
Kuleana kuai.....	2, 65-69,	54, 87, 91
Kumu o ka noho ana malalo o na hoo- limalima Home Liili ua hiki e hanaia e na wahine mare, a i ole ia poe oo ole malalo o 18 makahiki, ma o ka agena	48,	79
Ka mea kuleana.....	2, 68,	54, 88
Kanawai Aina, 1895.....	1,	54
Kuleana o na mea hoolimalima ma o na hoolimalima laula i ka la i aponoia ai o keia Kanawai.....	24,	65
Kuai ana o ka aina e na Komisina....	10, 18,	59, 63
Kupono o na mea noi i na hoolimalima Home Liili.....	31-32,	68, 69
Kupono o na mea noi no na pono kule- ana kuai hoolimalima a me aelike ku- leana.....	58,	83
Kuleana e kuai i na hoolimalima.....	2, 59-60,	54, 84, 85
Kuleana e kuai i na hoolimalima a me aelike kuleana.....	55-70,	81, 91
Kuai ana o na Aina o ka Lehulehu....	17,	62
Laikini aina.....	2,	55
Loaa ma ke kuai o na Aina o ka Lehu- lehu.....	18,	63
Luna Nana Kahele o na Aina o ka Le- hulehu.....	11,	60
Mana o ka Agena o ka Aina o ka Lehu- lehu.....	13,	60
Mana o na Komisina.....	9-12,	59, 60

	Pauku.	Aono
Mau mea noho aina like malalo o ka pono kuai hoolimalima kuleana, ua hiki e kuai aku, a i ole kuaiia mai...	63, 45,	87, 77
Mea noho aina malalo o ka palapala hoike o ka noho ana a me hoolimalima Home Liilii	43,	75
Mau mea noho aina like ua hiki e kuai aku, a i ole kuaiia mai.	45,	77
Mana i loa a i ulu ae mawaena o na aoao a elua no na palapala hoike no ka noho ana, hoolimalima Home Liilii, kuleana kuai, a i ole aelike a ka mea kuleana	15,	62
Mea noho	2, 32-35,	54, 69, 71
Mahele ana o na hoolimalima Home Liilii aole e ae ia.	47,	79
Na aina mahi	3,	57
Noi no na home liilii.	30-32,	68, 69
Noi hoolimalima kuleana e kuai	59,	84
Noi kuleana aina me ka uku	56,	82
Na kuai kudala	17, 19, 66,	62, 64, 88
Na komisina	2,	54
Na komisina o na aina o ka lehulehu	2, 6,	54, 58
Na kumu o ka noho ana malalo o na palapala hoike noho ana.	33-34, 41, 42,	70, 71, 74, 75
Na kumu o na hoolimalima home liilii.	35, 42,	71, 75
Na kumu o ka pono e kuai ma ka hoolimalima	61, 62,	85, 87
Na kumu o ka aelike kuai.	68,	88
Na aina leialii.	2,	54
Na hoolimalima aina leialii.	76, 81,	93, 97
Na hoole ana i na poe i mareia ma ke ano, he poe noi palapala hoike o ka noho ana	31,	68

	Pauku.	Aoo
Na hoole ana i na poe i mareia ma ke ano, he poe noi no na pono kuai i na hoolimalima a me na aelike kuleana.	58,	83
Na hana a me na mana o na hope agena	14,	60
Na uku.....	30, 36, 38, 45, 65,	68, 72, 72 77, 87
Na aina i hookaawale ia o Kaimu	81, 84,	97, 98
Na mana o na komisina.	9-12, 17, 19, 20, 23, 24, 26, 27, 28, 34, 55, 70,	59, 60, 62 64, 65, 65 67, 67, 67 71, 81, 91
Na mana a me na hana a ka hope-agena	14,	60
Noho ana o na hui.....	71-75,	92, 93
Palapala hoike o ka noho ana	2, 32,	54, 69
Palapala hoike o ka noho ana aole e kuniia	51,	79
Palapala hoike o ka noho ana aole e hooliloia	38,	72
Papalapala sila aina.....	2, 16-18, 64,	54, 62, 63 87
Pau ana o ka manawa, na uhaki ana, a me ka hoi hou ana.....	70,	91
Poe oo ole malalo o 18 makahiki, e uhaki ana i ka pono o ka, malalo o ka hoolimalima home liilii	53,	81
Poe oo ole malalo o 18 makahiki, hooko ana i ke ano o ka, malalo o ka hoolimalima home liilii, ma o ka agena..	48,	79
Papahelu A.	100
Uhaki ana	53, 54,	70, 80, 80 91
Uhaki ana i na hoolimalima laula	19, 25, 27,	64, 66, 67
Uhaki ana i ka palapala hoike noho ana	34, 42,	71, 75
Uhaki ana i ka palapala hoolimalima home liilii	40, 42,	74, 75

	Pauku.	Aeao
Uhaki ana i ka pono kuai hoolimalima.	62, 70,	87, 91
Uhaki ana i ka aelike kuleana.....	69,	91
Uhaki ana o na wahine mare i ka pono maloko o ka, malalo o na hoolimalima		
Home Liilii	53,	80
Uku ana i na aelike kuleana.....	68,	88
Uku ana i na aina i hookaawaleia ma Olaa	78.	96
Uku ana i na hoolimalima o na hooli- malima laula.	21,	65
Uku hoolimalima laula, uku ana i ka..	21,	65
Uku hoolimalima o ke kuleana kuai hoolimalima—uku ana i ka.	61,	85
Wahine mare, hooko ana i ke ano o ka, malalo o na hoolimalima Home Liilii, ma o ka agena.	48,	79

L.

Lehulehu, Kanawai Aina o ka	54
Lilo o ke Kau Ahaolelo Kuikawa o 1895, haawina no na.	3, 15
Limahana, na ka Peresidena e hoonoho i Komisina.	17
Lunakanawai Kaapuni, e noi ia aku oia i kuleana hele maluna o ka aina o kekahi poe	27
Luna Buke Helu, e hoopau i na palapala kikoo dala.	30

M.

Makai Nui a me na Hope, he mana hoohiki ko na.	4
Mana hoohiki ko ka Ilamuku, na Makai Nui me na Hope.	4
Manu ahiu, Kanawai papa i ka pepehiia o na.	6
Metulika, hoopae a me ke kuai ana i ka waiona.	101

N.

Nunu ahiu me manuku ahiu, Kanawai papa i ka pepehi i na.	6
--	---

O.

Oihana Hookolokolo, i ke Kakauolelo o ia oihana e haawi aku ai i na bona hoopii hoohalahala	52
Oihana Hoonaaauao, haawina pakui no na lilo o ka	46
Oihana Hoonaaauao, e ae i ka hoopau ana i kekahi mau bona, 48, 49	
Oihana Kalaiaina, haawina dala pakui no na hana me na lilo o ke Aupuni	11, 14, 45
Oihana Koa, Kanawai hooponopono	31
Oihana o ko na Aina e, haawina pakui no na lilo o ka	14, 45
Oihana Loio Kuhina, haawina pakui no na lilo o ka	14, 45
Oihana lapaaui, Kanawai pili i ka hoopae me ke kuai ana i na waiona Metulika no ka	101
Olelo hooihiki, hiki i ka Ilamuku a me na Makai Nui e hooihiki i na	4
Olona, kapaeia ke dute maluna o na mea ulu	10

P.

Peresidena o ka Repubalika, e hoonoho i Komisina Limahana	17
Peresidena, kona mana e hana aelike pili i na oihana Uwea Telegarapa	24
Puali Kipololei, Kanawai hooponopono i na	31

T.

Telegarapa, Kanawai kokua oihana	24
Telegarapa moana, hoopauia na kanawai kahiko, hooihoi	16

U.

Ulili, Kanawai papa i ka pepeli i na	6
Umii wawae, Kanawai pale i ka	12
Uweaolelo moana, hoopauia na kanawai kahiko, hooihoi	16
Uwea telegarapa ma ka moana Pakipika, kokua oihana	24
Uwila ma Hilo, Hawaii, hui hoolako malamalama	7

W.

Waiona metulika, hoopae me ke kuai ana i ka	101
Wai maluna o na aina i hoopomaikai ole ia, hoopauia ke Ka- nawai pili i ka	22
Waiwai o na Hale Heluhelu Palapala, aole e auhauia	15
Wawae, Kanawai pale i ka umii	12